

horitzons nous

- ★ *Un règim "matesat"*
- ★ *Lluita solidària - lluita política*
- ★ *Perspectives del moviment estudiant*
- ★ *Ho Xi Minh*
- ★ *La nova unitat del moviment comunista*
- ★ *Els llibres RTV*

PUBLICACION TRIMESTRAL

Declarada lícita su publicació en lo relativo a la cultura y la educació, según dictamen de la Secretaría de Educación Pública, comunicado en Oficio nº 581, de fecha 22 de agosto de 1962.

Corresponsal a França :

Claude Barsotti, 4, Traverse Cas, 13-Marseille (4e), France.

Compte Corrent Postal : C.C.P. 686-60 Marseille.

Sumari

EDITORIALS	1
La monarquia « instaurada » ● Un regim « matesat ».	
EL PENSAMENT I L'ACCIO	9
Lluita solidària-lluita política : una experiència del moviment obrer, per Ignasi Balcells ● « La racionalització » franquista de la indústria cotonera, per A. Colell ● Perspectives del moviment estudiant ● Situació actual del clergat a Catalunya, per « un sacerdot d'extrema esquerra ».	
HORITZONS DEL MON	27
Ho Xi Minh : un estil de lluitar i de viure, per Núria Pla ● Nota biogràfica de Ho Xi Minh ● Testament de Ho Xi Minh ● Comunicat sobre la Conferència internacional de partits comunistes i obrers ● La Conferència de Moscou i la nova unitat del moviment comunista, per Gregori López Raimundo	
GENTENARI DE LENIN	47
Lenin i els problemes colonials, per Ho Xi Minh ● Dues tàctiques de la social democràcia en la revolució democràtica (El Capitol), per V. I. Lenin .	
LA HISTORIA	53
Anecdolari crític : entorn del 60 aniversari de la « setmana tràgica », per Rafael Vidiella ● Cambó, el professor Pabon i la guerra civil, per F. Costa .	
LES LLETRES	60
El pròleg que la censura ha prohibit per a l'edició catalana de « sur la France », per Robert Lafont ● Els llibres RTV i la política cultural del règim, per Lleó Vallès .	
FULLS OBERTS	74
« Teatre català d'agitació política », de Xavier Fàbregas , per T.P.	
DOCUMENTS	76
Al poble de Catalunya (cinc partits polítics catalans contra la llei de successió) ● Per una ampla i ferma acció contra la repressió franquista (crida del Comitè de Barcelona del P.S.U. de Catalunya) ● País Basc : un front comú de lluita contra la repressió (Conferència de premsa de tres forces revolucionàries basques).	

LA MONARQUIA « INSTAURADA »

El 14 d'abril de 1931 el poble posava fi a la monarquia espanyola. El 19 de juliol de 1969 el dictador Franco l'ha reinstitucionalitzat. Entre aquestes dues fites s'ha desenrotllat tota una etapa històrica fonamental per a la història del país, marcada successivament pel fracàs de la burgesia liberal, la derrota de la revolució popular en la guerra civil i els anys de terror i de dictadura contrarevolucionaris. El transcurs d'aquesta etapa fa que les condicions d'una i altra monarquia siguin força diferents. Fins a Alfons XIII la monarquia era l'expressió d'una realitat històrica caracteritzada pel fet que la burgesia espanyola, incapaç d'acabar revolucionàriament amb els residus feudals, deixava que l'oligarquia financera establís un compromís amb l'aristocràcia terratinent per a repartir-se el poder. La història contemporània d'Espanya és la història d'aquest compromís i de les seves conseqüències: qüestió agrària, qüestió nacional, retard industrial, submissió a l'imperialisme estranger, anèmia espiritual i cultural, clericalisme. La perduració de la monarquia era la traducció institucional de la perduració d'uns problemes gairebé seculars, que el país arrossegava sense perspectives de solució.

La victòria del feixisme no havia de resoldre la situació, sinó al contrari, agreujar-la. Però al mateix temps significava la implantació d'un règim de capitalisme monopolista d'Estat que, a través de les formes més brutals de dominació política, havia de dur a terme importants canvis estructurals. A través de l'explotació despietada de les masses obreres mitjançant els aparells polític i sindical, a través de la ruïna del camp, s'efectuava tot un procés d'acumulació de capital. Això i l'emigració de mà d'obra rural permetia una certa industrialització, la qual, malgrat els seus desequilibris i el seu autarquisme, engendrava unes noves condicions de vida i una nova correlació de forces de classe.

La nou nada monarquia, si arriba a implantar-se, serà primer de tot la monarquia d'aquesta nova situació, la monarquia de la guerra civil, del feixisme, del Movimiento. Així ho expressa la seva acta de naixement. Pocs mesos abans de la cerimònia de les Corts, un « juanista » com Santiago Nadal reclamava a Destino, amb la solemnitat que exigeix el cas, que el retorn de la monarquia fós una « restauració », per tal de salvaguardar el principi de legitimitat. Franco no va tenir cap contemplació envers aquestes gesticulacions legitimistes, i els va llençar a la cara amb menyspreu i ben explícitament el terme d'« instauració », com per recordar a tots els il·lusos que la vertadera legitimitat, en política, és sempre, en darrera instància, la legitimitat de la força. La veritat és que a l'últim terç del segle XX és anacrònic pensar el contrari.

Però el que importa és comprendre el significat d'aquesta « instauració ». A Espanya, avui, la sortida política es mou entre dues alternatives : o bé el manteniment del domini de l'oligarquia financera i terrinent, o bé la presa del poder per una àmplia coalició de forces encapçalades pel proletariat amb vista a transformacions estructurals radicals, úniques capaces d'implantar i de garantir la democràcia. Tota altra sortida només pot ser inestable i transitòria. L'oligarquia intueix que no n'hi ha cap més i per això s'agarra desesperadament al franquisme i el voldria fer durar « mil anys », com el Tercer Reich. Els cants de sirena « evolucionistes » no troben massa ressó en ella, degut al temor que qualsevol afluixament obri el camí a l'avanç irreversible de les forces populars. Ara bé, és un fet que les forces del règim estan dividides i en creixent descomposició. Els moviments de masses, incapaços encara de provocar ells tot sols canvis radicals, han plantejat de forma tan viva sobre l'escenari polític del país els problemes pendents que les contradiccions internes de les classes dominants s'accentuen més i més. A les rivalitats econòmiques entre grups s'afegeixen les discrepàncies entre evolucionistes i altres. Però la desagregació del règim va més enllà. Des de fa anys, uns i altres sectors socials i polítics es separen en un o altre grau del franquisme. L'Església, puntal bàsic d'aquest, pren les distàncies, i alguns grups de catòlics passen a l'oposició, fins i tot a l'oposició revolucionària. Els fenòmens de desagregació s'han accelerat considerablement el darrer any degut al conflicte obert amb el carlisme i els xocs entre sectors falangistes i ministres de l'Opus Dei, concretament, per exemple, en el cas de « Matesa ». L'acceleració no és casual : les divergències sobre la sortida política i l'afany de poder dels diversos grups han cristal·litzat entorn de la qüestió més urgent i angoixosa per a l'oligarquia, la qüestió de la successió.

La persona de Franco és un factor primordial d'unitat de les diverses fraccions que rivalitzen pel poder. El dictador personifica un moment « privilegiat » de la història del país : el moment en què es va iorjar la unitat de tots els corrents de l'extrema-dreta reaccionària, clerical i centralista, contra la República. Després de 30 anys de poder, l'esgotament històric i polític d'aquesta extrema-dreta ha fet esclatar aquella unitat. Però la unitat és indispensable a l'oligarquia si vol mantenir el seu domini de classe. Això és el que dóna a la persona de Franco l'immens poder del qual gaudeix ; la possibilitat de jugar el paper de dèspota i d'àrbitr indiscutible de les querelles entre els seus cortesans.

La darrera insolència del dèspota, envers el poble i envers els seus cortesans, ha estat la legitimació d'un personatge tan irrisori com Juan Carlos, símbol adequat de la descomposició política del règim. L'oligarquia — en la persona dels seus procuradors — ha acceptat la instauració d'aquest rei de sarsuela, en una mena d'acte de sado-masosquisme col·lectiu, perquè no tenia cap altre personatge a oferir. I calia un successor per a garantir el continuïsm i conjurar la incertesa del futur. Fins aquí arriba la depauperació política i moral de l'oligarquia espanyola ! Però al mateix temps, la designació de Juan Carlos representa la victòria d'una fracció. Com diu la declaració del Comitè Executiu del P.C. d'Espanya del 24 de juliol, ella suposa « la creació d'un nou pol de poder i d'intriga », entorn del qual és probable que s'agrupin els sectors més coherents de les forces dominants : els militars ultras i el sector del món financer políticament més conscient i organitzat, l'Opus Dei. Aquesta és la perspectiva de la nova monarquia : un règim de dictadura militar i de domini oligàrquic i centralista, com l'actual,

però desproveït de la cohesió entorn del Caudillo, desprestigiats per trenta anys d'opressió i travessats per noves rivalitats i intrigues interiors.

No és costum del règim franquista consultar el poble per prendre les seves decisions. Però el poble ja ha dit la seva amb la indiferència que ha demostrat, signe, no de despolitització — les reaccions davant l'escàndol « Matesa » en són la prova —, sinó del sentiment general que la designació de Juan Carlos no canvia res de substancial. D'altra banda, com diu la mateixa declaració del P.C. d'Espanya, « això, que en la intenció dels seus promotors és un intent d'institucionalitzar l'immobilisme, pot convertir-se de fet en un pas més cap a la descomposició i l'enfrontament mutu dels grups dominants i per tant en l'acceleració de la marxa d'Espanya cap a la llibertat sota l'impuls de la lluita de masses, facilitada per la desagregació interna del règim ».

Ens hem de felicitar que hi hagi hagut ja una primera iniciativa, a nivell de partits polítics, per a oposar-se a la maniobra continuista, i concretament a Catalunya, amb la signatura i publicació per part de cinc partits polítics de l'oposició democràtica d'un document que rebutja la monarquia del Movimiento. Aquesta convergència, primera materialització de la política unitària preconitzada pel P.S.U. de Catalunya, pot ajudar a marxar cap a un pacte per la llibertat, un acord de totes les forces polítiques interessades en l'enderrocament del franquisme, de tots els pobles d'Espanya, que facilitaria considerablement l'impuls de les lluites populars per la democràcia. Avui s'afirma una altra vegada, i amb perspectives noves, l'imperatiu d'Ortega y Gasset, a la vetlla del 1931 : Delenda est monarchia !

UN REGIM « MATESAT »

L'espetec estival de l'assumpte Matesa ha ocupat durant molts dies les primeres planes dels periòdics. L'escàndol ha estat tan gruixut que ha de-passat visiblement els marcs que pretenien mantenir-lo enclòs. Aquesta gran estafa financera, tràfic il.legal de divises, desviació indeguda de crèdits a l'exportació i les seves imbricacions, ha posat en relleu fins a quin punt el règim franquista es troba corromput i en estat de descomposició així com l'acritud de més en més gran de les contradiccions que el roseguen. Com no podia deixar d'ocórrer, en brollar a la superfície tanta podridura, l'« affaire » ha anat derivant cap a consideracions d'un matis més clarament polític en l'enjudiciament dels aspectes socio-econòmics i jurídics. El carrer ha captat amb gran sensibilitat que allò que veritablement es troba en causa són aquells « principios fundamentales » sobre els quals s'assenta el règim: l'ordenament monopolístic d'Estat de tot el sistema i la carència de llibertats polítiques.

L'assumpte Matesa s'ha transformat en un problema nacional — de transcendència insospitada en revelar les grans responsabilitats dels ultres opusdeïstes i dels seus còmplices els ultres talangistes —, que ha incitat les gents a centrar la seva atenció entorn de l'actualitat política d'ambdós grups ultrancistes i a reflexionar sobre les opcions polítiques que realment corresponen als seus interessos.

« Arriba », òrgan de la Faiange, ha escrit que « ... fa uns tres anys, els grans de la Banca privada espanyola començaren a sentir algunes nervioses incitacions per a que concedissin crèdits a Matesa... El resultat de la investigació — afirma « Arriba » — fou un informe confidencial, reservat als màxims dirigents de la Banca privada, i una circular també confidencial adreçada als directors de totes les sucursals en la qual se'ls ordenava que no donessin ni un « duro », sota cap concepte, a Matesa. »

El 1957, any de la desvaloració i de l'austeritat, Joan Vilà Reyes va transferir il.legament 80 milions de pessetes a l'estranger, motiu pel qual el Tribunal de Delictes Monetaris el condemnà a la lleu sanció de 3 milions de pessetes de multa. Després de la condemna, l'Administració va revisar favorablement els seus criteris respecte de Matesa. I, a despit que continuaven les transgressions a la Llei, s'accentuaren les concessions de crèdit fins arribar als 9.978 milions de pessetes. Els nous crèdits coincidien amb el període post-desvaloratori i amb l'interès dels sectors polítics que havien realitzat la desvaloració per demostrar els favorables resultats d'aquesta sobre l'exportació de mercaderies.

En la carta que Vilà Reyes ha adreçat al seu advocat es diu que en « ... un « dossier » que tinc a la seva disposició (« Conversaciones con el Ministro de Comercio 1968-1969 ») es troba el plantejament que ja férem preveient situacions com les actuals... » que « ... pel fet de no trobar-se previstes per la Llei ens empenyien a situacions fora d'ella... », que aquestes qüestions « ... foren discutides llargament i amplament... », reconeguent que

va fer « ... una il.legal, heterodoxa i desbaratada oferta... ». A pesar de la falsedat de documents, aprofitament il.lícit i desviació de facilitats financeres fins a límits inconcebibles, ha rebut el 1969 més de 1.776 milions de pessetes de la Banca oficial.

De tot el que acabem d'exposar se'n dedueix la clara culpabilitat del grup oligàrquic Vilà Reyes, la greu responsabilitat dels ministres de Comerç i d'Hisenda, que coneixien els delictes de Matesa, i la complicitat dels falangistes, que feia anys que estaven assabentats dels bruts tripijocs de la Matesa. La gent es pregunta amb raó; per què, ultra els autors materials de tan considerable malversació dels cabals del poble, no es troben a la presó els responsables més alts, els còmplices i encobridors?

∴

Abans de prosseguir, convé recordar que aquells que van guanyar la guerra establiren l'anomenat « nou ordre polític » amb la concentració de tots els poders públics en la figura del Cap de l'Estat, el sistema de Partit únic, la creació dels sindicats verticals, la contrareforma agrària, la política autàrquica favorable al capitalisme monopolista, tot això acompanyat del terror, de la supressió de les llibertats polítiques i l'abolició dels Estatuts de Catalunya i Euskadi. Aquesta política nefasta menà a l'estancament econòmic, a l'esgotament de la via autàrquica, a moviments polítics i socials i, més tard, a un nou empitjorament de la situació econòmica que induïren el capitalisme monopolista a plantejar-se la necessitat de canviar de mètodes en la direcció política de l'Estat per tal de preservar els interessos propis i mantenir el seu domini. Conseqüentment, a les acaballes del 1957, els homes de l'Opus Dei fan irrupció en el poder i desplacen la Falange d'importants ministeris. D'aquest moment ençà es desencadena una lluita sorda en el si del Govern franquista i entre les camarilles. Conviuen i s'entrellacen dos mètodes diferents de Govern: el de la violència, que no admet cap concessió que suporta totes les velles i caduques institucions, que rebutja de manera rotunda qualsevol reforma, i el mètode d'un tímid neocapitalisme, de pseudo-desenrotllament, amb una certa apertura a l'exterior i al capital estranger, de poruc reformisme.

L'alternància de dos sistemes de Govern constitueix el tret característic dels països occidentals, mentre que el de l'entrellaçament de dos mètodes contraposats, sota distintes formes, és una excepció i això per breus períodes. L'hibridisme polític espanyol en la forma ultrancera que es practica no és fruit de la casualitat, sinó del caràcter extremadament contradictori de la seva situació que ha fet d'ell un capitalisme eixalat, indecís, vacil.lant, incoherent, abocat a rivalitats fins al seu mateix cim i, a fi de comptes, condemnat a no poder deixar anar les amarres de la violència i, per consegüent, a no poder impulsar un autèntic desenrotllament.

Un aspecte important que es troba subjacent és el de la rivalitat intermonopolista, singularment acrescuda durant la dècada del 60, entre vells grups de l'oligarquia financera, de la gran Banca tradicional, amb el seu domini impartit al 1957, i grups oligàrquics encapçalats per Bancs menys potents, però més dinàmics, entre ells els d'influència opusdeïsta que, ultra atiar les contradiccions interoligàrquiques, imprimeixen la seva marca i donen matisos nous a les lluites entre les camarilles governamentals. Els ministres opusdeïstes, simbolitzen amb més encert les necessitats objectives del desenrotllament neocapitalista al servei de l'oligarquia financera, i d'ací

la seva irrupció al poder el 1957. Avui, però, el ràpid ascens dels grups oligàrquics més directament vinculats a l'Opus i el pes creixent de la Banca oficial, que retallen les posicions de grups oligàrquics tradicionals, unit a la profunda penetració en l'aparell de l'Estat, Banca oficial i organismes econòmics, els fan perillosos per a certs grups tradicionals. Es, aquest, sens dubte, un nou i important element a tenir en compte.

..

Un interrogant brolla a flor de llavis de tot el nostre poble : Per què un assumpte tan brut ha esclatat en el rigor de l'estiu, quan fa cosa de tres anys ja era conegut ? La resposta ha de ser forçosament esquemàtica i incompleta. Recordem que el passat mes de març la pressió popular constrenyí el Govern franquista a aixecar l'estat d'excepció, mesura que significava una derrota i un seriós desprestigi pels ultrancers i, a l'ensem, un cop a les posicions polítiques dels falangistes i buròcrates del « Movimiento ». El Govern va quedar virtualment en crisi. I això explica que a la sessió de les « Cortes Españolas » del mes d'abril no fos pronunciat cap discurs enaltint els « 30 años de paz », com semblava de rigor fer-ho, i que un simple secretari llegís un paper que pretenia justificar l'estat d'excepció. Mentrestant, entre bastidors, es desenvolupava una pugna acerba i les més sòrdides maniobres entorn de l'organització ministerial. A la premsa, vam poder llegir declaracions dels futurs ministres i esbossos dels seus programes. S'esperava un desenllaç favorable a l'Opus. Heus aquí, però, que la premsa d'inspiració falangista pren, per primera vegada, posició pública contra la formació d'un pretès Govern homogeni opusdeïsta, al·legant que aquest és incompatible amb els principis de la democràcia orgànica. Entre l'arsenal de mitjans utilitzats per tal d'impedir-ho figura, com ho revela « Pueblo », la reunió de procuradors sindicals del 16 d'abril, en la qual « ... una destacada personalitat que ha ocupat diversos càrrecs públics d'importància, denuncià per primera vegada el Cas Matesa donant a conèixer les dades que un Director de Banc li havia facilitat... » L'opinió pública quedà també sorpresa pel mullader que s'originà entorn del discurs, mai no publicat, del Vicepresident de les Corts.

Els opusdeïstes, davant aquest atac frontal, sostingut a distància — sense voler comprometre's — per grups oligàrquics, posposaren la reorganització ministerial i centraren els seus esforços en l'operació Juan Carlos, que podia rebre el suport d'aquells grups oligàrquics, i així assestar un cop a la Falange i als buròcrates. Instaurada la Monarquia del Movimiento, la premsa es feu ressó del rumor, llençat potser prematurament, d'una probable reorganització ministerial a la tardor. Inquiets així mateix pel futur de la Llei Sindical, Falange i els buròcrates del « Movimiento » van considerar arribat el moment d'actuar per no córrer el risc d'ésser, efectivament, desplaçats. L'escandol Matesa, vist en aquest context, representa la rèplica dels ultres falangistes als ultres opusdeïstes a fi d'invalidar els dissenys d'aquests. Enmig d'aquest guirigall desenfrenat, els ultres falangistes han cregut que podien jugar fort i la seva premsa ha exigit, per primera vegada en la història del règim, la dimissió del Govern, pensant sens dubte que el moment era propici per a atacar les posicions polítiques de l'Opus i millorar les pròpies o, almenys, per a obligar-lo a concloure un compromís polític que els garanteixi, a més, les parcel·les del poder que posseeixen. No obstant, una ràpida lectura del projecte de Llei sindical, a pesar que deixa intactes les estructures verticalistes, evidencia que desencadenarà lluites més aspres. L'article 30 preveu que el President de l'organització verticalista — amb poder pràcticament absolut i gran potestat nominativa — « ... serà nomenat i separat lliure-

ment pel Cap de l'Estat... » S'apunta, doncs, la possibilitat que puguin ésser desplaçats els actuals homes de la línia « de mando » sindicals, en la seva major part de procedència falangista. Aquesta possibilitat ha d'engendrar irremissiblement en un període d'ascens de la lluita de masses nous i més seriosos enfrontaments entre els grups ultres.

∴

El Cas Matesa ens exemplaritzava, quan el situem en els seus exactes límits, tot el que pot donar de si una política monopolista de desenrotllament centrada en l'exportació de productes industrials.

Se'ns va presentar la Matesa com un model d'empresa industrial-exportadora, d'allò que ha de ser preocupació general per l'exportació, i de com l'ajuda de l'Administració contribuïa a dotar-la d'un gran sentit de responsabilitat. Ministres del Govern van fer l'apologia de l'empresa. La T.V.E. ens mostrà el nou tipus de « manager » en « Esta es su vida ». Matesa era necessària per a justificar les vies triomfalistes d'una determinada política econòmica. L'assumpte Matesa ens ha elucidat aspectes per a nosaltres insòlits: arbitrietat irresponsable en la pròdiga concessió de crèdits, increïble inexistència d'instruments de control dels assumptes econòmics del país, falsedat de les estadístiques i del dèficit del comerç exterior, inconsistència de la política exportadora. Però allò que realment es troba en causa és tota l'orientació de la política de desenvolupament econòmic i el seu vessant prioritari, « invertir per a exportar ». Donat l'actual nivell de desenrotllament, amb un estalvi real insuficient, la prodigalitat sens limit de la financiació de les exportacions industrials constitueix una transferència de fons nacionals a favor del comprador estranger, trenca l'equilibri nacional, estimula la inflació i planteja el problema global de l'elecció d'alternatives d'inversió interna i externa que puguin ser les millors per al desenrotllament econòmic del país. Això sol ja posa damunt la taula la necessitat d'un replantejament general de la política econòmica i l'adequació dels instruments polítics partint d'aquesta òptica. Els sectors més reaccionaris, els ultres falangistes, voldrien retrogradar a la impossible època de l'autarquia, del mercat negre. No és això el que Espanya necessita, ni tampoc ho és la política preconitzada per l'Opus, sinó una profunda transformació socioeconòmica i política de les estructures que s'assenti damunt de principis veritablement democràtics. El llibre « Un futuro para España : la democracia económica y política », que ens presenta les línies mestres d'una política d'aquest tipus, mai no havia tingut tanta actualitat com ara.

∴

Matesa i les incontables « mateses », grans i petites, que proliferen de punta a punta del país, símbol d'un règim sense control ni honestedat, constitueixen un inevitable eixam de corrupcions que s'encobreixen mútuament uns a altres els grups monopolistes i les camarilles que disfruten el Poder i que fan d'Espanya el paradís dels defraudadors. Fent contrast amb els lladregots de baixa estofa, als estafadors dels diners del poble se'ls glorifica com a capitans d'indústria que edifiquen la grandesa d'Espanya. Si en els sistemes monopolistes occidentals l'obtenció del més alts beneficis ha esdevingut una necessitat objectiva, a Espanya, la « matesació » sembla ser també un fenomen objectiu que coadjuva a accelerar l'obtenció d'aquells amb la complicitat del règim político-social, l'ordenament monopolista d'Estat i l'absoluta absència de llibertats polítiques.

En la dècada del 50 van fer molt de soroll les escandaloses fugues de divises patrocinades per Carmen Polo de Franco, Casimiro Morcillo i altres destacades jerarquies. Encara és recordada la tremenda estafa del consorci harinero, les fraudulentos evasions de capitals, de no fa gaire, del Banco Pola de Siero i de la Caja de Crédito Popular de Catalunya, regentada per falangistes. Es troben sub-judice les estafes de S.A.I.C.A. i Nueva Esperanza. S'ha fet caure un vel sobre l'ensorrament de l'hotel en construcció al Maresme. Amb prou feines si s'ha tornat a parlar de Vilda, o bé de la catàstrofe del restaurant de Sant Rafael — un dels administradors del qual és el Marquès de Villaverde — amb més de 50 morts, i ara l'ensorrament a Barcelona d'un edifici situat prop d'un aparcament en construcció. I la gent es pregunta amb raó : Per què es permet que passin aquestes coses? Passen, i continuaran passant mentre i tant aquest règim es trobi en el poder, doncs mai no s'ha castigat de manera exemplar, ni es catigarà, els més alts responsables i beneficiaris d'aquestes malifetes. El carrer apunta ja al Govern i al Règim.

Per a prevenir i corregir la repetició de casos com els adduïts seria indispensable de promulgar una legislació penal que regulés els delictes de les societats i els dels defraudadors dels diners del poble, que s'establís un control autèntic dels assumptes econòmics del país, que s'aixequés el secret del sumari dels delictes que constitueixen traumes col·lectius, en tant que no es perjudica l'esclariment dels fets. Però això seria il·lusori esperar-ho d'un Govern franquista, que no està sotmès a cap fiscalització a nivell polític, ni tan solament al d'aquestes « Corts » fetes a la seva mesura. El control polític s'imposa, però només el poble podrà establir-lo.

La Comissió Coordinadora de les Forces Polítiques de Catalunya manifestava darrerament que « ... qualsevol intent de redreçament, de recuperació de la moral pública, de coordinació social, de gestió eficient, de replantejament de l'economia, passa inexorablement per un canvi de règim... » i propugna « ... la unitat d'acció per a imposar l'alternativa democràtica enfront del règim franquista... » Aquest és, indubtablement, el camí.

Ignasi Balcells

LLUITA SOLIDARIA LLUITA POLITICA

**una experiència
del moviment obrer**

Durant els mesos de maig, juny i juliol de 1969 s'ha desenrotllat en el Baix Llobregat (part del cinturó industrial de Barcelona) un procés de lluita obrera important pel seu abast i significat, per l'experiència concreta que representa tocant a l'íntima relació entre lluita reivindicativa i lluita política, per l'elevació real del nivell polític de la lluita obrera que resulta d'una autèntica política revolucionària basada en el desenvolupament concret del moviment obrer.

Setze dirigents obrers de la comarca foren empresonats per fer-los complir condemes de 3 i 6 mesos, dictades pel Tribunal d'Ordre Públic. Com a protesta per aquesta mesura repressiva i en solidaritat amb aquests companys, durant aquests tres mesos ha estat recollit a les fàbriques i poblacions obreres de la comarca més de mig milió de pessetes, sumades pesseta a pesseta; han estat celebrades assemblees en el sindicat, amb la Guàrdia Civil i la Brigada « social » presents; s'han fet assemblees de fins a mil treballadors a les empreses; algunes juntes socials han pres acords de denúncia de la repressió, s'han produït aturs, accions de protesta a les fàbriques i al carrer.

Examinar les formes d'actuació, els objectius de lluita que han permès de mobilitzar a milers de treballadors i de sensibilitzar entorn a la seva lluita a tota la comarca, aquest és l'objectiu d'aquestes pàgines.

L'àmplia lluita solidària del Baix Llobregat en aquests mesos significa una acció generalitzada en tota una comarca, d'un contingut polític indiscutible. En la perspectiva de la Vaga General Política, aquesta experiència i el seu anàlisi adquireix especial significació.

ANTECEDENTS DE LA LLUITA OBRERA A LA COMARCA

No ens proposem descriure la llarga experiència de lluita d'aquesta comarca de forta concentració obrera. En la seva llarga història de combat apareixen els noms d'importants empreses com *La Seda*, *Siemens*, *Papelera*, etc.

Els antecedents més immediats i directament lligats a les actuals accions remunten a les eleccions sindicals del 1966. El plantejament d'aquestes, intel·ligent i combatiu, per part dels treballadors d'avantguarda permeté un important desenvolupament de les Comissions Obreres, de l'organització pròpia i autònoma de la classe obrera, alhora que la conquesta de nombrosos càrrecs sindicals, des dels d'enllaços i jurats d'empreses grans i petites, fins a importants llocs a les juntes socials. Com a exemple, n'hi ha prou amb assenyalar que la majoria dels setze dirigents obrers condemnats pel T.O.P. tenen càrrecs sindicals, i entre ells s'hi troba Estrada, jurat de *Pirelli* i President del Sindicat d'Indústries Químiques de la comarca, i Garcia, jurat de *Siemens* i Vice-President del Metall.

En aquests tres anys s'han produït accions reivindicatives en nombroses empreses (*Matacas, Roca, Siemens, Pirelli, La Seda, Terlenka, Tuperin, Soler Almirall, etc.*), destacant la lluita obrera al carrer amb les manifestacions massives del 30 d'abril i Primer de Maig a Cornellà, i la lluita dels treballadors de *Cerdans* en defensa dels seus llocs de treball durant tot un any, amb l'activa solidaritat dels treballadors de la comarca.

1968-1969 · LA LLUITA REIVINDICATIVA · ELS CONVENIS

Els treballadors del Baix Llobregat desenrotllaren una contínua lluita reivindicativa en contra de la política econòmica del franquisme manifestada en el congelament de salaris del 67, continuada en el 68 i 69 amb el límit del 5,9. Aquesta lluita tingué la seva manifestació més clara en el combat per uns convenis que responguessin a la plataforma de lluita obrera. La seva amplitud es posà de manifest en la ruptura del 5,9 en nombroses i importants empreses.

La discussió que alguns sectors de la classe obrera plantejaren sobre si els convenis eren o no una « arma de la burgesia », sobre la utilització de les possibilitats legals, sobre l'actuació no clandestina del moviment obrer, sobre el paper dels líders obrers obertament al front de la lluita, etc., la resolgueren amb llurs accions i victòries els treballadors de la comarca, els de *Siemens* i *Pirelli* al capdavant, demostrant el valor revolucionari de la seva lluita, que no « lligà » les mans a la classe obrera, sinó que la va preparar per noves accions de més elevat nivell polític, com ho ha estat la recent lluita solidària. La seva correcta orientació es manifestà, no solament en la mobilització assolida (intensificada particularment en els mesos de « l'Estat d'Excepció »), sinó també en els èxits concrets obtinguts. El 14 % d'augment global amb escala mòbil aconseguit a la *Siemens*, el 25 % a la *Pirelli*, i altres, no satisfan certament totes les reivindicacions de la classe obrera, estan molt lluny de significar la presa del poder polític per les forces proletàries, però són no obstant un pas clar cap aquesta direcció en la mesura que, a més de conquistar exigències molt legítimes dels treballadors, com ho són totes les millores de llurs condicions de treball, incorporen nous sectors a la lluita, reforcen la unitat d'acció, demostren pràcticament que la classe obrera en el seu combat és capaç de fer retrocedir les forces de la burgesia, preparen els treballadors per nous combats de més elevat nivell polític.

Aquest significat de la lluita reivindicativa necessita, és cert, fer-se conscient entre els treballadors, necessita, doncs, que els lluitadors d'avantguarda siguin capaços de donar l'explicació política necessària, jugar el seu paper dirigent al front de la lluita de masses i elevar constantment el nivell d'aquesta. I no sempre aquesta explicació, la comprensió d'aquestes qüestions sorgeix amb facilitat. Així, a les vigílies del Primer de Maig, alguns dirigents

obrers de la comarca van plantejar la, segons ells, « dificultat » que representaven els èxits assolits en la lluita reivindicativa per proposar als treballadors objectius de lluita en la jornada internacional de la classe obrera.

Aquesta incomprensió, que pot correctament qualificar-se de deformació « reformista », « d'economicisme », serveix alhora per situar aquests perills en la seva justa interpretació. Perill real en el moviment obrer — aquest tipus d'incomprensions —, però que de cap de les maneres serveix per a subvalorar, disminuir, el paper, la importància, de la lluita reivindicativa : Foren justament els treballadors que més grans èxits aconseguiren en la lluita reivindicativa, els mateixos dirigents obrers que havien manifestat tals vacil·lacions, els qui al cap de pocs dies donaven mostra de llur consciència política, de la fàcil superació dels errors quan existeix una perspectiva política correcta, en col·locar-se al front de l'important combat solidari desenrotllat a la comarca.

ELS FETS - REPRESSIO I LLUITA SOLIDARIA

En la preparació del Primer de Maig del 1967, uns quaranta treballadors foren detinguts a la sortida d'una assemblea obrera celebrada en una parròquia de Cornellà. Dinou d'aquests foren processats i jutjats pel febrer de 1969 pel T.O.P. Les condemnes foren de tres i sis mesos i, seguint una recent pràctica discriminatòria amb els anomenats « delictes » polítics, la majoria foren empresonats en els primers dies de maig d'enguany.

La solidaritat proletària es manifestà ja quan els van detenir. Les vagues de *Siemens* i *Pirelli*, les assemblees de càrrecs sindicals i treballadors en els locals del sindicat, conseguiren arrencar-los de mans de la policia i de la presó. Tots estaven en llibertat abans del mateix Primer de Maig, cosa que els permeté de jugar aquest dia el seu paper dirigent al front de les accions obreres.

El judici constituí novament una clara manifestació d'adhesió de la classe obrera de la comarca a aquests homes. Fou celebrat a primers de febrer, és a dir, pocs dies després de proclamat l'Estat d'Excepció. Ja aleshores fracassà aquest intent franquista d'intimidació. La marxa cap a Madrid per la celebració del judici constituí una demostració popular. Es recolliren diners a les fàbriques i s'organitzà el viatge en autocar per traslladar a Madrid els « acusats » amb els seus familiars i amics. El comiat de l'autocar constituí una manifestació pública. Aquests fets eren ja una mostra de la feblesa i dels límits del franquisme per frenar el moviment de masses. Durant aquests mateixos dies s'anava afirmant la lluita dels treballadors de *Siemens* pel seu Conveni i estava en gestació la dels de la *Pirelli*, ambdues desenrotllades amb èxit durant aquests mesos « d'excepció ».

I en els primers dies de maig arribaven les ordres d'empresonament. Si haguessin estat lladres, criminals, delinqüents de delictes « comuns », no haguessin pas estat empresonats (aquestes condemnes de tres i sis mesos no signifiquen presó). Però el franquisme, la patronal, els buròcrates de la C.N.S., tenen por d'aquests homes, dels dirigents obrers, perquè al carrer els resulten perillosos al front de la lluita obrera. La lluita solidària anava a demostrar que també dins de la presó eren « perillosos ».

La Coordinadora de les Comissions Obreres de la Comarca feu una crida per a desenrotllar la solidaritat enfront d'aquesta arbitrietat. Denuncià a l'ensem la complicitat de la C.N.S., i en particular del Delegat Comarcal,

el falangista Llopart. Als pocs dies, la Secció Social del Metall de la comarca va prendre l'acord d'elevat una enèrgica protesta per aquests empresonaments. Dies després, es reuneixen en els locals del sindicat de Cornellà un centenar de càrrecs sindicals i treballadors representants de les més importants empreses de la comarca. No els « concedeixen » sala per fer la reunió, cosa que fa que la celebrin a l'escala, enfrontant-se obertament amb els jerarques. En aquesta assemblea van convocar una concentració en el sindicat mateix pel dimarts 27 de maig i cridaren a desenrotllar accions a les fàbriques i al carrer. Immediatament, les Comissions Obreres van donar el seu suport a aquesta crida de l'assemblea oberta de càrrecs sindicals i de treballadors. El dia assenyalat per la manifestació en el local del sindicat, aquest es troba « protegit » per l'única força que poden mobilitzar els verticalistes : la Guàrdia Civil i la policia.

A despit del gran desplegament de força, uns dos-cents cinquanta càrrecs sindicals i treballadors arribaren a penetrar dins del sindicat. Tampoc aquesta vegada aconseguiren local per a reunir-s'hi i decideixen celebrar llur assemblea al bar, davant de les forces repressives. Van prendre la paraula coneguts dirigents obrers de les empreses de la comarca (*Cerdans, Pirelli*, i altres), homes coneguts, que amb la seva presència reafirmaren llur paper d'autèntics dirigents. Eren líders obrers que sorgiren en la lluita reivindicativa i que avui, al capdavant de l'acció solidària, de denúncia de la repressió franquista, demostraven amb llur presència activa l'íntima relació entre les accions reivindicativa i política, elements inseparables de la lluita de la classe obrera. L'assemblea decidí intensificar l'acció solidària. Solidaritat econòmica amb les famílies dels detinguts ; solidaritat combativa continuant la lluita que aquests homes, avui a la presó, havien iniciat ; solidaritat en la denúncia del règim polític que els detingué, « jutjà » i condemnà ; solidaritat en l'exigència de la seva llibertat, de l'amnistia general pels presos i exiliats polítics. Element important en aquesta assemblea fou l'activa presència de les dones d'alguns dels treballadors empresonats. Entre els treballadors s'havien « infiltrat » alguns confidents i policies de la « social ». Advertida llur presència, fou denunciada obertament a l'assemblea i es decidí intensificar la vigilància solidària i combativa a fi de garantir que cap dels allí presents fossin objecte de repressió. Algú va plantejar : « — Si molesten a algun company, demà vaga general a la comarca ! ». Era una expressió de l'ambient de lluita assolit. I així ho van entendre els esbirros franquistes. Ni després d'aquesta acció ni en el transcurs de tota la campanya solidària no hi hagué ni un detingut.

D'aquesta manera fou iniciat i impulsat el gran moviment solidari. No fou un simple llençament de fulles i « a veiam que passa » ; fou un treball d'agitació i mobilització que ja en els seus començaments posà de manifest les possibilitats i necessitats de la lluita obrera avui.

A partir d'aquestes assemblees i de l'impuls donat a aquestes orientacions per les Comissions Obreres, amb l'activa participació dels comunistes i altres lluitadors d'avantguarda, es desenrotllà la campanya « dels setze ». Assemblees massives a *Pirelli, Siemens, Tuperin* i en altres empreses, aturs en aquestes tres cases, sortida en manifestació des de la fàbrica dels treballadors de la *Pirelli*, després d'haver-se quedat dintre cinc minuts en acabar-se la jornada de treball (minuts que serviren, endemés, per organitzar la sortida col·lectiva). Braçalet negre durant deu dies a la *Pirelli*. Reunions i acords de denúncia de les seccions socials del Metall i Químiques de Cornellà i de la Junta Social de San Joan Despí. Rètols a les parets de tots els pobles de la comarca popularitzant la campanya solidària. Ampli document de condemna política del franquisme i de la C.N.S. per la seva política anti-

obrera, aprovat en una assemblea de més de mil treballadors de *Siemens*, firmat després massivament pels treballadors d'aquesta empresa.

Val la pena deturar-se en l'actuació de la Secció Social d'Indústries Químiques de Cornellà pel que aquella significa tocant a « utilització de les possibilitats legals ». A l'igual de la Secció Social del Metall, la d'Indústries Químiques denuncià la repressió, va fer un minut de silenci en solidaritat amb els treballadors empresonats, recollí diners a la mateixa assemblea, va fer constar en acta totes aquestes actuacions. Va fer-se, però, una passa més; hom decidí jugar un paper més actiu en la lluita solidària i dur a totes les empreses del Ram el document de denúncia de la repressió aprovat. Fou acordat celebrar assemblees a les empreses per sotmetre'l a la consideració dels treballadors i proposar-los la seva signatura, realitzant a aquesta fi la necessària explicació dels fets i de la necessitat d'una activa solidaritat econòmica i de tot tipus. A fi d'organitzar, coordinar i impulsar aquesta lluita, fou formada en la mateixa assemblea de la Secció Social una coordinadora amb representants de diverses empreses. Aquesta comissió s'havia de posar, a més, en relació amb totes les iniciatives obreres d'anàloga orientació. I, bé que podríem dir que en la pràctica no foren explotades totes les possibilitats que aquests acords obrien, aquesta assemblea de la Secció Social d'Indústries Químiques fou una important contribució a la campanya solidària en complementar-se aquests acords amb les accions de *Pirelli*, empresa del Ram i una de les fàbriques « pilot » de la lluita obrera de la comarca.

Juntament a aquestes accions es desenvolupà la recollida contínua de diners a les fàbriques, a les barriades obreres, entre tots els amics de la classe obrera. Més de mig milió de pessetes recollides en poc més de tres mesos en una part del cinturó industrial de Barcelona, demostren quant arrelada estava en la classe obrera aquesta lluita solidària. Els treballadors van fer arribar a la coordinadora de les Comissions Obreres llur aportació econòmica per múltiples conductes, donant exemple de la iniciativa i de la imaginació populars. A l'hora de fer el balanç, hom pogué contabilitzar aportacions de més de quaranta empreses de la comarca, ultra les quantitats globals procedents de les diverses localitats i barriades obreres.

Tot això va permetre d'assegurar a les famílies dels detinguts la setmana, va permetre de vèncer un dels propòsits fonamentals de la repressió : el d'isolar els dirigents obrers, carregar damunt de llurs famílies les dificultats que la detenció provoca, desgastar els lluitadors d'avantguarda. Per la forma en que es va desenrotllar la campanya solidària pot comprendre's que aquests objectius de la repressió no es compliren. Una prova d'això n'és, a més, la carta que els dirigents obrers empresonats adreçaren als treballadors de la comarca. Carta que fou difosa i molt ben acollida a les fàbriques de la comarca en els darrers dies de juliol. Era una aportació d'aquests homes, que des de la presó continuaven lluitant contra la repressió i per totes les llibertats de la classe obrera, lluita en la qual no ens deturarem ara en aquest treball i que mereix un estudi més detallat.

La descripció d'aquests elements de la lluita de la nostra classe obrera permet ja de valorar el seu significat i de concloure experiències de lluita generalitzables. Creguem, no obstant, que pot ser d'interès deturar-se en algunes consideracions sobre les característiques d'aquesta lluita solidària, consideracions que desenrotllarem en la segona part d'aquest treball la qual, per raons d'espai, apareixerà en el proper número de *Nous Horitzons*.

Ignasi BALCELLS.

LA « RACIONALITZACIO » FRANQUISTA DE LA INDUSTRIA COTONERA

Els grans empresaris de la indústria tèxtil cotonera, en estreta aliança amb els verticalistes que els són fidels servidors i uns responsables ministerials que també són homes seus, han fet aprovar i publicar al Butlletí Oficial de l'Estat el decret de 10 de juliol sobre reestructuració de la indústria tèxtil cotonera. De la classe obrera i sobretot dels propis treballadors del tèxtil depèn en gran part que aquest paper es transformi o no en instrument per a llençar al carrer més de 15.000 obrers amb l'exclusiva finalitat de satisfer els interessos mal encoberts dels Riba, Valls, Bertrand i dels seus capataços Gonzalo Marcos Chacón, Rodolfo Martín Villa i els verticalistes de menor graduació.

La «racionalitat» de la corrupció franquista que ens governa esdevé implacable quan no toca interessos de la casta: no per a salvar la Cerdans, sinó per a enriquir els de Matesa, no per a proporcionar treball a Espanya als emigrants sinó per a sostenir la rabieta de distracció de Gibraltar. Igualment amb la indústria tèxtil cotonera, que ha estat a la base de la industrialització de Catalunya i de tot Espanya. Enlloc de forçar a la renovació de maquinària quan era temps, han mantingut baixíssims salaris durant decennis, i fins i tot avui és dels sectors més mal pagats; com fins i tot avui mantenen el «tinglado» dels terratinents cultivadors de cotó, que encareix la fibra.

Certament, la indústria tèxtil cotonera travessa des de fa anys a tot el món una perdua d'importància relativa i en alguns llocs absoluta davant les noves fibres, i davant de nous consums no tèxtils. Per altra banda, el sector està vivint també un procés d'innovació tecnològica que millora els rendiments de manera notable amb la utilització de noves màquines. Els capitalistes d'aquí, enlloc de renovar, fan portar més màquines a menys obrers, augmentant l'explotació.

Aquest plan d'ara seria el tercer que els dirigents de la patronal aplicarien des de 1959. Tant en el primer com en el segon, els empresaris pretenien també com ara reduir oferta, en teoria. Però el que hi ha hagut és una procés de concentració financera, els peixos grossos menjant-se els petits, i un augment de l'explotació. La producció ha seguit augmentant i les plantilles han disminuït. De 138.000 el 1958 a 100.000 el 1967, i avui encara és més baixa la xifra. Això després d'una reducció important en els anys anteriors a la crisi de 1959-61. La producció era el 1967 superior en una quarta part a la de 1958. Segons les mateixes xifres de la patronal, la productivitat per obrer havia passat, per tant, en aquests anys, en termes físics, és a dir sense comptar els augments de preus i els canvis de qualitats, de 120 Tones mètriques a 220 Tones mètriques, quasi el doble.

Però els patrons no en tenen prou i ara volen reduir encara més les plantilles, fer-se pagar per l'Estat part de la maquinària que s'ha deixat envellir i eliminar competidors petits «facilitant» el seu tancament.

Els grans patrons posen com exemple la via de concentració monopolista seguida en aquest cas per Gran Bretanya i el Japó. Aquesta via comporta, junt amb destrucció de maquinària, la instal·lació d'excés de capacitat per controlar mercats exteriors, l'acomiadament simultani de grans masses d'obrers, les fusions, etc. Però són dos països imperialistes forts, malgrat tot. Aquesta via en el cas català no el prepararia per a adaptar-se realment a les noves condicions del mercat sinó que participaria en el desmantellament del sector i la seva entrega, ja en curs, al capitalisme internacional, com hi ha anat a acabar, de fet, gran part de la indústria de maquinària tèxtil. Ja avui en royalties, acords, compres, participacions, la indústria depèn en part del capital estranger, ultra les empre-

ses de sempre ja a les seves mans, com Fabra i Coats.

Què han fet els patrons del capital obtingut de l'explotació del obrers? No l'han dedicat a la renovació de la indústria cotonera, ni de maquinària tèxtil, sinó que l'han col·locat en d'altres activitats tèxtils, com fibres, o en altres sectors productius, o bé se n'han fet torres, finques o l'han dedicat a especulacions immobiliàries. Gran part d'aquests capitals s'ha fusionat amb la gran banca espanyola (els Bertrand interessats en els negocis del Banc Urquijo, els Valls en el Banc Espanyol de Crèdit) i així l'han fet servir per a controlar medis d'expressió com el «Correu Català», o bé l'han col·locat en bancs suïssos. Tot menys ocupar-se de la renovació del sector. I era «lògic», corresponia a la «lògica» implacable del benefici.

Per aixó també és lògic no confiar ni en les mitges promesses paternalistes contingudes en el decret dels empresaris. El que volen és començar, com sigui, un procés d'acomiadament en massa i, atemorits per la pressió social que els vé damunt, estan disposats a fer algunes concessions. Però de quina utilitat pot ser, per exemple, un «cens», un «closed shop» o contracte tancat de sindicació, quan no estan disposats a augmentar les plantilles en cap sentit, quan els darrers quinze anys no han vist sino la seva constant disminució, i quan aquesta és la tendència a tot arreu? I les promeses de formació professional què són sinó el mètode per liquidar el subsidi sense donar cap autèntica formació? Només poden servir per a mantenir el «tinglado» dels verticalistes, les comissions interministerials i totes les mandangues destinades a donar aparença a una clara i franca maniobra per a reduir en un 15 ó 20 per cent la ma d'obra del sector trencant des del començament la seva capacitat de resistència.

Els obrers de la indústria tèxtil cotonera han d'oposar-se amb decisió i fermesa, des del primer intent d'aplicar el decret, i abans inclús, i a tot arreu, sobretot a les grans empreses i a les poblacions en què el sector té més pes. Han de denunciar

el Pla, l'actitud antiobrera del verticalistes, en assemblees, obertament, aconseguir crear un clima de lluita per a una llarga batalla, cercar la solidaritat amb altres sectors del tèxtil, especialment aquells on els cotoners hi tenen interessos, i en general la de tota la classe obrera i del poble.

Certament només una solució socialista, en el marc d'una economia planificada i regida per les classes treballadores, podria donar completa solució als problemes complexos de la indústria tèxtil cotonera. En tot cas és evident que cal augmentar el raquític mercat interior, reduir la setmana de treball a 40 hores, solucionar el preu de la fibra, és a dir acabar amb el retard agrari, amb els latifundistes; transformar l'ensenyança i la investigació de manera que s'obtinguessin millores tècniques i es pugués parlar de reconversions amb serietat si convinguessin; controlar obertament, públicament i democràticament la política d'inversions, és a dir nacionalitzar el capital financer i desprivatitzar el pressupost públic i l'actual banca «oficial». Altrament els plans que es facin fallaràn per al país, servint en tot cas per beneficiar els grans patrons.

Ara precisament es tracta de veure, que la defensa de cada lloc de treball és no solament la posició més realista i no solament un dret i un deure per a la classe obrera, sinó que aquesta lluita contra els egoïsmes privats i antihistòrics dels grups dirigents de la patronal, el seu govern feixista i els seus «sindicats», oposa ja des d'ara a la via monopolista, reaccionària i de curta volada, la via democràtica i socialista.

La capacitat creadora de riquesa de 15.000 homes i dones, amb una qualificació professional, amb tota una tradició tècnica al darrera, no pot ser eliminada per satisfer la voluntat particular d'uns quants empresaris i financers, els quals han de governar dictatorialment, és a dir sense posar en discussió els seus propòsits ni exposar els seus criteris. Es tot Catalunya, tot Espanya qui no pot deixar aplicar sense més una decisió administrativa —un simple decret, ni les grotesques Cortes del sí a Juan Carlos de Borbón hi han dit res— de tanta importància.

PERSPECTIVES DEL MOVIMENT ESTUDIANT

Un nou curs universitari comença a l'hora de posar en premsa aquest número de «Nous Horizons». I això, a casa nostra i avui, més enllà del seu contingut cultural, és un esdeveniment polític la transcendència del qual ve subratllada per les mesures de Govern que el precedeixen i acompanyen —mesures de seguretat, administratives, repressives— i per l'amatent interès amb que és acollit per l'opinió pública, i més concretament per les àmplies masses que formen el moviment democràtic de l'oposició al règim, el qual té en el moviment estudiant un dels seus combatens avançats.

Després de les punyents lluites del passat curs i de l'evident agudització de l'antagonisme Universitat-règim de dictadura, i de la no menys evident incapacitat d'aquesta per a modificar-lo en sentit positiu, quines perspectives s'ofereixen en iniciar el nou curs al moviment estudiant i universitari?

Entorn d'aquesta pregunta, estudiants de totes les universitats d'Espanya, quadres del moviment universitari i democràtic i dirigents destacats de les passades lluites, militants comunistes, han fet una ampla discussió i intercanvi d'experiències, fruit de la qual és el document que reproduïm a continuació i que al nostre entendre recull els elements fonamentals de la perspectiva del moviment estudiant cara al proper curs.

I. — EL MOVIMENT ESTUDIANT EN EL CURS 1968-1969.

La lluita del moviment estudiant ha avançat aquest curs a través de grans mobilitzacions de masses i enfront de l'enduriment de la dictadura, incapaç de superar l'accentuació d'unes contradiccions que duen a la seva liquidació. La « Ley de Bandidaje y Terrorismo » primer, i l'estat d'excepció després, tractaren de desfermar la repressió sobre el moviment estudiant, entés ja com una força revolucionària.

Hem assistit a un desenrotllament de les accions dels estudiants enquadrades en unes condicions d'elevada politització del moviment de masses en tots els sectors democràtics. Durant la primera etapa del curs, el moviment estudiant ha desenrotllat nombroses accions entorn de conflictes concrets; les vagues actives que es produeixen simultàniament i amb independència a Madrid, Saragossa, València, Bilbao i Oviedo, les ocupacions de càtedra a Barcelona, expressen l'enfrontament total del moviment estudiant amb la política oligàrquica a la Universitat i amb el règim franquista. Les lluites

a la universitat de Madrid entorn a l'assassinat d'Enrique Ruano, marquen el punt culminant d'aquest enfrontament.

Durant l'estat d'excepció, el moviment estudiant ha realitzat una lluita contínua. Amb les universitats de Madrid i Barcelona ocupades per la policia, amb les repetides entrades de la força pública a les altres universitats, amb milers d'estudiants detinguts, perseguits i deportats arreu del país, el moviment estudiant ha destacat noves formes d'agitació política i d'oposició a la dictadura; les concentracions, el desallotjament dels centres, les vagues, la defensa activa de murals i altres formes d'informació, la realització d'assemblees, els mítings, els « comandos » a la ciutat i el pas a una actuació semi-clandestina de nombrosos estudiants, són expressió d'aquesta combativitat, que respon a les necessitats polítiques d'un enfrontament cada vegada més directe amb la dictadura. En aquest sentit, la defensa de reivindicacions concretes ha jugat un important paper mobilitzador.

Els avanços del moviment estudiant al nostre país han vingut confirmant i reafirmant el seu caràcter de moviment revolucionari i democràtic. L'acció de masses cada vegada més ampla, la seva creixent inserció en el conjunt del moviment popular antifranquista i la cada vegada més clara vinculació dels objectius polítics a la lluita de masses, ens permet de registrar un canvi qualitatiu en el seu desenrotllament. Podem afirmar que el moviment estudiant ha cobrat una dimensió i un abast polític nous.

Paral·lelament, la necessitat d'actuar de forma organitzada ha dut a importants avanços en el terreny organitzatiu, a la constitució d'òrgans de direcció política a tots els nivells (curs, centre, universitat).

La lluita del moviment estudiant està inserida en la profunda crisi que travessa la ideologia burgesa i les institucions universitàries a totes les societats capitalistes. La conseqüència de les transformacions produïdes per la revolució científico-tècnica es fan sentir entre les forces de la cultura. En aquest marc, la lluita dels estudiants contra el contingut classista de l'ensenyança suposa l'aparició d'un nou *front cultural* que hem de saber unir als objectius polítics. Convé de ressaltar, en aquest sentit, el paper de les ocupacions de càtedra i judicis crítics a Barcelona i altres universitats.

Tot això ens duu a la comprensió del moviment estudiant com *un moviment polític, social i cultural*.

II. — EL MARC POLITIC DEL MOVIMENT UNIVERSITARI.

Les condicions en les quals es mouen els moviments de masses han variat qualitativament amb l'estat d'excepció. Tots els canvis que aquests experimenten en la primera etapa del curs: augment de la politització, participació massiva de nous sectors (advocats, sacerdots, professionals en general), desenrotllament de la lluita anti-repressiva i, en general, augment del nivell de lluita, cristal·litzen en una nova situació política en intentar el règim una prova de força amb l'estat d'excepció, i fracassar. Amb això, el règim s'ha afeblit encara més degut al seu més gran isolament i a l'accentuació de les seves contradiccions; l'Església, que ha estat una pilastra bàsica del règim, comença a plantejar-se la seva política post-franquista i a separar-se visiblement de la dictadura, mentre que el moviment de masses ha sortit enfortit, superant amb èxit la prova en no retrocedir, en general, i en avançar i afermir-se en no pocs casos.

Després de l'apressat aixecament de l'estat d'excepció, la correlació de forces ha començat a canviar i han estat creades les condicions per a fer-la variar encara més ràpidament. Tot això significa que allò que avui es troba plantejat a nivell de masses és el poder franquista, és el problema de la liquidació d'aquest poder.

Per això, la conquesta de les llibertats democràtiques és avui un objectiu central. En les condicions del nostre país, les llibertats democràtiques juguen un paper revolucionari, perquè la seva instauració i el procés dinàmic que a elles ens condueix posen a l'ordre del dia la necessitat d'avançar vers la democràcia econòmica i social; la necessitat d'iniciar la marxa vers el socialisme.

Els problemes clau que planteja a cada sector la supervivència de la dictadura (repressió brutal, judicis militars a Euskadi i a d'altres llocs, ocupació d'universitats per la policia, llei sindical i salaris, política de ruïna de la pagesia...), desborden el marc concret en el qual sorgeixen i són compresos i assumits per tots els sectors democràtics d'una manera nova, en la via de propiciar a l'entorn d'aquests problemes la lluita unificada de totes les forces contra la dictadura.

En el moviment estudiant hi han hagut ja experiències concretes en aquest sentit. A la universitat d'Oviedo s'han fet vagues i assemblees en solidaritat amb els miners.

Cal destacar, sobretot, la lluita desenrotllada a Madrid contra l'ocupació policíaca de la Universitat. El moviment estudiant ha plantejat el problema davant les forces democràtiques. La classe obrera, a través de les Comissions Obreres, ha fet seva la problemàtica universitària; en algunes grans fàbriques han estat realitzats mitings conjunts d'obrers i estudiants, distribució de fulles, pintades... Els tècnics, dones democràtiques, professors d'universitat i d'ensenyament mitjà, pintors, escriptors, etc., han expressat llur protesta a través dels òrgans oberts que existeixen en aquests moviments socio-polítics. Aquesta activitat ha estimulat la unitat entre els diferents sectors democràtics, i, a l'ensem, ha estat un impuls per l'organització dins d'ells. El moviment estudiant, a través de la Junta d'estudiants del Sindicat Democràtic de Madrid, ha contribuït a forçar a que es definissin determinats grups de l'oligarquia distanciat del règim, així com sectors monàrquics, lliberals i jerarquies eclesiàstiques.

L'exigència de la retirada de la policia de la Universitat i la lluita contra els tancaments és avui una pedra de toc per totes les forces revolucionàries i democràtiques. Les lluites que s'han desenrotllat els curs passat són una base ferma per a iniciar l'octubre amples accions conjuntes.

III. — PERSPECTIVES QUE S'OBREN AL MOVIMENT ESTUDIANT.

A través de les lluites d'enguany, s'està modificant la correlació de forces, d'una banda amb l'enfortiment del moviment de masses, d'altra banda amb l'accentuació de les contradiccions inter-oligàrquiques en incidir damunt d'elles els moviments de masses, que comprometen i obliguen a definir-se aquelles forces indecises, susceptibles de separar-se del règim.

En aquesta perspectiva apareix la necessitat d'un *pacte per la llibertat* entre totes les forces polítiques, siguin quins siguin llurs interessos de classe,

capaces de coincidir en un determinat moment en aquest pacte, concretat en la destrucció de la dictadura i la conquesta de les llibertats polítiques.

Aquest objectiu tàctic és necessari a terme immediat per a capgirar l'actual correlació de forces i rompre l'equilibri inestable de les forces oligàrquiques entorn del règim. El moviment estudiant, juntament amb totes les forces democràtiques i revolucionàries ha d'esforçar-se per accelerar l'assoliment d'aquest objectiu.

Estem abocats a la concreció pràctica de l'aliança de les forces del treball i de la cultura entorn de problemes polítics centrals, però també en la defensa comuna de les reivindicacions de cada sector pel conjunt del moviment popular dirigit per la classe obrera. Això exigeix dur a la Universitat les reivindicacions pròpies d'altres sectors, en la perspectiva política comuna del conjunt de les forces del treball i de la cultura i trobar les formes organitzatives que permetin la seva concreció.

Les experiències d'aquest curs ens orienten en el *caràcter actiu* que adquireix la participació de les masses en la lluita, junt al *caràcter dinàmic de tota situació conflictiva*. Qualsevol problema (professional, anti-repressiu, anti-imperialista, cultural, etc.) porta, en les condicions presents, al plantejament de la necessitat de la destrucció del poder franquista. La incidència a partir de qualsevol problema concret i la seva extensió, la necessitat d'abordar problemes d'altres sectors, la defensa pel moviment estudiant de totes les reivindicacions de caràcter democràtic i la lluita contra tota forma de repressió i per l'amnistia, així com l'ofensiva contra l'imperialisme en tots els seus aspectes, són la via per la qual el moviment estudiant s'insereix en la perspectiva de la *Vaga Nacional*.

Es amb aquest caràcter d'ofensiva popular contra el règim com ens cal entendre la denúncia de la política de Villar Palasí, de les falses reformes, de les Universitats Autònomes, del trasllat de facultats.

Hem d'emprendre l'ofensiva contra el Llibre Blanc, contra les inversions de capital privat i nord-americà que comporta, contra la tecnocratització i privatització de la Universitat, contra l'augment, en definitiva, del classisme en l'ensenyança, puix que tot això és la concreció de tot el que l'oligarquia pot donar de si en el terreny de l'ensenyament. Contra aquesta política nascuda en el marc del règim i inseparable de la repressió feixista, hem de mobilitzar tots els sectors de la Universitat, unint a l'acció dels estudiants la protesta dels professors no-numeraris i l'exigència de definició dels cate-dràtics.

Les lluites que lliura el moviment estudiant exigeixen transformacions radicals que només l'acció comuna de totes les forces populars i revolucionàries pot imposar. La consecució d'una UNIVERSITAT POPULAR I DEMOCRÀTICA suposa la liquidació de l'oligarquia i la implantació d'una democràcia política i econòmica que iniciï la construcció del socialisme.

La lluita per les llibertats nacionals de Catalunya, Euskadi i Galícia, inseparables de la lluita per la democràcia, exigeixen també el dret de cada nacionalitat a desenrotllar la seva cultura des d'universitats pròpies.

El moviment estudiant, junt amb tots els moviments de masses, està inserit en l'ofensiva anti-imperialista de totes les forces revolucionàries del món. A la Universitat s'ha lluitat contra la presència imperialista al nostre país, contra les bases ianquis, en solidaritat amb el Vietnam i amb tots els pobles que lluiten contra l'agressió imperialista. En aquesta direcció és cada vegada més necessari de continuar amb ampla iniciativa les lluites, en les quals el moviment estudiant pot jugar un important paper.

IV. — FORMES ORGANITZATIVES DEL MOVIMENT DE MASSES DELS ESTUDIANTS.

El desenrotllament del moviment estudiant a Espanya durant aquest curs ha confirmat el seu contingut de radical enfrontament amb la dictadura, el seu caràcter de moviment socio-polític. Per això s'ha plantejat com absolutament necessària la direcció política del moviment i l'existència d'una organització mitjançant la qual aquesta direcció política sigui adequadament exercitada.

L'anàlisi polític del curs ha confirmat l'agilitat del moviment universitari per adaptar les seves formes organitzatives a les noves situacions de lluita. El Sindicat Democràtic, a la majoria de les universitats, ha estat un autèntic moviment socio-polític, superant concepcions sindicalistes de la lluita, augmentant la seva capacitat per a fer-hi participar les més àmplies masses i per a vincular el moviment estudiant amb la classe obrera i les forces de la cultura. A d'altres universitats, el Sindicat Democràtic ha estat concebut com un fi en si mateix i, després d'un procés de burocratització aquesta concepció ha estat superada donant pas a noves formes organitzatives, susceptibles d'assolir la participació de les masses i de dirigir políticament aquestes.

Ha estat confirmat el desig de participació activa de les masses en la direcció a tots els nivells, observant-se l'aparició de noves formes d'aquesta participació, fonamentalment a nivell de curs.

A totes les universitats es valora el paper de la discussió política i la decisió en les assemblees com l'articulació fonamental de la lluita dels estudiants, com la principal garantia del desenrotllament dels conflictes.

Per altra banda, la creixent complexitat de la lluita contra la dictadura planteja la necessitat d'òrgans de direcció fermes, estables, que centralitzin i donin una perspectiva unitària i una continuïtat a les lluites diverses que els estudiants duen a nivell de curs, centre i universitat.

A aquest efecte és necessari que els òrgans de direcció siguin representatius, que menin una discussió política actualitzada, que estiguin oberts a tots els estudiants que accepten de comprometre's en les tasques de direcció política.

La representativitat, generalment establerta mitjançant votacions, pot també verificar-se per altres mètodes que els estudiants vegin convenients. En qualsevol cas, un òrgan de direcció a nivell de curs, centre o universitat, ha de rebre el consens majoritari i explícit dels estudiants. Aquesta representativitat és la que qualifica aquests òrgans de direcció davant les més àmplies masses d'estudiants i davant totes les forces socials i polítiques.

Queda clar que no s'ha d'imposar, en cap moment de la lluita, dirigents als estudiants; és la mateixa lluita la que va seleccionant els més capacitats. Però és igualment imprescindible per a la capacitació política dels representants i dels mateixos òrgans de direcció que l'assistència a aquests sigui estable i continuada.

Es veu la necessitat de dur a terme reunions de les diferents universitats, sense pretendre constituir una direcció centralitzada del moviment estudiant a tot Espanya. L'objecte fonamental d'aquestes reunions ha d'ésser l'inter-

canvi de les experiències en la lluita de les diferents universitats, la valoració de la situació política general i la del propi moviment estudiant, així com la coordinació d'accions a totes les universitats.

V. — LES ORGANITZACIONS DEL PARTIT A LA UNIVERSITAT.

Al llarg de tot aquest curs de grans mobilitzacions de masses, el Partit ha elevat la seva capacitat de direcció política, s'ha arrelat més en les masses i ha sabut en tot moment estar amb elles sense abandonar la lluita.

També ha vist acrescudes les seves files amb gran nombre de militants sorgits en la mateixa dinàmica de la lluita i que han comprovat en la pràctica la justesa de les posicions mantingudes pel Partit. Aquestes mobilitzacions de masses, i el propi Partit, s'han desenrotllat en unes condicions difícils, canviants, repressives, que venien donades per l'ascens de la lluita popular i pel grau cada vegada més elevat de descomposició de la dictadura.

Aquestes condicions i la proximitat d'enfrontaments més radicals amb el règim ens plantegen noves necessitats cara a les masses i cara a la nostra organització mateixa.

Les situacions cada vegada més canviants que sorgeixen en el desenrotllament dels moviments de masses ens exigeixen elevar qualitativament la nostra capacitat teòrica i política per a poder assimilar d'una manera creadora les dades que les masses ens donen amb la seva lluita i poder així complir millor el nostre treball de direcció prop d'elles. Aquesta elevació de la nostra capacitat s'ha de produir fonamentalment en la discussió política, que hem de fer cada vegada més profunda. A aquest efecte cobra cada vegada major importància la informació continuada y global que proporcioni els instruments d'anàlisi necessaris per a poder comprendre la marxa dels processos polítics. Es així com anirem assentant i configurant els òrgans del Partit i fonamentalment els comitès als diferents nivells, que cal que siguin, cada vegada més, òrgans de direcció política que potenciïn i canalitzin les iniciatives de les cèl·lules, sense pretendre d'absorbir aquestes de les seves tasques polítiques específiques.

En el proper curs es celebra el centenari del naixement de Lenin i el cinquantenari de la fundació del nostre Partit. Aquests dos esdeveniments s'insereixen en un moment d'ascens de la lluita popular i, de cara a aquesta lluita, s'insereixen també en unes necessitats del Partit.

Una de les fonamentals és la superació del desfasament entre la nostra influència i el nostre nivell d'organització. Cal enfortir-se en el pla teòric i organitzatiu, arrelar-nos més en les masses i créixer les nostres files. Milers de revolucionaris han d'organitzar-se entorn de nosaltres. Hem d'obrir la nostra organització, abandonant els criteris rígids, tractant d'organitzar d'una manera flexible aquells que estan prop nostre, sense que això signifiqui abandonar la vigilància revolucionària. Hem de promocionar també noves generacions de militants a tasques de responsabilitat i de direcció política.

Hem de formar autèntics quadres del Partit. En definitiva, es tracta d'aconseguir una promoció de nous militants, revolucionaris, la « Promoció Lenin ».

Hem de defensar les ensenyances de Lenin i adaptar-les de manera creadora a les situacions que se'ns plantegen en el procés de la Revolució a Espanya. Igualment, hem de fer un esforç per a popularitzar l'obra de Lenin així com la història del nostre Partit.

Dintre d'aquesta perspectiva, la quantitat i qualitat de la propaganda ha d'ésser augmentada. Cal que arribi a tot arreu, que es converteixi en instrument de treball de cada militant, essent necessària la seva discussió orgànica sense que això signifiqui un mètode de treball rutinari.

Les nostres organitzacions cal que estiguin preparades per a fer front a moments d'enduriment de la repressió policíaca, que ens poden imposar noves condicions de lluita.

Si bé l'actuació de cara a les masses ha de ser cada vegada més oberta, davant la policia hem de ser cada vegada més vigilants i fermes. Cal ressaltar que són molts els estudiants comunistes que han tingut al seu pas per comissaria un comportament exemplar. En aquest sentit és important la formació dels militants davant de possibles detencions, la discussió política en el si de les organitzacions i l'intercanvi d'experiències. Les cèl.lules i els comitès han de ser suficientment àgils com per adaptar-se a les situacions que imposa la repressió i per a passar amb facilitat a situacions de semi-clandestinitat.

Radio Espanya Independent juga un important paper com a difusora de la política del Partit, de cara a la formació i també davant d'una possible pèrdua de contacte amb la resta de l'organització.

VI. — ALTRES DIRECCIONS DE L'ACTIVITAT DELS ESTUDIANTS COMUNISTES.

Una de les preocupacions dels estudiants comunistes, en aquesta etapa de creixent vinculació entre les lluites de les diferents forces democràtiques, és aconseguir que el moviment de masses dels estudiants promogui i estimuli els corrents antifranquistes, progressistes i revolucionaris en les més diverses zones del país.

Els estudiants comunistes estan en condicions de fer una aportació molt important a la política del Partit respecte a l'Exèrcit. És essencial que, de les formes més variades, l'ambient democràtic i revolucionari que predomina avui entre els estudiants sigui conegut i s'estengui entre els soldats. Així mateix, és necessari aconseguir que els caps i oficials vagin prenent posicions democràtiques davant dels problemes del país. El moviment estudiant pot prendre a aquest efecte iniciatives molt variades amb vista a difondre la propaganda democràtica, fomentar relacions i intercanvis, etc. Els estudiants comunistes i revolucionaris han de considerar el servei militar com una etapa en la qual la seva aportació a la lluita democràtica és decisiva.

Subratllem la gran aportació que poden realitzar els estudiants al desenvolupament de la lluita al camp, ajudant a organitzar comissions de pagesos i altres formes d'oposició. Per a realitzar aquest treball és important la col.laboració amb els sectors progressistes de les zones rurals (sacerdots, mestres, metges...). Mètodes per a realitzar aquest treball poden ser les

campanyes del S.U.T., els cursos d'alfabetització, la promoció de grups artístics i, en general, les feines d'extensió cultural que poden combinar-se amb una conscienciació social i política.

El moviment estudiant ha de dedicar un particular esforç a la seva extensió cap a les escoles del Magisteri, cercant la integració d'aquestes a la lluita democràtica.

La vinculació del moviment estudiant amb els diferents sectors dels intel·lectuals i professionals pot jugar un paper de potenciació d'aquests, alhora que eixampla les perspectives d'actuació dels estudiants mateixos i en especial dels darrers cursos.

Les experiències d'aquests darrers anys han demostrat les grans possibilitats de treball en els barris populars i en els clubs de joves. Els estudiants hi poden realitzar un treball cultural i polític, ajudant a l'ensens a crear organitzacions de caire democràtic.

Estiu de 1969.

MINISTERIO
DE CULTURA

SITUACIO ACTUAL DEL CLERGAT A CATALUNYA

Com ho indica la firma, les opinions expressades en l'article que segueix ens han estat fetes arribar per un sacerdot. « Nous Horitzons » les acull a les seves planes i ofereix als seus lectors en tant que una anàlisi de la situació del clergat a casa nostra, molt breu i sintetitzada — vol dir-se que no pretén d'ésser exhaustiva ni completa —, però que ofereix la particularitat d'ésser feta des de dins estant.

No cal dir que la revista acollirà gustosament altres opinions que se'ns facin arribar sobre aquest tema.

Es evident per a qualsevol la divisió actual del Clergat a Catalunya en dos grans sectors, que coincideixen aproximadament amb l'Església jeràrquica (bisbes i càrrecs), i el baix clergat.

A causa de la seva posició política, humanística i àdhuc eclesiàstica, la part alta s'ha mostrat totalment incapaç de sintonitzar amb el poble i amb el respectiu clergat.

Fem l'advertència, abans d'entrar de ple en el tema, que és impossible d'analitzar-lo sense entrar en una descripció de la crisi de l'Església. Més encara; el clergat català és un exponent més de l'estat en què es troba l'Església catòlica. D'ací que, a l'hora d'estudiar-los, ambdós fenòmens resultin complementaris i s'esclareixin mútuament.

Les objeccions de fons que es fan a l'actuació de l'Església són principalment les següents:

a) Està resultant anti-evangèlica. La seva aliança —unes vegades dissimulada, d'altres no— amb el poder i a riquesa en qualsevol de les seves formes, és interpretada com una prostitució de la seva missió específica. A canvi de compartir

el domini, traeix la seva pròpia finalitat. No hi ha semblança entre la imatge d'un Crist popular, al servei dels humils, que supera esteticismes legalistes, i l'Església jurídica, reglamentada totalment amb fessomia de perfil imperial-feudal.

b) Com a conseqüència, la seva autoritat moral és ínfima. Traïnt la seva finalitat característica, desapareix el pes moral que hauria de fixar-la en el seu lloc propi. L'expressió de Crist —humana i respectuosa puix que se sap segur de la seva força personal— «...si algú vol seguir-me, que (faci tal i tal cosa)...», ha estat substituïda per una altra; «...aquell que no professi la veritat, que sigui anatema, excomunicat...» (i, si és possible, ajusticiat...). Es el recurs a la força per manca d'autoritat veritable.

c) A aquestes característiques, vàlides per a l'Església en general, s'afegeixen unes notes típiques del nostre país. La primera podria ser la incompetència professional dels alts càrrecs jeràrquics. El sistema d'elecció obtingut pel Govern de Franco ha aconseguit situar en aquests llocs personalitats completament grises i anodines. Una prova d'això són les diverses pastorals publicades pels bisbes. Fullejant qualsevol butlletí oficial de bisbat, hom

adverteix l'ínfima qualitat literària ideològica —concretament, teològica— de les expressions de l'episcopat. Són la mera repetició de manual decadent i rutinari. (Un exemple: la darrera pastoral del bisbe de Barcelona sobre la quaresma; fa seixanta anys podia haver-se dit el mateix i amb idèntiques paraules.)

d) A tot el que venim dient s'afegeix una constant manca de pedagogia —o pastoral, si es preferix anomenar-ho axí. Pel fet de no estar en contacte amb el poble (iaquest beneït «poble de Deu», segons la semàntica actual de l'Església!), la seva actuació ha estat sempre distant. S'han promulgat lleis, decrets, etc., prescindint de la situació real, en un món ideal, sense cap referència al moment concret. Aquestes no són pures afirmacions: comproveu l'efectivitat de les lleis sobre compliment del precepte dominical, sobre dejuni i abstinència, sobre confessió, moral conjugal (natalitat, etc.), implicacions polítiques (crisi d'Acció Catòlica), etc. etc.

Aquestes són, esquemàticament, les raons que diferencien molt marcadament dues porcions del clergat. Com una dada a afegir, notem la separació radical dels simples sacerdots referent als seus bisbes. Llurs relacions rarament són cordials, i d'una manera general esdevenen tenses o clarament violentes.

Els resultats salten a la vista. Un sector molt significatiu del clergat —integrat per les promocions joves i elements de personalitat acusada— considera la seva classe dirigent com a titelles del poder polític establert. I sense la suficient ductilitat per a mantenir, si més no, una aparent independència. El llenguatge difós i amb grans acotacions moralitzants quan frega un tema que pugui molestar el poder, evidencien la seva actitud de servilisme i la seva ínfima categoria intel·lectual. Es una dada curiosa que certes encícliques papals, malgrat el barroquisme d'expressió i la graduació de conceptes, són molt més explícites i contundents que qualsevol document públic de l'episcopat espanyol.

Aquest panorama ocasiona diverses reaccions en el baix clergat. Reaccions que reunim en diversos grups per raons de metodologia, però que no poden considerar-se com a exponents matemàtics i precisos, sinó merament indicatius. Seguint una classificació convencional —dretes i esquerres—, podem descriure'ls a partir d'una proximitat amb l'actitud revolucionària —però no

com a simple postura intel·lectual, sinó com a activitat.

1.—*Extrema esquerra*.— Aquest clergat desconfia totalment de l'estructura monàrquica —millor diríem dictatorial— de l'Església. És conscient que el mode actual d'expressió de la comunitat eclesiàstica és relatiu i no correspon a la nostra realitat ni en el temps ni en l'espai. Admitint que el pensament humà té diverses puntes avançades en sentit progressiu, també elles resideixen en l'Església, però no com a conjunt. Existeixen també els qui, travessant l'espessa xarxa de dogmatismes rebuts en llur educació, viuen en concepcions radicalment diferents. D'ací llur conclusió: l'Església catòlica és una de les tantes forces que poden contribuir al progrés. No com a estament, sinó com a força ideològica, espiritual. Així, doncs, és necessari establir contacte amb qualsevol moviment que vagi en sentit progressiu. Esser sacerdot serà una modalitat més o menys superficial, però no un element definitori d'una persona.

La reacció del sector enfront de la societat Església és: o bé abandonar-la per creure que les estructures eclesiàstiques estan massa viciades, i buscar un nou camp de lluita; o bé romandre-hi com un element de descomposició que faciliti la seva transformació en una Església millor.

2.—*Centre-esquerra*.— S'admet en aquest grup quasi totalment el raonament de l'anterior, però hi ha una diferenciació—en part emocional—que provoca actituds divergents en el moment concret de l'acció. Les raons teòriques queden clares; però no sembla ésser-ho tant l'opció política a adoptar. Encara és intentada una certa asèpsia religiosa. Algunes actuacions són considerades com una mixtificació político-religiosa. Com que arrenquen d'uns angles diferents, la convergència d'actituds mai no és total. El món religiós té una perspectiva pròpia, intransferible. La coincidència en el pla de l'acció és purament pragmàtica. No sembla viable, en un humanisme transcendent, una identificació —ateisme humanista— cristianisme humanista (qüestió també teòrica que no pretenem de resoldre en unes quantes línies). En definitiva: el sacerdot, concebut amb el màxim esperit de flexibilitat, és un «status» propi, amb límits i camp definits, bé que en plena convergència amb altres ambients.

Aquesta situació es concreta en una permanència dins l'estructura eclesiàstica per a passar a ésser dins el sistema, una mena

d'oposició declarada (tot i que l'Església no admet oposició en el seu règim).

3.— Un tercer grup podria ésser definit com a «evolucionista». La crisi és suficientment evidenciada, les incongruències de l'Església oficial són claríssimes, però... existeix un axioma que ho explica: a l'Església hi ha un element humà perfectible, però la institució és divina. Per damunt de tot, la institució Església és intocable; s'ha de col·laborar al seu millorament amb una crítica «seriosa i constructiva»— llegeixi's suau i no revolucionària. Adhuc poden variar certes formes d'expressió de l'Església, la «pastoral» progressiva.

D'una manera genèrica, podrien incloure aquí el sector «renovador» de la jerarquia.

4.— Queda, finalment el sector dogmatista. La seva versió personal o de grup sobre l'Església és intocable. L'Església fou fundada per Jesucrist així. Sense vel·litats modernizants. Pot variar «l'accidental» mai el «subtancial». De passada, aquest sector es reserva el determinar què és l'accidental i què el subtancial. És una clara expressió de fossilització intel·lectual.

Aquesta actitud té dues vessants: les persones d'indubtable bona fe; el marc estret del seu món intel·lectual, i la inèrcia d'un ministeri més o menys rutinari no els permet de moure's en cap altre terreny. Afegim-hi l'educació, el sistema fiscal de l'Església sobre les consciències i s'esclareix encara més la imatge. Però una altra part la componen els arribistes.

Aquells que per tal de mantenir una situació que creuen de privilegi (i potser que ho sigui) s'agarren d'una manera histèrica a «l'ortodòxia»: la millor manera de no equivocar-se de no perdre allò que s'ha guanyat, és no dir res; o bé repetir mecànicament allò que s'ha dit abans, que és la mateixa cosa. Així es comprèn millor la mania ridícula de pompa i exhibició d'un sector d'Església. Que en el nostre cas coincideix en la seva major part amb aquella que governa.

Heus aci, molt rapidament, una ullada sobre el panorama clerical a Catalunya. La brevetat fa que hàgim de caricaturitzar una mica les postures. Creiem, però, que els seus trets essencials segueixen essent vàlids.

Des del punt de vista de la possible participació a la lluita revolucionària, crec poder afirmar el següent: únicament entre els sacerdots compresos al sector 1) poden trobar-s'hi elements purs en aquest sentit; i encara, amb les matisacions que imposa un tipus d'educació més o menys intel·lectual. En aquest mateix sector i en el 2) poden haver-hi excel·lents col·laboradors en el pla de l'acció; però difícilment integrables en una direcció determinada i exclusiva. El grup 3) pot coincidir, però més esporàdicament, tot i que les coincidències siguin qualitativament més decisives pel fet que alguns d'ells ocupen llocs claus dintre l'Església. Sobre el grup 4) no cal opinar. Ja està prou definit.

Barcelona, juliol de 1969

« Un sacerdot d'extrema esquerra »

Núria Pla

HO XI MINH: UN ESTIL DE LLUITAR I DE VIURE

Fer testament, en previsió de la mort, vol dir, segons el diccionari : « *Declarar la darrera voluntat respecte als seus bens* ». Els bens d'un revolucionari són els fruits de la seva acció i pensament. Els del company Ho Xi Minh ens enriquiran a condició que els apliquem, com ell escrigué el 10 de maig : « *D'acord amb les exigències del cor i de la raó.* »

La revolució proletària té uns trets morals que no poden ignorar-se, ni violar-se. Alguna vegada hem sentit, entre nosaltres, justificar actituds « realistes », entenent per realisme passar ultra els aspectes ètics del nostre combat. En l'acció revolucionària de Ho Xi Minh i en els escrits que ens ha deixat, hi trobarem sempre una emoció, una reacció instintiva front a les injustícies i crims de l'imperialisme, en primer lloc, mes també davant l'abandó de regles i principis de l'humanisme socialista en el tracte amb els homes i dones que encara no lluiten al nostre costat ; front a decisions administratives fredament calculades ; front a tot símptoma d'afluixament de la moral revolucionària, un cop assolit el poder.

Que la revolució no es fa amb vaselina ja ho sabem i en tota l'acció política de Ho Xi Minh i dels homes i dones que amb ell han lluitat hom destaca la més ferma intransigència amb l'enemic de classe, front a l'imperialisme, les seves variants i els seus acòlits. Ningú no podria acusar els vietnamesos de « tous » ni de « claudicants » en la lluita per la independència i pel socialisme. Les seves victòries, però, han estat possibles perquè en l'elaboració de llur estratègia i de la tàctica per assolir-la, no han oblidat que les revolucions les fan homes i dones de carn, ossos, i cor. Així han pogut movilitzar per una lluita difícil, llarga i desigual front a imperialismes poderosos, tot un poble i no pas solament els comunistes.

Si ara ho recordem no és pas, únicament, com a homenatge al company que hem perdut, sinó també per a tenir-ho present en la nostra lluita d'avui, en un món de transició al socialisme. Cal mantenir el caliu dels principis morals de la nostra revolució perquè milers d'homes i dones hi hem vingut veient-hi un ideal de justícia i de felicitat per a la humanitat, un ideal noble que no s'ha d'embrutar si volem que les noves generacions el facin seu i el defensin — si cal — amb el sacrifici de la pròpia vida.

LES « BIOGRAFIES » IMPOSSIBLES

En morir un home com Ho Xi Minh és obligat recordar-ne les dades biogràfiques. Nosaltres també ho fem en aquestes mateixes pàgines però les dades, xifres i aspectes anecdòtics de la vida d'un home de 79 anys que ha lluitat des de l'adolescència, no podran mai expressar-ho tot. Caldrien molts llibres per esbrinar-la i encara no se'n hauria dit prou. Quantes presons ha sofert, quantes batalles ha organitzat per a perdre-les momentàniament i per a guanyar-les més tard, quants homes i dones ha forjat en el curs d'aquest combat; quantes reflexions traduïdes en programes i decisions; quants neguits front a la incomprensió o al sectarisme; quanta angoixa front a les febleses humanes i quant d'esforç per a fer avançar, inclús els febles! Quanta humanitat en aquell revolucionari que ha plantat cara victoriosament amb el suport del seu poble, a l'imperialisme francès, primer, i al dels EE.UU. des de fa cinc anys!

Amb combats com el de Ho Xi Minh i el dels revolucionaris vietnamesos s'enriqueix la pràctica i la teoria marxista, que no pot quedar-se en punt mort i que ha d'avançar rebent tota experiència revolucionaria com un *llegat* i no com un *llast* que encalla.

UN REVOLUCIONARI NO ES MAI UN EMIGRAT

Ho Xi Minh va viure gran part de la seva joventut en països d'Europa, majorment a França, metròpoli de l'imperialisme que oprimia el seu poble. Amb el pseudònim de Nguyen Ai Quoc, va organitzar a patriòtes vietnamesos i va escriure articles i cartes sobre la qüestió colonial, situant-la en el seu continent però no oblidant que també en sofrien altres pobles. Va utilitzar les pàgines de totes aquelles publicacions assequibles i va fundar un modest periòdic titulat « *El Pària* ». En cartes adreçades a parlamentaris francesos apologistes del colonialisme amb hipòcrites justificacions « civilitzadores », el jove Nguyen Ai Quoc denuncià, amb exemples esgarrifosos i xifres irrefutables, la brutalitat i la cobejança imperialistes, articles i documents que, més tard, ja militant marxista, desarrotllaria en les pàgines de la « *Correspondència Internacional* », organ de la III Internacional.

1922, 23, 24, foren, pel jove vietnamès lluny del seu país, anys de preparació activa que va utilitzar per a familiaritzar-se amb tots els aspectes de l'explotació colonial, amb totes les mentides emprades per a justificar-la, amb els mitjans teòrics i organitzatius per a combatre-la. Aquell període li permeté, també, conèixer els pobles de la metròpoli, amb la col·laboració dels quals han de comptar els colonitzats. Prou s'adonava, el jove Nguyen, que l'imperialisme aprofitava certes incomprensions o la indiferència dels treballadors francesos davant el problema colonial.

També es queixava, el jove Ho Xi Minh, de la ignorància que en aquesta qüestió hi havia entre els pobles víctimes, i escrivia :

« De la ignorància mútua dels dos proletariats nasqueren els prejudicis. Per a l'obrer francès, l'indígena és un ser inferior, negligible, incapaç d'entendre i molt menys encara d'actuar. Per a l'indígena, el francès — sigui el qui sigui — és el dolent i l'explotador. L'imperialisme i el capitalisme no deixen d'aprofitar-se d'aquesta desconfiança mútua i d'aquesta jerarquia artificial de races per a impedir la propaganda i per a dividir les forces que s'han d'unir. »

(L'Humanité, 25 de maig 1922).

L'activitat militant del jove Nguyen a l'exili fou una trinxera i una escola en les quals es preparà a fons pera comprendre els problemes del seu país, per a trobar-hi remei, per a organitzar l'aplicació d'aquest, sense oblidar que la revolució que calia fer a casa seva era part de la revolució mundial. Així es va forjar l'esperit internacionalista del patriota Ho Xi Minh. (El pseudònim que emprava : Nguyen Ai Quoc, vol dir : Nguyen, el Patriota.)

CRITICA I AUTOCRITICA COM A METODE CONSTANT

Essent membre del P.C.F. quan visqué a França, Ho Xi Minh aprengué en els encerts d'aquest gran Partit i també sofrí de les insuficiències del treball polític entre els obrers i el poble francesos sobre la qüestió colonial. Valerosament ho exposà en la intervenció feta al V Congrés de la I.C. celebrat pel juliol del 1924, referint-se, no solament a França sinó a altres metròpolis imperialistes.

« Què fan els partits comunistes d'Anglaterra, d'Holanda, de Bèlgica i altres països, la burgesia dels quals ha envahit les colònies? Què han fet d'ençà que assimilaren les tesis de Lenin sobre la necessitat d'educar el proletariat de llur país en l'esperit del veritable internacionalisme proletari i d'acostament a les masses laborioses de les colònies? Tot el que han fet els partits en aquest terreny no va gaire lluny. Pel que a mi fa referència, jo, la pàtria del qual es colonitzada per França i en tant que membre del Partit Comunista francès, em sap molt greu haver de dir que el nostre partit ha fet molt poc per les colònies. »

Aquesta crítica anà precedida i seguida d'alguns exemples, sobretot basant-se en les insuficiències de la premsa comunista comparant-les amb l'extraordinari esforç de propaganda i de confusió que feia la burgesia en les seves publicacions. Aquest tret en el mètode de Ho Xi Minh s'anà afermint encara més a mesura que aprenia en la lluita diària i quan el seu partit fou al poder, el practicà amb més perseverància si cab.

CREACIO DEL P.C. D'INDOXINA

Pel febrer de 1930 ja feia temps que Ho Xi Minh es trobava en el seu continent com a organitzador revolucionari enviat per la I.C. El dia 18 d'aquell més i any, se celebrà a Hong Kong la Conferència de creació del Partit Comunista d'Indoxina amb la fusió de tres grups marxistes. L'informe polític el va fer Ho Xi Minh i en una crida per ell signada, adreçada a tots els seus compatriotes « *oprimits i explotats* », hi sintetitzà els principis, resumint-los en deu punts, que preconitzaven els objectius immediats : *alliberar-se de l'imperialisme*, i els de perspectiva : *crear un govern d'obriers, pagesos i soldats*.

LA POLITICA D'UNITAT NACIONAL

L'experiència de la lluita anti-colonialista dels comunistes vietnamesos organitzats en Partit els aconsellava desenrotllar un Front Democràtic, no sols amb les víctimes directes del sistema opressor, sinó també amb capes nadiues lesionades per l'imperialisme, tot i rebent d'aquest algunes engrunes. Calia, a més, agrupar entorn d'aquelles forces els elements que, per haver

estat educats en l'amor més encès al passat independent i floreixent d'Indoxina, es sentien humiliats en llur dignitat. Els comunistes vietnamesos, aplicant a la realitat de llur país les conclusions generals del VII Congrés de la Internacional Comunista, elaboraren una estratègia de Front Democràtic que ha reeixit totalment.

La segona guerra mundial i l'ensorrada de l'imperialisme francès al continent asiàtic, permeté al nipó substituir-lo. Els comunistes vietnamesos, en la nova situació, ampliaren llur política d'unitat nacional a la població francesa resident al Vietnam. En l'informe presentat a una reunió de la Internacional Comunista l'any 1939, Ho Xi Minh exposava els objectius concrets i immediats que el Partit podia proposar a les altres forces democràtiques i patriòtiques, objectius que es resumien així :

« Llibertat d'associació, de reunió, de premsa i d'opinió ; amnistia general pels condemnats polítics ; lluita pel dret a l'activitat legal. Per aquests objectius, el Partit s'ha d'esforçar per a crear un ample front nacional democràtic que abasti no solament els indoxinesos, sinó també els francesos progressistes ; no únicament les capes treballadores, sinó també la burgesia nacional. »

En referir-se al paper del Partit Comunista en el si d'aquest Front, Ho Xi Minh declarava :

« El Partit no pot imposar-li al Front la direcció que ha de tenir. Ha de mostrar-se el més disposat als sacrificis, al treball i a la fidelitat a la causa comuna. El paper dirigent li serà donat al Partit si, en la lluita i el treball quotidià, les masses li reconeixen la justesa de la seva política i la seva capacitat per a dirigir. »

Aquest concepte del paper dirigent — i no dominant — del Partit Comunista, exposat per Ho Xi Minh fa trenta anys, ha estat sempre aplicat pels comunistes vietnamesos. Fidels a aquest principi, han pogut ésser la *força dirigent* en la insurrecció victoriosa del 23 d'agost de 1945, en l'enderrocament de l'imperialisme francès, en l'edificació del socialisme al Nord i en la lluita patriòtica i anti-imperialista al Sud, creant el F.N.L. (Front Nacional d'Alliberació) primer i el Govern Revolucionari provisional del Vietnam del Sud, després. La conseqüència en l'aplicació estricta d'aquest principi fa de l'experiència vietnemesa un dels exemples més allisonadors per als partits comunistes que, com el nostre, aspiren a ser el partit dirigent — no dominant — en la lluita per la democràcia i en l'edificació del socialisme. Particularment útil avui és l'estudi de la creació del Vietminh (Lliga per la Independència del Vietnam) que combinà admirablement l'acció política de masses i la lluita armada.

RECTIFICAR NO ES CLAUDICAR

Dos anys de poder, en la independència i edificant el socialisme, havien fet sorgir tendències entre alguns comunistes que Ho Xi Minh va creure necessari de denunciar i combatre, sense estridències ni mesures burocràtiques sinó mitjançant el mètode que el caracteritzà : *l'explicació i aplicació dels principis*. El primer de març de 1947, en carta als militants deia : *« Cal que ens alliberem dels defectes següents »* i els assenyalava un a un. Resumint, podriem recordar-los : 1) L'esperit de campanar, que consisteix en preocupar-se només de les tasques locals sense veure-les com a part de les nacionals ; 2) El sectarisme ; 3) El caporalisme i la burocratització ;

4) L'excés de decoració, que consisteix en amagar la realitat amb profusió de banderes, cartells, tambors, etc.; 5) La indisciplina, que consisteix en fugir dels llocs més difícils i buscar els més còmodes i, finalment, l'egoïsme i la corrupció. Sobre aquest darrer punt, Ho Xi Minh denunciava :

« Hi ha camarades que, per arribisme, cobejen càrrecs de president d'aquest o aquell comitè... Altres es mostren orgullosos, fatus, presumint d'haver sofert condemnes de presó en el passat, d'haver estat membres del Vietminh; es creuen superiors als altres, inigualables. Cert : la presó i els presidis imperialistes han estat escoles de quadres i la Lliga (Vietminh) és un agrupament de patriotes abnegats que treballen per a salvar el país. Mes és innegable que fora dels seus rengles, existeixen homes de valor que encara no han estat guanyats pel Vietminh. I admetent, inclús, que els antics condemnats polítics i els membres de la Lliga siguin homes excepcionals, és que els altres que no han estat a la presó i que encara no militen a la Lliga són nul·litats ?

Cada company s'ha de mostrar modest. Com més antic s'és en la lluita revolucionària, com més capaç, menys s'ha de presumir. »

Anys més tard, pel 1953, el Partit dels comunistes vietnamesos del Nord, en plena edificació del socialisme i de lluita armada contra l'imperialisme francès, inicià una campanya anomenada : « *Rectificació ideològica* ». En el document que explicava les raons de la campanya i els aspectes essencials que es proposava rectificar, Ho Xi Minh recomanava :

- « — cal ampliar la democràcia ; ésser franc en la crítica i sincer en l'autocrítica ;*
- cal combatre l'actitud de reserva i de condescendència respecte a les jerarquies superiors, entre obrers, pagesos i intel·lectuals, entre membres del partit i els qui no són del partit. »*

RESPECTE AL SENTIMENT NACIONAL

El nou Estat popular ensopegà aviat amb les dificultats que li llegà el colonialisme : ròssec econòmic i cultural i lluites intestines de minories nacionals, conflictes artificialment creats i nodrits pels diferents imperialismes que colonitzaren Indoxina. El més d'abril de 1948, Ho Xi Minh recomanava a tots els quadres de l'administració popular i del Partit, sis punts d'allò que calia fer i sis punts d'allò que no s'havia de fer. Es mostrava partidari de respectar tota tradició vernacla en cada regió i comunitat i, revolucionari fins al moll dels ossos, orientava un treball d'explicació, d'educació i de convenciment per tal de desterrar les tradicions nocives, com per exemple : les supersticions i costums familiars denigrants per a la dona i als infants.

EL COR I LA RAO

Ho Xi Minh tenia 52 anys quan fou detingut i empresonat per la policia de Txang-Kai-Txek, quan es dirigia a Txhung King com a representant dels patriotes vietnamesos que lluitaven contra els japonesos ocupants d'Indoxina. Encadenat, el van dur d'una presó a l'altra sense saber qui era. Catorze mesos

de maltractes, traslladat d'un calabós a l'altre, lligat al coll d'un porc dels guàrdies. En llengua xinesa — per confondre els seus botxins — va escriure uns versos d'una força i d'una tendresa commovedors. De l'original els traduí el poeta vietnamès Phan Nhuan al francès. Del francès al català volem donar-ne a conèixer algú perquè ens mostren un Ho Xi Minh profundament sensible a tot drama humà i d'un optimisme serè i autèntic. No són versos fruit de l'exaltació romàntica juvenívola, sinó pensaments i estats d'ànim d'un revolucionari de 52 anys, els peus encadenats, en missió revolucionària:

*S'obre la rosa i la rosa s'emmusteix,
sense saber què fa la rosa.
N'hi ha prou amb que un flaire de rosa
fugi vers una presó
perquè al cor del presoner
hi udolin totes les injustícies del món.*

Si algun dels empresonats amb ell — tots de delictes comuns — rebé visita de la dona, això inspirà al revolucionari Ho Xi Minh:

*Ell, darrera el reixat,
ella davant.
Tan pròxima... a un pam,
i tant llunyana... com de la terra el cel.
Allò que la boca ha de callar
dels ulls rellisca.
Abans que s'hagi dit un mot
les llàgrimes brollen, galta avall.
Misèria!*

Quants revolucionaris empresonats encara en el món capitalista reconixerien aquesta ràbia de no poder lluitar:

*Abans morir que viure en servitud;
quan flameja arreu la nostra lliure bandera,
quina dissort raure al fons d'un calabós
sense poder servir en el camp de batalla!*

VIURE COM EL POBLE

Aquells que conegueren a Ho Xi Minh o el visitaren essent el President de la República Democràtica del Vietnam i prestigiosa personalitat mundial, foren profundament impressionats per la modèstia i la sobrietat del seu viure, donant l'exemple de com, un dirigent revolucionari, quan és al poder, ha d'evitar que entre ell i el poble hi hagin contrastos escandalosos en el nivell de vida, de com cal fugir del luxe i d'allò que ell mateix en deia: « la deco-
ració », que consisteix en l'abús de solemnitat i litúrgia la qual cosa, ultra ésser antieconòmica, esdevé, sovint, imitació del fast dels poders burgesos.

Aquesta característica de Ho Xi Minh el feu encara més estimat i respectat pel seu poble valerós i senzill, al qual tanta abnegació i sacrificis ha calgut demanar-li pels combats victoriosos contra l'imperialisme.

LA DARRERA LLIÇO

La darrera aportació de Ho Xi Minh a la causa del seu poble i de la revolució mundial és el seu testament. Com tot el que ell ha fet i escrit, conté el fruit de reflexions polítiques assenyades i profundament revolucionàries així com el sentiment d'un home de cor. Ens diu que ha sofert en veure divisions en el nostre moviment i ens recomana fer-ho tot per a superar-les. Aquesta recomanació té força imperativa. Si tots els comunistes de tots els països fossim capaços de respondre'hi valerosament; si en compreguessim el significat històric; si l'apliquessim deixant de banda amor propi, urc i el llast que suposen actituds intransigents; si per l'esforç de tots plegats sabessim sortir de les situacions « sense sortida » a les quals poden conduir deformacions del mètode leninista en el Partit i en les relacions entre partits i pobles; si en reeixir poguessim mobilitzar i atreure les forces noves revolucionàries, irritades o confoses per les nostres baralles, aleshores, i només aleshores, podríem dir algun dia, « en deixar aquest món », el que ha pogut escriure Ho Xi Minh el 10 de maig de 1969 : « No tinc res a fer-me retret. Només em sap greu no haver pogut servir més temps i millor. »

NOTA BIOGRAFICA DE HO XI MINH

Ho Xi Minh va néixer el 1890 d'una família de lletrats pobres d'origen pagès a la població de Kim Lien, de la província de Nghe An, coneguda per les seves tradicions revolucionàries.

El seu pare, fervent patriota que obtingué el títol de doctor en els concursos literaris, preferí la pobresa a la carrera de mandarí per no haver d'encorbar-se davant els colonialistes francesos i la cort dels Nguyen.

L'ambient de l'època i l'educació rebuda de la família deixaren rastre profund en Ho Xi Minh. Les lluites espontànies dels pagesos contra l'acaparament de terres, els impostos aclaparadors, les jornades inacabables, la revolta dels intel·lectuals, els moviments patriòtics i la guerra de guerrilles portada a terme per Hoang Hoa Tham en el Nord, feren néixer en ell, ben aviat, el patriotisme i una indomable voluntat d'independència.

El 1905 es traslladà a Hué, i entrà al col·legi Quoc Hoc. Però al constatar que «l'escola franco-annamita» no tenia altre objectiu que la formació d'empleats dòcils i servidors incondicionals dels imperialistes i els feudals, abandonà els estudis per anar a fer de mestre a una escola privada. Poc temps després deixà l'ensenyament per anar a aprendre un ofici a Saigon. Es llavors quan neix en ell la intenció d'anar a França i altres països d'Occident per «estudiar i aplicar al seu retorn, el que es feia a l'estranger». El que li tirava d'aquests països eren les idees de llibertat, de sobirania del poble, de democràcia; la ciència i la tècnica que posseïen.

Llavors s'enrola com ajudant de cuiner en un paquebot de la «Compagnie Française des Chargeurs Réunis». Treballa del matí a la nit per viure i viatjar.

En esclatar, el 1914, la primera guerra mundial, es troba a la Gran Bretanya. Nombre de joves Vietnamesos són enviats a Europa per servir de carn de canó.

Ho Xi Minh deixa llavors l'Anglaterra i s'en va a França per enllaçar amb els patriotes vietnamesos Phan Xu Trinh, Phan Van Truong...

A l'octubre del 1917, la Revolució socialista esclata a Rússia i es funda el primer Estat proletari. La victòria de la Revolució d'Octubre té una influència decisiva sobre l'activitat d'Ho Xi Minh, que en aquella època s'anomenava Nguyen Hai Quoc.

A París, freqüenta els marxistes, ingressa al partit socialista francès i organitza el grup dels patriotes vietnamesos residents a França. En qualitat de representant d'aquest grup, es troba present el 1919 a la Conferència de Versalles i presenta un plec de condicions exigint que França i les altres nacions participants reconeixin els drets fonamentals del poble vietnamès.

Al Congrés del Partit Socialista Francès, a Tours, l'any 1920, Ho Xi Minh vota per l'adhesió a la III Internacional, fundada per Lenin.

En aquesta època, Ho Xi Minh porta una vida molt feixuga. Cada dia, de les 8 del matí fins al migdia, amplia fotos per a guanyar-se la vida. La resta del seu temps l'empra a les activitats revolucionàries.

Ho Xi Minh deixa França l'any 1924 i participa consecutivament a la Internacional Comunista (del 17 Juny al 8 de Juliol) i als congressos internacionals dels pagesos, de la joventut i de les dones.

El 1924 Ho Xi Minh marxa a Xina, i proposa als revolucionaris vietnamesos de Tam Tam Xa, a Canton, fundar l'Associació de la Joventut Revolucionària del Vietnam. A l'ensem organitza la Unió dels pobles oprimits de l'Àsia oriental.

El 1926, escriu «El camí de la revolució», per a l'educació política de la joventut revolucionària, i funda «La Joventut».

Aquestes publicacions passen de mà en mà al Vietnam, i es donen a conèixer així els primers elements del marxisme.

Durant els anys 1927-1928, l'Associació es desenvolupa ràpidament. Els obrers desencadenen vagues i el moviment s'estén al camp. Amb la lluita obrera i el moviment patriòtic del poble vietnamès, comença a arrelar el marxisme-leninisme.

El 1929, existeixen al Vietnam tres organitzacions comunistes, anomenant-se totes elles revolucionàries autèntiques, però criticant-se mútuament i disputant-se la influència sobre les masses. Per acabar amb aquesta situació, Ho Xi Minh convoca una conferència d'unificació a Hong-Kong el 3 de febrer del 1930. Desde llavors ençà la revolució vietnamesa compta amb un estat major unificat, amb objectius i una línia definida.

Uns mesos més tard es fundà el Partit Comunista Vietnamès, que s'anomenarà després Partit Comunista d'Indoxina, i que dirigirà l'empenta revolucionària del 1930-1931 de la qual el Soviet de Nghe-Tinh (província de Nghe An i de Ha Tinh) serà la culminació. Es així com a Ho Xi Minh li correspon el mèrit de la unificació de les forces comunistes del Vietnam i de la fundació del Partit esdevingut després Partit dels Treballadors del Vietnam.

El 1931 és empresonat per les autoritats de Hong Kong. Una vegada en llibertat, per l'acció del Socors Roig Internacional, es refugia a Shanghai.

El 1933, estudià a l'Institut Lenin de la Unió Soviètica i retornà a Xina el 1936.

El febrer del 1941, Ho Xi Minh retorna al Vietnam, després de llargs anys d'exili, i encapçala el moviment unitari dirigit pel Partit Comunista d'Indoxina. El mes de maig, el Comitè Central es reuneix en un poble perdut entre les muntanyes, cap a Cao Bang, sota la presidència d'Ho Xi Minh. La línia política adoptada en aquell moment és la que conduirà a la victòria de la Revolució d'Agost del 1945.

Al mes d'abril del 1945 s'havia constituït l'exèrcit d'alliberació del Vietnam, i a l'estiu les zones alliberades comprenien sis províncies de Viet Bac.

De l'11 al 23 d'agost, el poble vietna-

mès desencadena la insurrecció general i conquista el poder en el conjunt del país. El 19 d'agost la insurrecció trionfa a la capital, Hanoi.

El 2 de setembre del 1945, el govern provisional es presenta davant el poble i el President Ho Xi Minh llegeix la Declaració d'independència en la plaça Ba Dinh. D'aquesta manera queda constituïda la República Democràtica del Vietnam.

A començaments del 1946, es forma un Comitè presidit per Ho Xi Minh per a elaborar un projecte de Constitució. L'Assemblea nacional aproba la Constitució el 2 de Març.

Els imperialistes i les forces contrarevolucionàries combaten la R.D.V. i es lliuren a un sabotatge declarat.

Ho Xi Minh i altres dirigents s'esforcen per salvaguardar la pau a fi de reconstruir un país ruïnat per vuitanta anys de dominació francesa i molts anys de guerra.

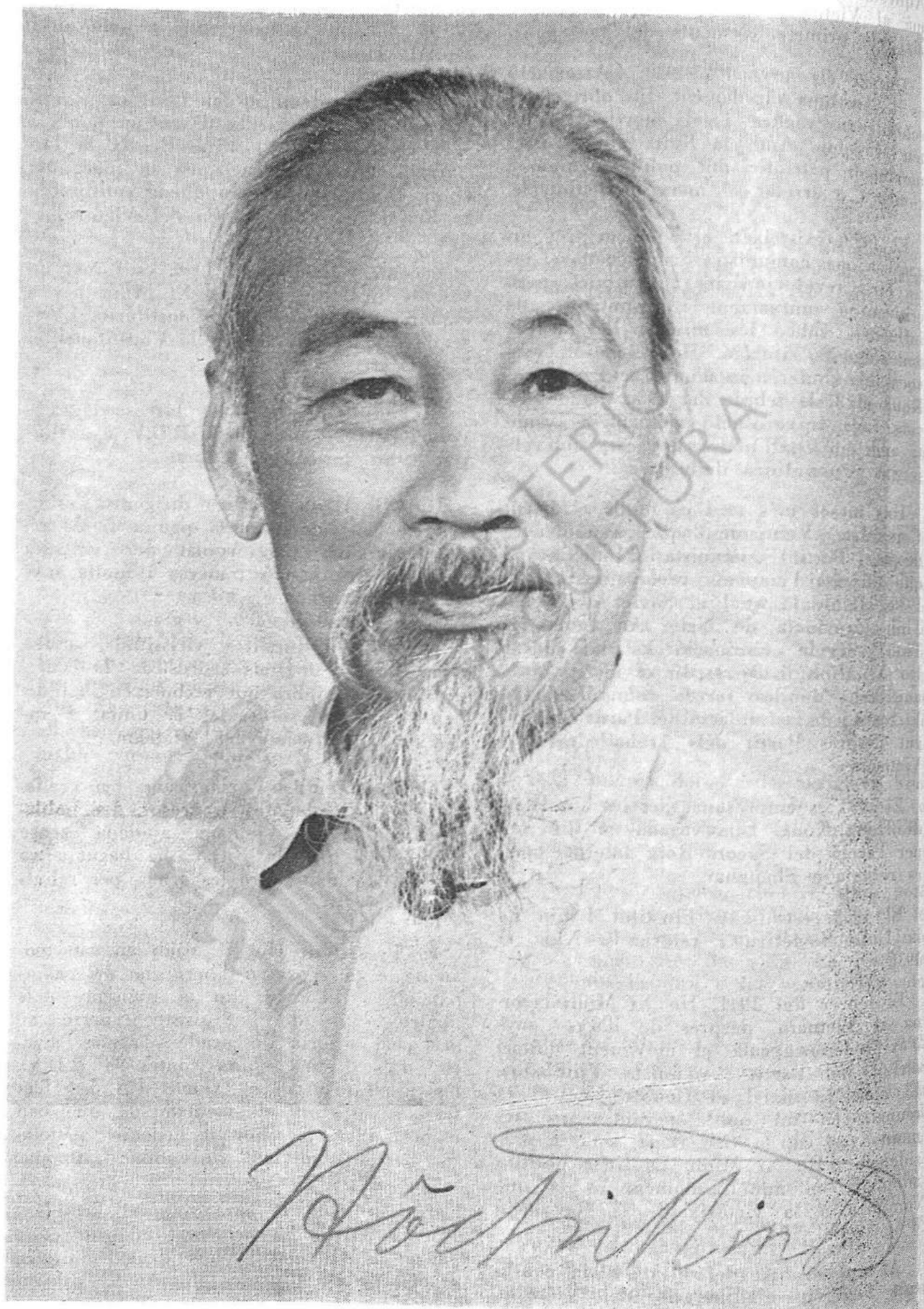
Després de moltes vicissituds, arriba Dien Bien Fu i els acords de la conferència de Ginebra que reconeixen la independència, la sobirania, la unitat i integritat territorial del Vietnam.

Els imperialistes americans han rellevat els colonialistes francesos. La població del Sud Vietnam, ajudada sense defallences per la R.D.V. ha hagut altra vegada, de reprendre les armes per rebutjar l'agressió.

El President Ho Xi Minh en cap moment deixà d'exaltar l'heroisme dels compatriotes del Sud. En el transcurs dels quatre anys de la salvatge guerra de destrucció aèria desencadenada per l'aviació dels Estats Units contra la R.D.V., les apel·lacions de l'Oncle Ho les han fetes seves tots els vietnamesos, que han respost irats i obligant l'enemic a deturar sense condicions els bombardejaments.

Durant tota la seva vida, el President Ho Xi Minh ha perseguit un objectiu: veure el seu país independent i unificat, el seu poble lliure i feliç.

Amb totes les seves forces ha conduït el Vietnam i els vietnamesos pel camí de la independència.

Ho Xi Minh

TESTAMENT DE HO XI MINH

En la lluita patriòtica contra l'agressió americana, haurem de suportar, és cert, dificultats més grans, patir nous sacrificis, però la victòria final és ineluctable.

Es una cosa absolutament certa.

Em proposo, quan arribi aquest dia, fer un viatge, pel Nord i pel Sud, per a felicitar els nostres compatriotes, els nostres quadres i els nostres heroics combatents, per a visitar els nostres vells, els nostres joves, els nostres infants tant estimats.

Després, en nom del nostre poble, aniré als països germans del camp socialista, als països amics del món sencer, per donar-los les gràcies per haver ajudat i donat de tot cor suport al nostre poble en la seva lluita patriòtica contra l'agressió americana.

Tu Fu, el cèlebre poeta xinès de l'època de T'Ang, ha escrit : « En totes les èpoques, rars eren aquells qui arribaven als 70 anys. »

Avui, amb els meus 79 anys, formo part d'aquests homes tan « rars ». No obstant, segueixo tenint l'esperit lúcid, bé que la meua salut s'hagi debilitat una mica en comparació amb els anys precedents. Quan hom passa de les 70 primaveres, a mesura que l'edat avança, la salut retrocedeix. No cal estranyar-se'n.

Però, qui pot predir durant quant de temps podré encara servir la revolució, servir la pàtria, servir el poble ?

Per això deixo aquestes línies, en previsió del dia que aniré a reunir-me amb els venerables Carles Marx, Lenin, i amb els nostres avantpassats revolucionaris.

D'aquesta manera, els nostres compatriotes arreu del país, els companys del Partit i els nostres amics arreu del món no se'n sorprendran.

Primer parlaré del Partit : El nostre Partit, des de la seva fundació, gràcies a la unió estreta que ha realitzat en el seu si, gràcies a la seva abnegació total per la classe obrera, pel poble, ha pogut unir, organitzar, dirigir el nostre poble, impulsar-lo a lluitar amb ardor i conduir-lo de victòria en victòria.

La unió és una tradició sumament preciosa del nostre Partit i del nostre poble. Que tots els companys, des dels membres del Comitè Central fins les cèl·lules de base, preservin la unió, la unitat del Partit, com la nina dels seus ulls.

Practicar al si del Partit una àmplia democràcia, practicar regularment i de forma seriosa l'autocrítica i la crítica, constitueix el millor mitjà per a consolidar i desenrotllar la unió i la unitat en el Partit. És important que un veritable afecte uneixi entre ells tots els companys.

Som un Partit en el Poder. Cada membre del Partit, cada quadre, ha d'impregnar-se profundament de la moralitat revolucionària, donar un autèntic exemple d'aplicació, d'economia, d'integritat, de rectitud, d'entrega total a la causa pública, d'un desinterès exemplar. Cal preservar la puresa total del Partit, fer-se perfectament digne del seu paper de dirigent, de servidor veritablement fidel del poble.

Els membres de la joventut treballadora i els nostres joves, en el seu conjunt, són d'una condició excel·lent, ardents per a emprendre tasques d'avantguarda, sense temença a les dificultats, aspirant sempre al progrés. El nostre Partit ha de preocupar-se per inculcar-los una elevada moralitat revolucionària, formar-los per a fer d'ells els continuadors de l'edificació del socialisme, alhora « rojos i experts ».

Formar i educar la generació revolucionària venidora és una tasca sumament important i necessària.

El nostre poble treballador, tant al país pla com al de muntanya, ha patit des de fa segles mil privacions i dificultats. Ha sofert l'explotació i l'opressió feudals i colonials. Ha suportat, a més, nombrosos anys de guerra.

No obstant, el nostre poble dóna proves d'un gran heroïsmes, d'un gran valor, d'un ardent entusiasme i d'una gran aplicació en el treball. Sempre ha seguit al Partit, des de la seva fundació, i sempre li ha estat fidel.

El Partit ha d'establir un bon pla per desenrotllar l'economia i la cultura, amb vista a elevar constantment el nivell de vida del poble.

La guerra de resistència a l'agressió americana pot encara perllongar-se. Els nostres compatriotes podrien haver de fer nous sacrificis en bens, en vides humanes. Sigui com sigui, hem d'estar decidits a combatre l'agressor americà fins a la victòria total.

Els nostres rius, les nostres muntanyes, els nostres homes, romandran sempre.

Vençut el ianqui, construirem el país deu vegades més formós.

Siguin quines siguin les dificultats, les privacions, el nostre poble vencerà, certament. Els imperialistes americans han d'anar-se'n inevitablement. La nostra Pàtria, inevitablement, serà reunificada. Els nostres compatriotes del Nord i del Sud, inevitablement, viuran units, sota el mateix sostre. El nostre país tindrà l'insigne honor d'ésser una petita nació que, en

un combat heroic, haurà vençut dos grans imperialismes — el francès i l'americà — i aportat una digna contribució al moviment d'alliberació nacional.

En relació al moviment comunista mundial : havent consagrat tota la meua vida al servei de la revolució, com més orgull sento en veure créixer el moviment comunista i obrer internacional, més en fan sofrir les dissensions que actualment divideixen els partits germans.

Desitjo que el nostre Partit obri el millor que pugui i contribueixi eficaçment al restabliment de la unió entre els partits germans, sobre la base del marxisme-leninisme i de l'internacionalisme proletari, de manera conforme a les exigències del cor i de la raó.

Crec fermament que els Partits i els països germans tornaran a unir-se.

En allò que fa referència als assumptes personals : durant tota la meua vida he servit de tot cor, amb totes les meves forces, la Pàtria, la revolució i el poble. Ara, si hagués d'abandonar aquest món, no tinc cap retret a fer-me. Només em sap greu no haver pogut servir més temps i millor.

Després de la meua mort, cal evitar d'organitzar grans funerals, per no malgastar el temps i els diners del poble.

Finalment, llego el meu afecte il·limitat al poble enter, a tot el nostre Partit, a totes les nostres forces armades, als meus nebots i nebodes, als joves i als nens.

Així mateix, adreço una salutació fraternal als companys, als amics, als joves i als nens de tot el món.

El meu darrer desig és que tot el nostre Partit, tot el nostre poble, estretament units en el combat, edifiquin un Vietnam pacífic, unificat, independent, democràtic i pròsper, i aportin una digna contribució a la revolució mundial.

Hanoi, 10 de maig del 1969.

COMUNICAT SOBRE LA CONFERENCIA INTERNACIONAL DE PARTITS COMUNISTES I OBRERS

El Comitè Executiu del Partit Comunista d'Espanya, el Comitè Executiu del Partit Socialista Unificat de Catalunya, la Direcció del Partit Comunista d'Euskadi i la Direcció del Partit Comunista de Galícia, després d'escoltar i discutir la informació presentada per la delegació que, presidida pels companys Santiago Carillo i Dolores Ibàrruri, ha assistit a la Conferència de Moscou, donen la plena aprovació a la tasca realitzada per aquesta delegació. Feliciten els companys que han representat el Partit per l'encert i la fermesa amb que han exposat i defensat les posicions d'aquest a les sessions de la Conferència i també en les diverses discussions i entrevistes a que aquesta ha donat lloc.

El balanç de la Conferència és clarament positiu en una sèrie d'aspectes de gran abast polític.

A la Conferència s'ha desenrotllat una discussió oberta, sincera, en la qual els partits han exposat llurs opinions sobre els temes fonamentals de la lluita antiimperialista, incloses les questions sobre les quals tenen punts de vista diferents. Aquest contrast d'opinions, lluny d'afeblir els acords de la Conferència, els dona més força real, puix que elimina equívocs i ambigüetats.

La Conferència que acaba de cloure's, en deixar ben clares les zones de coincidència, i també les de discrepància, ha d'impulsar un procés unitari el qual, sense defugir les necessàries discussions polítiques i teòriques basades en una actitud marxista-leninista creadora, tendeixen a refer la unitat de tot el moviment comunista internacional.

Un altre tret nou de la Conferència resideix que els seus debats han estat públics. L'opinió mundial ha conegut tot el que ha estat dit a la Conferència.

Per la discussió lliure haguda en el seu si, pel seu caràcter públic, la Conferència de juny del 1969 representa la superació de mètodes i d'hàbits que dificultarien el presentar davant dels treballadors del món, davant de totes les forces revolucionàries, una imatge real d'allò que són en l'actualitat les relacions entre els Partits Comunistes.

El fet que el problema txecoslovac hagi estat discutit a la Conferència ha estat positiu. En els curs dels seus debats, s'ha fet realitat la tesi que el Partit Comunista d'Espanya havia propugnat ja durant la fase preparatòria, és a dir, que els Partits reunits a la Conferència, a despit de les serioses divergències que existeixen entre ells sobre la qüestió txecoslovaca, han reafirmat llur voluntat de lluitar units contra l'enemic comú, contra l'imperialisme.

L'experiència ha demostrat que l'expressió pública de discrepàncies sobre questions serioses pot fer-se sense ruptures, dins el marc d'una unitat reforçada per a la lluita contra l'imperialisme.

El desenrotllament de la Conferència ha posat en relleu que els mètodes de majoria i minoria, del centralisme democràtic, valedors per a la vida interior de cada Partit, no són aplicables al funcionament del moviment comunista internacional. La inclusió en el document principal d'una frase reconeixent explícitament que no existeix en l'actualitat un centre dirigent en el nostre moviment, no és un fet formal; reflecteix una realitat que ha plasmat en el curs de la mateixa Conferència.

Un aspecte molt important dels acords de la Conferència és que no contenen condemna contra cap Partit. Es més, el document principal es pronuncia amb tota claredat a favor de la realització de lluites conjuntes **contra l'imperialisme**, pels objectius comuns del moviment obrer internacional, en les quals lluites els Partits participants a la Conferència col·laborin amb aquells que no han pres part en ella. Aquesta posició, que ha estat aprovada oficialment per la Conferència en el seu conjunt, obre perspectives favorables per a l'avanç cap a la unitat de tot el moviment comunista internacional.

Per les diverses característiques que ha tingut la Conferència, i que hem senyalat més amunt, aquesta representa, en opinió nostra, un pas important vers aquesta **nova unitat** que avui necessita el nostre moviment, el just contingut de la qual ha estat definit en el discurs que el Secretari General del Partit Comunista d'Espanya pronuncià davant de la Conferència.

Respecte als documents aprovats per aquesta, subratllem el valor que té el que es refereix a la solidaritat amb la lluita heroica del poble vietnamès. El fet que el text d'aquest document hagi estat consultat amb el Partit dels Treballadors del Vietnam acreix la seva importància i el seu abast.

El document principal és el resultat d'una discussió molt ampla en la qual han participat nombrosos Partits Comunistes i Obrers. Els mètodes democràtics aplicats en tot el procés de preparació de la Conferència han demostrat la seva eficàcia.

Aconsellem a les organitzacions del Partit que efectuïn l'estudi i la discussió del document principal de la Conferència juntament amb el text de les dues intervencions de la nostra delegació, en les quals és formulat amb claredat el judici del nostre Partit sobre aquest document.

Aquest estudi afirmàra en els nostres militants la confiança en la justesa de la línia política del nostre Partit, els estimularà a redoblar la seva lluita contra la dictadura franquista i per la llibertat d'Espanya; els impulsarà a participar encara més activament en el combat mundial contra l'imperialisme. Els donarà una consciència més gran del significat que té en l'etapa actual la solidaritat internacional entre els Partits Comunistes, entre totes les forces antiimperialistes.

Respecte al document aprovat per la Conferència sobre el Centenari del naixement de Lenin, reiterem la nostra decisió de donar a la celebració d'aquesta data històrica el màxim de relleu a fi que contribueixi a elevar la formació política i el tremp leninista dels comunistes espanyols.

Després de la Conferència, considerem com una de les nostres tasques importants la de seguir treballant per tal d'estrener les nostres relacions fraternals amb els Partits Comunistes i Obrers. En aquest esperit, el Partit Comunista d'Espanya té prevista una sèrie d'encontres bilaterals, en els propers mesos, amb el Partit Comunista de la Unió Soviètica, el Partit Comunista de Cuba, el Partit del Treball de Corea i altres partits comunistes, tant de països capitalistes com socialistes. Aquestes reunions serviran per a enfortir els llaços que uncixen el nostre Partit amb els Partits germans. Estem convençuts que seran una contribució a la unitat del moviment comunista internacional.

Comitè Executiu
del Partit Comunista d'Espanya
Comitè Executiu
del Partit Socialista Unificat de Catalunya
Direcció del Partit Comunista d'Euskadi
Direcció del Partit Comunista de Galícia.

LA CONFERENCIA DE MOSCOU I LA NOVA UNITAT DEL MOVIMENT COMUNISTA

El Comunicat que antecedeix aquestes pàgines, firmat conjuntament pel Partit Comunista d'Espanya, el P.S.U. de Catalunya, el Partit Comunista d'Euskadi i el Partit Comunista de Galícia, formula íntegrament la nostra apreciació, al retorn de Moscou, sobre la Conferència internacional de partits comunistes i obrers.

Tres mesos després, aquella apreciació ens segueix semblant fonamentalment justa. Els fruits de la Conferència són, no obstant, molts més dels que en honor a la brevetat foren destacats en aquell Comunicat. A manera d'exemple només cal recordar les matisacions que en el document principal de la Conferència es fan precisant que la coexistència pacífica entre Estats no està en contradicció amb la lluita armada dels pobles pel seu alliberament de l'imperialisme i del neocolonialisme, ni amb la lluita pel socialisme en els països capitalistes, qüestió aquesta que venia essent interpretada de maneres diferents per uns o altres partits comunistes.

No obstant, tal i com vam escriure per *Treball* el 25 de juny darrer, el resultat més positiu de la Conferència de Moscou és sense cap mena de dubte *el triomf d'un nou estil en les relacions entre partits comunistes i obrers.*

El treball col·lectiu que presidí l'elaboració de l'ordre del dia i dels documents examinats a la Conferència; les discussions franques i obertes hagudes, tant a les comissions com a les sessions plenàries; la publicitat donada als debats; la camaraderia regnant entre els participants a despit dels seus diferents punts de vista sobre unes o altres qüestions, són conquestes valuosíssimes per a arribar a la nova unitat que necessita el nostre moviment i que hauria d'assentar-se en la cooperació voluntària entre els partits, en el respecte a la seva sobirania per a determinar lliurement la seva política, i en la igualtat d'oportunitats a l'hora d'elaborar la política general, comuna a tot el moviment.

Recordo la pregonia impressió que va causar a la Conferència la intervenció de Paul Vergés, Secretari General del Partit Comunista de l'illa de La Reunió i que, tant per la lucidesa de les seves crítiques com per l'encert de les seves suggerències, mostrà que el Partit d'un petit país pot donar també una contribució valuosa al desenrotllament del nostre moviment.

Fortíssim impacte produí així mateix, bé que per causes diferents, la intervenció de Manuel Sánchez, Secretari del Comitè Central del Partit Comunista Dominicana, en la qual feu una crítica demolidora del document principal. No obstant, tots els qui l'escoltavem teníem la impressió clara i neta que, malgrat no firmar el document, el Partit Comunista Dominicana seguiria col·laborant estretament amb els altres partits comunistes i obrers en les tasques comunes de la lluita contra l'imperialisme i pel triomf del socialisme.

En el primer moment, alguns delegats van considerar el discurs de Manuel Sánchez com una heretgia. En ell, però, va reflectir-se potser més clarament que en cap altre el lligam del moviment comunista amb la denominada « joventut rebel », amb les noves forces revolucionàries que sorgeixen i es desenrotllen arreu del món i que és necessari integrar en un moviment únic que s'inspiri en el marxisme-leninisme i en l'internacionalisme proletari. Adhuc quan va exposar idees que no compartim, el discurs de Manuel Sánchez afirmà la nostra creença que la nova unitat del moviment comunista que perseguim, la unitat en la diversitat, no solament serà aconseguida, sinó que l'estem ja aconseguint.

Si miressim cap al passat i prenguessim com a fita ideal la unitat que existia a les files de la Internacional Comunista, les heretgies haguessin estat nombroses a la Conferència de Moscou i aquesta hagués acabat dictant excomunionis a dreta i a sinistra. Però aquella unitat, positiva en el seu temps, corresponia a una etapa inferior, ja superada, del moviment comunista.

Ens agradi o no ens agradi, la marxa de la Conferència i el text del document principal són el reflexe de l'amplitud i la diversitat del moviment comunista contemporani. De les seves divergències i contradiccions internes, però també — i sobretot — de la seva coincidència i unitat bàsiques front a l'imperialisme i front al capitalisme en general. Cap núvol no ha d'enfosquir que allò que és fonamental en les intervencions i documents de la Conferència, en l'activitat dels partits i en la preocupació dels comunistes i d'altres combatents revolucionaris de tot el món, és la seva voluntat d'acabar amb l'imperialisme i amb la dictadura del capital.

Les aparents tendències centrífugues sorgides en el moviment comunista, constatades una vegada més en els debats de la Conferència, no expressen un debilitament de l'internacionalisme sinó la varietat de les situacions en les quals lluiten els diferents destacaments del moviment comunista. L'internacionalisme no és avui més feble que ahir sinó més fort, només que és distint. I en la mesura que és distint, perquè els partits comunistes i obrers incideixen realment en el combat contra l'imperialisme i contra el capital en el seu propi país; perquè els partits pensen i actuen essencialment en funció dels interessos de la revolució en els seus respectius països, el seu internacionalisme és més autèntic. Sobre aquest tema, el document de la Conferència diu: « *La més gran aportació de cada partit comunista que lluita sota el capitalisme a la causa del socialisme i de l'internacionalisme proletari serà la conquesta del Poder per la classe obrera i els seus aliats.* »

D'acord amb aquest criteri, considerem que la revolució socialista d'octubre i la construcció del socialisme a la U.R.S.S. són sense cap mena de dubte la més colossal aportació que un partit comunista — en aquest cas el gran Partit de Lenin — hagi donat a la causa del socialisme i de l'internacionalisme proletari.

L'experiència cubana, de tan profunda influència a l'Amèrica, ofereix també un brillant exemple de com la conquesta del poder per les forces revolucionàries constitueix la suprema aportació d'un partit a la causa del socialisme i de l'internacionalisme. El « Movimiento 26 de Julio », encapçalant la lluita que menà al triomf de la revolució socialista a Cuba, va actuar com una força autènticament internacionalista, tot i que, formalment, no era aleshores part integrant del moviment comunista internacional.

El Partit dels Treballadors del Vietnam del Nord i el Front d'Alliberació del Vietnam del Sud, que ocupen la primera trinxera de la lluita mundial contra l'imperialisme, són avui els destacaments del nostre moviment que més aporten al desenrotllament de l'internacionalisme. En la solidaritat amb la lluita heroica del poble vietnamès coincideixen tots els partits comunistes i obrers, els moviments antiimperialistes, les organitzacions sindicals, femenines, de joves, les associacions i personalitats religioses progressistes, els partidaris de la pau, tots els homes i dones de sentiments dignes. El Vietnam aglutina i personifica les millors ambicions de la humanitat. Juga, front a l'imperialisme ianqui, el paper que jugà la lluita del poble espanyol durant els anys 1936-1939, que despertà en l'opinió mundial la consciència del perill nazi i mostrà el camí per a fer-li front.

Unir els esforços de tots aquells qui arreu del món donen suport a la lluita del poble vietnamès, conduir-los a accions cada vegada més resoludes contra l'imperialisme, per la pau i la independència dels pobles, per la democràcia i el socialisme, és un inexcusable deure internacionalista dels partits comunistes i obrers.

Això presuposa que cada partit haurà de posar en tensió totes les seves forces per a realitzar en el seu país la part que li pertoca d'aquesta tasca general. Pressuposa, així mateix, que cada partit faci tot el que està al seu abast per enfortir la unitat del moviment comunista i desenrotllar la col·laboració i l'ajuda mútua amb els altres partits. Compartim l'afirmació del document principal de la Conferència que diu : « ... La cohesió dels partits comunistes i obrers és el factor més important de la unió de totes les forces antiimperialistes... » I, més endavant : « ... La diversitat de condicions en que actuen els partits comunistes, les diferències en l'enfocament de les tasques pràctiques i àdhuc les divergències entorn d'unes o altres qüestions no han de ser un impediment per a que concertin la seva acció en el pla internacional, sobretot en allò que es refereix a les tasques cardinals de la lluita antiimperialista. »

Aquesta afirmació conté les bases sobre les que s'haurà d'assentar la nova unitat del moviment comunista. Estem convençuts que, donant prioritat a allò que ens uneix, col·laborant cada vegada més estretament en les tasques comunes de la lluita contra l'imperialisme, podem i hem de discutir, minorar i superar totes les divergències existents o que poden sorgir en el nostre camp.

D'aquesta idea hem partit en firmar el document principal de la Conferència, tot i que no recull algunes de les esmenes que feu la nostra Delegació, tot i que no ens satisfà enterament. D'aquesta idea partim igualment quan manifestem la nostra desaprovació de la intervenció a Txecos-

lovàquia de cinc Estats del Pacte de Varsòvia, a l'ensem que reafirmem la nostra solidaritat amb aquests mateixos Estats enfront dels atacs i plans agressius de l'imperialisme. Les raons profundes de la nostra oposició a la intervenció es basen justament en que la considerem contrària als interessos generals de la lluita antiimperialista, als interessos de la consolidació del socialisme a Txecoslovàquia i de la causa del socialisme a tot el món.

Avui resulta més clar encara que fa un any que la intervenció no sortia a l'encontre d'una contrarevolució interna o d'un atac imperialista estranger, sinó que anava dirigida a imposar a Txecoslovàquia una concepció de desenrotllament del socialisme distinta d'aquella que havien elegit el Partit i el Govern d'aquest país. I, sobretot, està més clar que la intervenció no ha ajudat a consolidar el socialisme a Txecoslovàquia. Ans al contrari, en ferir el sentiment nacional dels pobles txec i eslovac, la intervenció ha enfrontat amples capes de la població contra la política que segueixen el Partit i el Govern, ha facilitat el desenrotllament entre les masses de corrents antisocialistes i fa més difícil la lluita contra d'elles. D'aquí el nostre desig ardent que la situació a Txecoslovàquia es normalitzi, que aquest país germà recuperi la seva sobirania i que el seu Partit Comunista pugui decidir per si mateix, sense pressions ni ingerències externes, les vies per al desenrotllament i consolidació del socialisme en la seva pròpia pàtria.

En relació al Partit Comunista de Xina i d'altres partits que no participaren a la Conferència, la nostra delegació va atènyer-se al criteri, establert en les reunions preparatòries, segons el qual no s'havien de llençar atacs a cap partit. Altres delegacions no van respectar aquest criteri. Nosaltres, pel contrari, tot i les nostres diferències amb posicions i actituds del Partit Comunista de Xina, vam creure que el nostre deure era contribuir a obrir camins que duen a la col.laboració amb aquests partits i que faciliten la seva plena reintegració en el si del nostre moviment.

L'afirmació que es fa en la intervenció de Santiago Carrillo que « ... a una exasperació no s'ha de respondre amb una altra exasperació... », polemitzava amb les intervencions d'algunes delegacions que preconitzaren la « lluita sense quarter contra els dirigents xinesos ».

Entenem que els partits comunistes no hem d'atjar els enfrontaments entre els companys soviètics i xinesos sinó que, al contrari, hem d'intervenir per apaivagar-los. Una guerra entre les dues principals potències del camp socialista seria una catàstrofe per a elles i per a tota la humanitat, canviaria la correlació de forces a favor de l'imperialisme i enterraria per decennis les possibilitats del triomf complet del socialisme en el món.

Els partits comunistes hem de treballar per a que els governs de la U.R.S.S., de la República Popular Xinesa, resolguin les seves diferències per la via de la negociació, per a que les idees de la Conferència respecte a la col.laboració amb els partits no participants a ella cristallitzin com més aviat millor en un restabliment de les relacions entre el Partit Comunista de la Unió Soviètica i el Partit Comunista de Xina.

Esdeveniments posteriors a la Conferència de Moscou, especialment el viatge de Kossiguin a Pekin a fi d'entrevistar-se amb Xu En Lai, confirmen la justesa de la nostra posició i ens animen a perseverar en ella. Tenim l'esperança que aquesta justa iniciativa del President del Govern soviètic,

iniciï una autèntica negociació que allunyi per sempre el perill d'una guerra entre germans i que permeti de dirigir a la lluita contra l'imperialisme tots els mitjans de què disposen ambdós països.

El P.S.U. de Catalunya, d'acord i amb estreta col.laboració amb el Partit Comunista d'Espanya, es manté i es mantindrà fermament en aquestes posicions. En aquests darrers tres mesos, dirigents del nostre Partit han visitat la U.R.S.S., Romania, Yugoslàvia, Mongòlia i la República Democràtica Alemanya, països en els quals han mantingut cordials i profitoses discussions amb dirigents i militants dels partits germans d'aquests països. Hem conegut i donat el nostre suport a les conversacions bilaterals mantingudes pel Partit Comunista d'Espanya amb el Partit Comunista de Cuba, amb les delegacions del Front Nacional d'Alliberació del Vietnam del Sud, del Partit Comunista del Japó i del Partit Comunista (marxista) de la India, que assistiren al recent Congrés del Partit Comunista Romanès. I jo mateix escric aquestes ratlles a la vigília de sortir cap a Corea com a membre de la delegació del Comitè Executiu del Partit Comunista d'Espanya que va a celebrar una entrevista bilateral amb el partit germà d'aquell país.

No oblidem, està clar, que l'aportació principal del Partit Comunista d'Espanya i del P.S.U. de Catalunya a la causa del socialisme i de l'internacionalisme ha de fer-se al nostre país, encapçalant la lluita de les masses per la llibertat i pel socialisme. Però en la mesura de la nostra capacitat seguirem aportant la nostra contribució al desenrotllament del nou estil en les relacions entre partits comunistes que ha consagrat la Conferència de Moscou i que ha d'aconseguir la nova unitat que avui necessita el moviment comunista i revolucionari mundial.

CENTENARI DE LENIN

Els dos textos següents corresponen a l'objectu, que Nous Horitzons s'ha marcat, de celebrar des d'ara el centenari del naixement de Lenin, celebració que es prolongarà en els números de l'any vinent. El primer és una nota necrològica escrita per Ho Xi Minh a la Pravda, en ocasió de la mort de Lenin, particularment oportuna en aquestes dates, quan la mort recent del gran revolucionari vietnamès ens desperta sentiments anàlegs als que ell descriu i ens evoca la fermesa moral insubornable amb la qual ha fet realitat la promesa de la sentència final, que diu: «I és en la nostra obra que Lenin, immortal, reviurà». La nota ens recorda, d'altra banda, com gràcies al revolucionari rus la lluita anticolonialista s'ha lligat indissolublement als combats proletaris i socialistes. El segon text és un fragment del fullet de Lenin, Dues tàctiques de la socialdemocràcia en la revolució democràtica, escrit el juliol de 1905, abans de la insurrecció del «Potemkin». El text revela l'agudeses política de l'autor i dona interessantíssims elements de reflexió i discussió política de cara a les perspectives immediates que s'obren al nostre país.

Ho Xi Minh

LENIN I ELS POBLES COLONIALS

« Lenin ha mort ». La notícia, com un llamp, ha fulminat tothom. S'ha propagat a través les riques planures de l'Àfrica i els verds arrossars de l'Àsia. Es cert que els negres i els grocs no saben encara exactament qui és Lenin i on és Rússia. Els imperialistes colonialistes han fet l'impossible per tal que no ho sàpiguen, perquè la ignorància és un dels pilars més forts del seu règim. No obstant, des dels deltas del Viet Nam fins a les selves de Dahomey s'ha repetit a cau d'orella que, en un recó llunyà del món, hi ha un poble que ha sabut enderrocar els seus explotadors i que dirigeix els seus afers, sense cap necessitat de patrons ni de governadors generals. Han sentit a dir que aquest país és Rússia, que allà hi ha homes coratjosos, i que el més valent de tots és Lenin. I això ha bastat perquè aquest poble i qui el dirigeix s'hagin guanyat la simpatia i l'admiració de tots els homes de color.

Però això no és tot. Aquests homes han sabut, a més a més, que aquest gran dirigent, després d'haver donat la llibertat al seu país, ha volgut alliberar igualment els altres pobles, i que ha fet una crida als blancs perquè ajudin els negres i els grocs en la seva lluita per a alliberar-se, del jou dels « rumís », dels « rumís » de tota mena : governadors, residents, etc., i que ha traçat un programa d'acció concret per a assolir aquest objectiu.

Al començament, aquests oprimits no podien creure que existís un tal home i un tal programa. Però amb el temps els arribaven notícies, encara que vagues, sobre el Partit Comunista i la Internacional Comunista, aquesta organització que lluita per als explotats, per a tots els explotats sense excepció, i de la qual ells mateixos formen part. I han sabut que era precisament Lenin qui la dirigia.

I això ha bastat perquè aquests homes, gairebé sense cultura, però plens de reconeixement i de bona voluntat, testimoniïn a Lenin el més profund respecte i el considerin el seu alliberador. Lenin ha mort, i ara, què farem? Com trobar algú que dediqui amb tant de valor i de generositat com ell tot el seu temps i totes les seves forces a la nostra emancipació? Aquesta és la pregunta que es fan amb angoixa les grans masses oprimides de les colònies.

Pel que fa a nosaltres, dolorosament commoguts per aquesta pèrdua irreparable, compartim amb tots els pobles del món aquest dol que colpeix els nostres germans i germanes soviètics. Estem convençuts que la Internacional Comunista i les seves cèl.lules, juntament amb les de les colònies, sabran traduir en actes els ensenyaments i les lliçons del nostre gran mestre. Seguir els seus consells, no és la millor manera de testimoniar tot l'amor que li professem?

En vida, Lenin fou un pare per a nosaltres, un mestre, un company, un conseller. Heus-lo avui convertit en l'estrella brillant que ens il.lumina el camí de la revolució socialista.

I és en la nostra obra que Lenin, immortal, reviurà.

(Pravda, 27 de gener de 1924.)

« DUES TACTIQUES DE LA SOCIALDEMOCRACIA EN LA REVOLUCIO DEMOCRATICA » (1)

II. — QUE ENS DONA LA RESOLUCIO DEL III CONGRES DEL P.O.S.D.R. SOBRE EL GOVERN PROVISIONAL REVOLUCIONARI ?

La resolució del III Congrés del P.O.S.D.R., com es veu pel seu títol, està totalment i exclusivament consagrada a la qüestió relacionada amb el govern provisional revolucionari. Això vol dir que la participació de la socialdemocràcia al govern provisional revolucionari apareix aquí com una part de la qüestió. Per altra banda es tracta només d'un govern provisional revolucionari i no d'altra cosa; per consegüent, no entren per a res aquí qüestions com la de la «conquesta del Poder» en general i d'altres.

Ha obrat bé el Congrés eliminant aquesta qüestió i d'altres anàlogues? Indiscutiblement ha obrat bé, puix que la situació política de Rússia no posa de cap de les maneres aquestes qüestions a l'ordre del dia. Al contrari, el problema posat a l'ordre del dia per tot el poble és l'enderrocament de l'autocràcia i la convocatòria de l'Assemblea Constituent. Els congressos del Partit han de resoldre, no les qüestions a les quals es refereix, oportuna o inoportunament, aquest o l'altre escriptor, sinó aquelles que tenen una importància política seriosa en virtut de les condicions del moment i com a conseqüència de la marxa objectiva del desenvolupament social.

Quina importància té el govern provisional revolucionari en la revolució present i en la lluita del proletariat? La resolució del Congrés ho explica, indicant des del començament la necessitat de la «llibertat política més completa possible», tant des del punt de vista dels interessos immediats del proletariat com des del punt de vista dels «objectius fi-

nals del socialisme». Però la llibertat política completa exigeix la substitució de l'autocràcia tsarista per la República democràtica, com es reconeix ja en el programa del nostre Partit. Subratllar la consigna de la República democràtica en la resolució del Congrés és necessari des del punt de vista lògic i de principi, ja que el proletariat, com a combatent d'avantguarda per la democràcia, tracta d'assolir justament la llibertat completa; a més, subratllar això és particularment útil en el moment actual pel fet que justament ara es presenten amb la bandera del «democratisme» els monàrquics, és a saber: l'anomenat partit constitucional «democràtic» o d'«Osvobozhdenie». Per a la instauració de la República és absolutament necessària l'assemblea dels representants populars, assemblea que ha de ser necessàriament de tot el poble (basada en el sufragi universal, directe i secret) i constituent. Això és el que reconeix més endavant la resolució del Congrés. Però no es limita a això. Per a establir un ordre de coses que «expressi realment la voluntat del poble» no n'hi ha prou amb donar a l'assemblea representativa la denominació de constituent. Cal que aquesta assemblea tingui poder i força per a «constituir». La resolució del Congrés, adonant-se d'això, no es limita a la consigna formal d'«Assemblea Constituent», sinó que afegeix les condicions materials, úniques condicions sota les quals serà possible a aquesta assemblea el compliment de la seva missió. Indicar les condicions en les quals l'Assemblea Constituent nominal pot convertir-se en una Assemblea Constituent efectiva és d'una necessitat imperiosa, ja que la burgesia liberal, per-

(1) (Capítol II. Versió catalana de l'edició castellana d'Edicions en llengües estrangeres - Moscou 1947.)

sonificada pel partit constitucional monàrquic, falseja deliberadament, com hem indicat ja més d'una vegada, la consigna d'Assemblea Constituent de tot el poble, reduïnt-la a una frase buida.

La resolució del Congrés diu que *només* un govern provisional revolucionari, amb la particularitat que sigui l'òrgan de la insurrecció popular victoriosa, és capaç de garantir la llibertat completa de l'agitació electoral i de convocar a una assemblea que expressi realment la voluntat del poble. Es aquesta tesi justa? Aquell qui pensi posar-la en tela de judici ha d'afirmar que el govern tsarista pot no allargar la mà a la reacció, que és capaç de ser neutral durant les eleccions, que pot preocupar-se de l'expressió real de la voluntat del poble. Afirmacions semblants són tan absurdes que ningú no les defensarà obertament, però heus ací que justament la nostra gent d'«Osvozhdenie» ens les fan passar furtivament sota la bandera liberal. L'Assemblea Constituent l'ha de convocar algú, les eleccions lliures i autèntiques han de ser garantides per algú; algú ha d'atorgar enterament a aquesta Assemblea la força i el poder; només un govern revolucionari que sigui l'òrgan de la insurrecció pot voler amb entera sinceritat això i tenir forces per a fer tot el necessari a fi de realitzar-ho. El govern tsarista s'hi oposarà inevitablement. Un govern liberal, que hagués concertat un arranjament amb el tsar i no recolzés enterament sobre la insurrecció popular, no seria capaç de voler sincerament això, ni de realitzar-ho, àdhuc en el cas de desitjar-ho amb la major sinceritat. Per consegüent, la resolució del Congrés dona l'única consigna democràtica encertada i del tot consegüent.

L'apreciació, però, de la importància del govern provisional revolucionari seria incompleta i inexacta, si es perdés de vista el caràcter de classe de la revolució democràtica. Per això, la resolució afegeix que la revolució enfortirà la dominació burgesa, la qual cosa és inevitable en el règim actual, és a dir, en el règim econòmico-social capitalista. Però el resultat de l'enfortiment de la dominació de la burgesia sobre un proletariat més o menys lliure políticament, haurà de ser inevitablement una lluita desesperada entre ells pel Poder, hauran de ser unes tentatives desesperades de la burgesia per «arrabassar al proletariat les conquestes del període revolucionari». En lluitar per la democràcia a l'avanguardia i al

front de tots, el proletariat no per això ha d'oblidar, ni un moment, les noves contradiccions i la nova lluita que porta en les seves entranyes la democràcia burgesa.

La significació del govern provisional revolucionari és, doncs, apreciada d'una manera completa en la part de resolució que estem examinant; tant en la seva posició respecte a la lluita per la llibertat i la República, com en la seva posició respecte a l'Assemblea Constituent i en la seva posició respecte a la revolució democràtica, que esbossarà el camí per a una nova lluita de classes.

A continuació pot preguntar-se: quina ha de ser la posició del proletariat en general respecte al govern provisional revolucionari? La resolució del Congrés respon a això, per damunt de tot, amb el consell directe al Partit de difondre entre la classe obrera el convenciment de la necessitat de constituir un govern provisional revolucionari. La classe obrera ha de tenir consciència d'aquesta necessitat. Mentre que la burgesia «democràtica» deixa a l'ombra la qüestió de l'enderrocament del govern tsarista, nosaltres hem de col·locar-la en el primer pla i insistir en la necessitat d'un govern provisional revolucionari. Es més, hem d'indicar el programa d'acció d'aquest govern, programa que correspongui a les condicions objectives del moment històric que estem travessant i a les tasques de la democràcia proletària. Aquest programa és *tot* el programa mínim del nostre Partit, el programa de les transformacions polítiques i econòmiques immediates, per una banda, completament realitzables sobre la base de les relacions econòmico-socials actuals, i per altra banda necessàries per a donar el pas següent, per a realitzar el socialisme.

Així, doncs, la resolució esclareix completament el caràcter i els fins del govern provisional revolucionari. Pel seu origen i pel seu caràcter fonamental, aquest govern ha de ser l'òrgan de la insurrecció popular. Pel seu destí formal, ha de ser un instrument per a convocar l'Assemblea Constituent de tot el poble. Pel contingut de la seva actuació, ha de realitzar el programa mínim de la democràcia proletària, com a únic capaç de garantir els interessos del poble insurreccionat contra l'autocràcia.

Es pot objectar que el govern provisional, pel fet de ser provisional, no pot realitzar un programa positiu no apro-

vat encara per tot el poble. Una tal objecció no seria altra cosa que un sofisma de reaccionaris i «autocratòfils». No realitzar cap programa positiu significa tolerar l'existència de l'estat de coses feudal de l'autocràcia podrida. Tolerar un ordre de coses tal, podria fer-ho només un govern de traidors a la causa de la revolució i no un govern que sigui l'organ de la insurrecció popular. ¡Seria una burla que algú proposés de renunciar a la realització pràctica de la llibertat de reunió, abans que no reconeixi aquesta llibertat l'Assemblea constituent, sota pretexte que l'Assemblea Constituent pot no reconèixer la llibertat de reunió! Una burla d'aquest gènere és l'objecció contra l'aplicació immediata del programa mínim pel govern provisional revolucionari.

Anotem, en fi, que en fixar com a tasca del govern provisional revolucionari l'aplicació del programa mínim, la resolució elimina amb això les absurdes idees semianarquistes sobre la realització immediata del programa màxim, sobre la conquesta del poder per a dur a terme la revolució socialista. El grau de desenrotllament econòmic de Rússia (condició objectiva) i el grau de consciència i d'organització de les grans masses del proletariat (condició subjectiva, indisolublement lligada a la objectiva) fan impossible l'alliberament complet immediat de la classe obrera. Només la gent més ignorant pot desconèixer el caràcter burguès de la revolució democràtica que s'està desenrotllant; només els optimistes més cànids poden oblidar que poc coneix encara la massa dels obrers els fins del socialisme i els procediments per a realitzar-lo. Però tots nosaltres estem persuadits que l'emancipació del obrers només pot ser obra dels obrers mateixos; sense la consciència i l'organització de les masses, sense la seva preparació i la seva educació mitjançant la lluita de classes oberta contra tota la burgesia, no es pot ni parlar de revolució socialista. I com a resposta a les objections anarquistes segons les quals ajornem la revolució socialista, direm; no l'ajornem, sinó que donem el primer pas vers ella per l'únic procediment possible, per l'única via encertada, és a saber: per la via de la República democràtica. Aquell qui vulgui anar al socialisme per algun altre camí que no sigui el del democratisme polític, arribarà infal·liblement a conclusions absurdes i reaccionàries, tant en el sentit econòmic com en el polític. Si en un moment determinat tals o quals obrers ens pre-

gunten per què no hem de realitzar el nostre programa màxim, els respondrem indicant-los quant estranyes són encara al socialisme les masses del poble, impregnades d'un estat d'esperit democràtic, quant poc desenrotllades es troben encara les condicions de classe, quant inorganitzats estan encara els proletaris. Organitzeu centenars de milers d'obrers a tot Rússia, difoneu entre milions la simpatia envers el vostre programa! Proveu a fer això, no limitant-vos a frases anarquistas sonores, però buides, i veureu immediatament que el dur a terme aquesta organització, que la difusió d'aquesta educació socialista depèn de la realització més completa possible de les transformacions democràtiques.

Seguim. Una vegada esclarida la significació del govern provisional revolucionari i l'actitud del proletariat respecte a ell, sorgeix la següent pregunta: és admissible, i en quines condicions, la nostra participació a aquest govern (acció des de dalt)? Quina ha de ser la nostra acció des de baix? La resolució dóna respostes exactes a aquestes dues preguntes: declara decididament que, en principi, la participació de la socialdemocràcia en el govern provisional revolucionari (en l'època de la revolució democràtica, en l'època de la lluita per la República) és *admissible*. Amb aquesta declaració ens separen irremissiblement tant dels anarquistes, que responen a aquesta pregunta negativament des del punt de vista dels principis, com dels «seguidistes» de la social democràcia (per exemple, Martinov i els neo-iskristes), que ens *intimidaven* amb la perspectiva d'una situació en la qual aquesta participació pogués resultar indispensable per a nosaltres. Amb aquesta declaració, el III Congrés del P.O.S.D.R. ha rebutjat irremissiblement la idea de la nova «Iskra», segons la qual la participació dels socialdemòcrates en el govern provisional revolucionari és una variant del millerandisme i és inadmissible des del punt de vista dels principis, per tal com significa una consagració de l'ordre de coses burguès, etc.

La qüestió de l'admissibilitat, però, des del punt de vista dels principis, no resol encara, naturalment, la qüestió de la conveniència pràctica. En quines condicions és convenient aquesta nova varietat de la lluita «des de dalt», acceptada pel Congrés del Partit? Bé es comprén que ara no hi ha la possibilitat de parlar de condicions concretes, tals com la correlació de forces i altres, i la resolució, naturalment, renuncia a definir prèviament aquestes con-

dicions. Cap home raonable es decidirà a pronosticar res en el moment actual respecte a la qüestió que ens interessa... Es pot i s'ha de definir el caràcter i els fins de la nostra participació. Es el que fa la resolució en indicar dos fins de la participació: 1) lluita implacable contra els intents contrarevolucionaris, i 2) defensa del interessos propis de la classe obrera. En un moment en que els burgesos liberals comencen a parlar amb insistència de la psicologia de la reacció (vegeu la molt edificant «Carta oberta» del senyor Struve en el número 72 d' «Osvobozhdenie»), maldant per a intimidar el poble revolucionari i incitar-lo a mostrar-se condescendent respecte a l'autocràcia, en un moment tal, és particularment oportú que el Partit del proletariat recordi l'objectiu de la guerra que avui sostenim contra la contrarevolució. En darrer terme, les grans qüestions de la llibertat política i de la lluita de classes les resol únicament la força, i nosaltres hem de preocupar-nos de la preparació i organització d'aquesta força i del seu ús actiu, no solament defensiu, sinó també ofensiu. La perllongada època de reacció política, que regna a Europa gairebé sense interrupció des dels temps de la Comuna de París, ens ha familiaritzat massa amb la idea de l'acció només «des de baix», ens ha acostumat massa a considerar la lluita només des del punt de vista defensiu. Hem entrat ara, indubtablement, en una nova època; s'ha iniciat un període de commocions polítiques i revolucions. En un període com el que està travessant Rússia, és intolerable limitar-se als vells clixés. Cal propagar la idea de l'acció des de dalt, cal preparar-se per les accions ofensives més enèrgiques, cal estu-

diar les condicions i les formes d'aquestes accions. La resolució del Congrés col·loca dues d'aquestes condicions en primer pla: una es refereix a l'especte formal de la participació de la socialdemocràcia al govern provisional revolucionari (control sever del Partit sobre els seus mandataris), una altra al caràcter mateix d'aquesta participació (no perdre de vista ni un instant els fins de la revolució socialista completa).

Després d'haver esclarit, per tant, en tots els sentits, la política del Partit en l'acció «des de dalt» —aquest nou procediment de lluita, gairebé mai no vist fins ara— la resolució també preveu el cas que no aconseguim obrar des de dalt. En tot cas, estem obligats a pressionar des de baix sobre el govern provisional revolucionari. A fi d'exercir aquesta pressió des de baix, el proletariat ha d'estar armat —ja que en els moments revolucionaris les coses arriben amb una rapidesa particular fins a la guerra civil directa—, i dirigit per la socialdemocràcia. El fi d'aquesta pressió armada és «mantenir, consolidar i estendre les conquestes de la revolució», és a dir, les conquestes que, des del punt de vista del interessos del proletariat, han de consistir en l'aplicació de tot el nostre programa mínim.

Amb aixó acabem el nostre breu examen de la resolució del III Congrés sobre el govern provisional revolucionari. Com veu el lector, aquesta resolució esclareix la significació de la nova qüestió, així com la posició del Partit del proletariat respecte a ella i la política del Partit tant dins del govern provisional revolucionari com fora d'ell.

Rafael Vidiella

Anecdolari crític. ENTORN DEL 60 ANIVERSARI DE LA SETMANA TRAGICA

Un vell amic de Barcelona m'ha demanat que escrigui quelcom sobre la vaga general revolucionària del 1909. Accepto amb gust el prec ara que es compleix el LX aniversari d'aquella vaga que, generalment, ha tingut molt mala premsa i no pocs falsificadors de la seva projecció històrica. Ho prova que el seu record ha restat limitat als noms de «setmana tràgica» o «roja» o «sagnant» i referits gairebé exclusivament a la crema d'esglésies i convents. Es com si a un plat d'arroç amb llet hi caigués una mosca i s'en digués un plat de mosques amb llet.

Personalment escric amb gust sobre aquesta vaga, puig que al jove de 19 anys que jo era el 1909, la diguem-ne «setmana tràgica» li començà a formar l'opinió —confirmada a través d'altres moviments similars— que, a la curta o a la llarga, totes les vagues generals polítiques, àdhuc quan són aixafades sagnantment per les forces repressives, són sempre victòries parcials que preparen el camí al triomf definitiu.

Els periodistes i els historiadors de la monarquia —monopolitzadora dels òrgans d'expressió— han dit d'aquesta vaga que fou espontània i àdhuc que no s'hauria produït si el govern no hagués fet embarcar pel port de Barcelona els soldats reservistes vers el Marroc. Això és oblidar que mai no plou ni es desencadena cap tempesta sense que abans s'hagin acumulat els elements que la fan possible. I, referent a la segona interpretació, és una especulació inútil, ahistòrica, puix que els fets són sempre els fets i no es pot especular sobre els mateixos al·legant que la

culpa la té el nas de Cleopatra. El fet innegable consistia en que la guerra colonialista del Marroc era impopular —com ho era el règim que la feia—, i sense anar més lluny en el temps passat, aquesta impopularitat venia ja sobrealimentada pel tràgic record del desastre colonial a Cuba, Puerto Rico i Filipines. Car també dos altres fets innegables consistien en que «primo» la majoria dels governants i dels caps militars responsables del desastre del 98 eren els mateixos que ara emprenien la nova guerra colonial contra el Marroc i «secundo» que els soldats que tenien que fer aquesta altra guerra injusta eren, el 98, nens que havien vist i sofert amb ulls i cor sensibles les nafres i misèries d'aquells anys.

Jo era un nen el 98 —això ho comprendran perfectament, amb més dolor encara per haver sofert més, els nens del 39 d'aquesta segle—, i com tots els infants del meu temps vaig ésser marcat per les dramàtiques conseqüències d'aquella guerra i per les mentides patriotes dels governants que la feien fer. Sí, que la feien fer, amb l'aggravant que només la feien els pobres, puix que els fills dels rics que se'n lucraven podien, amb cent duros, comprar legalment un pobre que la fes per ells. Però els nens del 98 no ho sabiem això i erem víctimes del musical xim-xim i dels versos patriotes de l'escola i dels cromos de les tauletes de xocolata Amatller i Masdeu que reproduïen heròiques victòries dels soldats espanyols i derrotes dels «insurrectos» cubans i que ens incitaven a jugar a soldats i a odiar aquells patriotes. Ho feiem formats i cantant la següent quin-

teta, la ironia protestatària de la qual no podem copsar:

*Visca Espanya
que em vaig trobar una canya
i un sabre de cartró
per a matar Maceo
que a mi no em fa temor.*

A mi, per exemple —i a uns quants com jo—, m'obrí els ulls el contacte amb el taller, que em sembla ésser la millor escola de la vida, perquè és on els capitalistes més ens escatimen el pa material i espiritual que hi guanyem amb llàgrimes, suor i sang. Vaig anar-hi, per no sortir-ne, quan encara no tenia vuit anys, durant les primeres vacances escolars; la meua bona mare m'hi portà de por que, aprofitant-les, m'ofegué, allunyant-me —que tampoc ho aconseguí— de les natacions a l'Ebre, que m'encisaven. Ho recordo perquè fou l'estiu en que la pistola de l'anarquista Angiolillo matà Cànovas del Castillo. I mireu per on m'ho van fer celebrar junt amb ells els oficials del taller, els quals, quan s'absentà el patró, m'enviaren a buscar dos litres de vi a la taberna d'en «Culfallat» per remullar-ho. Un d'ells, Evelio Tello, àdhuc tirà la gorra enlaire victorejant Angiolillo, que fou també tipògraf, i penso que en aquell moment vaig començar a comprendre que els pobres soldats que no tenien cent duros morien a Cuba per defensar les plantacions de cafè i sucre dels rics. Mesos després, a l'impremta on feia d'aprenent, i sobretot al carrer, vaig tenir ocasió de conèixer personalment els repatriats de la guerra de Cuba i els vaig sentir contar i cantar els seus dolorosos planys i greuges contra el govern. Molts dels que anaven pel carrer malvestits i bruts amb «traje de rayadillo» —com aleshores es deia—, ho feien demanant almoïna de poble en poble. La cançó següent, que era una protesta antigovernamental i que la gent escoltava amb gust, se'm quedà per sempre a la memòria, sense que jo recordi —tant desprestigiats estava el govern— que cap autoritat els impedís cantar-la:

*«Doce millones debemos
Cuba no nos pertenece,
nuestros barcos se perdieron
vamos camino de muerte.
Pues ya lo tenéis presente
que no por falta de sangre
se perdieron las colonias
la bandera y el honor,
que fue por la venta clara
de este gobierno traidor».*

I al taller en vaig conèixer tres d'aquests repatriats: els dos germans Josep

i Daniel Armengol i un altre anomenat Tomàs, però més conegut per «Sardina». Aquest va venir tuberculós perdut de la guerra de Cuba i tot tosint-tosint el premi que li donaren fou el saturnisme del plom de la impremta perquè morís més aviat. Així, un bon dia, es va apropar a mi tot angoixós, dient-me: «Rafelet, Rafelet: corre a casa i dis-li a la mare que et dongui la medicina». Així ho vaig fer, i la seva mare va anar amb mi a la impremta i entre ella i un oficial el portaren a casa tot fent sang per la boca. Als pocs dies l'enterrarem, i en el taüt que el portava a atravesar la llacuna Estígia hi havia enganxades quatre cintes, dues a babor i dues a estribor, que com a recordatori li dedicava la Societat «Unión Obrera del Arte de Imprimir» —reconstituïda a Tortosa pel socialista Josep Zaragoza un altre repatriat de la guerra de Cuba—, i que a les bandes del cap i dels peus, respectivament, portavem en mans dos aprenents i dos oficials. Tots quatre ens quedarem la respectiva cinta i quan la vaig portar a casa em digué la mare: «Guàrdala i procura no morir de la mateixa manera, fill meu».

Els historiadors, quan narren la «gran» Història, desconeixen o consideren com «quantitat negligible» aquestes petites però dramàtiques històries que sumen milions, puix que milions i milions són les llars proletàries que en una o altra forma de l'explotació capitalista les sofreixen. Nogensmenys, les causes profundes de tot moviment revolucionari i àdhuc de tota revolució i per tant de tota transformació històrica resideixen no en els reis i reines que per a certs «historiadors» han nascut ja savis, bells i amb totes les gràcies del món, sinó en l'hercúlea força explosiva que un llarg rosari d'injustícies socials es va acumulant en la consciència i en el cor d'aquests milions i milions de sacrificats. I un dia, la més petita espurna la fa esclatar distingit-se en l'acció, naturalment, aquells que en el moment donat més sofreixen els durs cops de la societat. Per això no tingué res d'estrany —sense voler fer-ne un problema de generació— que fossin els nens del 98 els que més es distingueren en les accions revolucionàries del juliol del 1909 a Barcelona i altres indrets de Catalunya. Aquesta generació tenia el 1909 de 19 a 25 anys i ultra guardar el mal record del desastre del 98 —any en el qual morien a Cuba els seus pares defensant, no la pàtria espanyola, sinó el patrimoni de les mines de ferro de la riquíssima Casa Figuerola. Però també es distingí la generació madura, cito coneguts

meus, la majoria tipògrafs: els Fabra Ribas, Josep Negre, Tomàs Herreros, Joaquim Bueso, Rodríguez Romero, Manuel Segura, Francesc Miranda, Jaume Aragó.

Per això, repeteixo, és banal l'afirmació d'espontaneïtat de la vaga revolucionària del 1909. Car l'esperit general anticolonialista que va crear el desastre del 98 va seguir alimentant-se amb la nova aventura colonialista del marroc. Per altra banda, tampoc té res d'estrany que fos Catalunya la que més es distingís en aquesta gesta revolucionària del 1909 contra la guerra del Marroc, de la mateixa manera que fou també un gran català, Pi i Margall, qui més es va distingir en el combat ideològic contra els colonialistes espanyols i per l'autonomia de Cuba. Car si es té en compte que Catalunya -igual que ara-era un poble oprimat políticament, però molt polititzat, tenia que sentir amb molta més intensitat que cap altre repugnància a agarrar les armes per oprimir-ne un altre.

Els historiadors oficials s'han fixat poc, o gens, en la immensa força d'aquest ferment passional nacionalista, i tampoc tingueren massa en compte el clima polititzat i de rebel·lia immediatament anterior a la vaga revolucionària del 1909. Clima que havia de desembocar a l'elevació de la lluita revolucionària. Car no sols la classe obrera de Catalunya es distingia en el combat per les seves reivindicacions materials, espirituals i polítiques, sinó que també la burgesia catalana havia aguditzat el seu combat per les llibertats nacionals de Catalunya. Referent a la burgesia nacionalista només cal citar la indignació que li produí el covard i vandàlic assalt d'alguns oficials de la guarnició de Barcelona a les redaccions i imprentes de la premsa nacionalista l'any 1905, fet que el 1906 motivà la creació de la gran coalició política antimilitarista «Solidaritat Catalana», integrada per les forces burgeses republicanes i nacionalistes. I referent al combat dels proletaris de Catalunya, només cal recordar les dues vagues generals de Barcelona, el 1902 i el 1906, i que el 1907 culminaren en la creació de la gran organització sindical unitària, «Solidaritat Obrera», integrada per treballadors anarquistes, sindicalistes, socialistes, republicans i sense filiació política. Fou, doncs, inevitable que en aquest caldejat clima d'opressió nacional, per una banda, i d'opressió social per altra, l'espurna sorgida de la impopular guerra del Marroc encengués el fulminant de la vaga revolucionària del 1909.

I com que en els sectors conseqüentment revolucionaris de la classe obrera cap grup polític no es proposava monopolitzar l'organització «Solidaritat Obrera», això féu possible que tota la massa dels treballadors estés més fermament unida entorn del Comité Revolucionari de l'esmentada organització i es llancés al carrer contra la injusta guerra colonialista del Marroc.

La vaga fou general, total, i Barcelona, sobretot el districte cinquè, s'omplí de barricades des de les quals, igual que dels balcons, finestres, terrats i cantonades, es lluità contra les forces repressives, i el poble es féu per uns dies amo de Barcelona. Però sense saber què fer de la victòria, ja que les forces revolucionàries no tenien cap programa polític de govern, exceptuada la reivindicació política de l'abandonament del Marroc.

D'on sortiren les armes? S'assaltaren establiments que les venien i també dipòsits de velles armes i municions que havien pertanyut als antics milicians. La guarnició militar de Barcelona gairebé no va intervenir contra la insurrecció popular ja que ultra que els soldats, fills del poble, no poden sostreure's mai a la influència de l'ambient general de revolta, estaven encantats que el poble lluités per alliberar-los d'anar a morir al Rif en defensa de les mines de ferro d'en Romanones. La lluita, en general, només s'entaulà entre el poble i la guàrdia civil i la de seguretat, i no amb masses ganes en una part d'aquesta darrera, puix que alguns guàrdies es passaren al costat dels revolucionaris. Per exemple, un dels afusellats a Montjuich per aquesta causa fou el guàrdia de seguretat Hoyos. D'altres no foren afusellats perquè emigraren. Les úniques forces militars que s'enfrontaren amb el poble -i encara no massa- foren les que, a corre-cuita, arribaren des de fora de Catalunya enganyades amb l'eslogan sempre mentider del «separatismo catalán».

Cert, la vaga del 1909 va tenir el ciri negre dels incendis d'esglésies i convents; però no tota la culpa la tingueren els grups d'incendiàries, ja que molta part de responsabilitat requeia en la mateixa Església, sempre decantada aleshores del costat de les castes més explotadores del poble. Nogensmenys, aquesta vaga revolucionària tingué molt de positiu i àdhuc repercussions històriques, algunes de caire internacional. Per una part, en fer caure el govern de negocis bruts i sanguinari de Maura-La Cierva, que afusellà Francesc Ferrer i altres com-

batents de la llibertat, impulsà la lluita democràtica a Espanya i reafirmà en el poble la consciència que calia ensorrar la monarquia si es volia conquistar la democràcia; i per altra banda, demostrà al poble marroquí que no era el poble espanyol qui li feia la guerra, sinó uns governants servidors d'interessos colonialistes. Tant és així que la lluita contra la guerra del Marroc fou des del 1909 un objectiu permanent del poble espanyol i influí no poc en l'ensulziada de la monarquia.

Recordem només les grans lluites proletàries dels anys 16 al 23 en les quals, a llurs reivindicacions polítiques i socials, els treballadors hi afegien l'abandonament del Marroc.

Dos fets innegables marquen també la projecció històrica internacional de la vaga del 1909. Per exemple: en elevar la consciència del poble contra les guerres injustes, el record d'aquella vaga portà

aquest a la lluita per la neutralitat d'Espanya durant tota la guerra imperialista del anys 1914-1918, impossibilitat així que els dos bàndols —l'aliadòfil i el germanòfil— el portessin a l'escorxador dels petits imperialistes. I encara més: quan les grans masses treballadores conqueriren la República, primer a les urnes i després al carrer, la Constitució republicana —sens dubte recollint la voluntat popular d'odi a les aventures guerreres injustes— féu l'afirmació, cito de memòria, que la República espanyola renunciava a la guerra com a norma de política internacional. Com a conclusió, es pot, doncs, afirmar que, sobretot a partir de la vaga revolucionària del 1909, el poble espanyol, singularment a Catalunya, s'ha manifestat DE FET contra les guerres injustes i contra totes les aventures bèl·liques exteriors, a les quals han tingut sempre tendència a portar-lo les minoritàries castes tradicionalment imbuïdes de «glòries» pretèrites de «*cuando en los dominios españoles no se ponía el sol*».

CAMBO EL PROFESSOR PABON I LA GUERRA CIVIL

Acaben de sortir les dues parts del volum II de la biografia de Cambó que el professor Pabón va començar fa bastants anys (el primer volum va editar-se en 1952) i que publica Editorial Alpha, la qual cosa vol dir aproximadament : la família Cambó. El llibre és important des d'un punt de vista històric, no tant per les aportacions de documentació inèdita de l'arxiu privat de Cambó (la família sembla molt poc inclinada a deixar que es facin públics els seus papers : senyal que no deuen donar una imatge massa afalagadora de l'home ni del polític) com per l'esforç que ha fet Pabón per què el seu llibre sigui, més que una biografia, una història política d'Espanya a l'època de Cambó. No haurà de sorprendre que afegeixi que em sembla una obra políticament inadmissible, perquè es necessita molt pap per a acceptar una apologia sistemàtica d'un home tan poc defensable com Cambó : polític de pocs escrúpols, financer que va fer fortuna venent-se per fer d'home de palla d'una empresa alemanya a l'Argentina (hauria estat difícil de trobar un altre ex-ministre de país civilitzat que es vengués tan fàcilment) i home d'Estat que tenia la virtut d'apuntar-se a les cartes errades (recordem com va trair el moviment de l'assemblea de parlamentaris; el suport donat a Martínez Anido, primer, i a Primo de Rivera, més tard; el seu entusiasme per la monarquia en 1931, etc.).

Però no em proposo de fer la crítica del llibre de Pabón, ni d'un punt de vista històric, ni d'un punt de vista polític. La sola cosa que voldria és advertir els lectors d'aquesta obra contra un engany que se'ls vol fer, contra un frau inacceptable, del qual potser només a mitges en sigui culpable l'autor (a mitges, la família).

En veure que la segona part d'aquest volum porta les dates « 1930-1947 », esperava trobar-hi un aclariment respecte de l'actuació de Cambó durant la guerra civil de 1936 a 1939. Inútil esperança. Les dates de la coberta del llibre són falses, i el que de veritat hauria d'haver-s'hi posat és « 1930-18 de juliol del 1936 ». Perquè, en arribar a aquest moment, Pabón es limita a dir-nos (p. 489) que, si bé « *tenía noticia — no podía dejar de tenerla — de la preparación del Movimiento* », n'estava molt poc i mal informat, de manera que, enganyat respecte de la data en què havia de començar, « *... lo creyó todo aplazado indefinidamente. Y salió de Barcelona, hacia Italia, en los primeros días de julio* ». Després d'això, només uns extrems del dietari de Cambó, del dia 31 de desembre del 1936, que enfoquen els problemes de l'any des d'una òptica molt freda, com d'un testimoni distant i innocent. I un epíleg que comença amb aquesta mentida : « *La vida política de Cambó acabó en julio de 1936* » (p. 495), la qual cosa pretén de justificar que no se'ns digui res més, llevat d'unes paraules banals de la filla explicant com vivia el seu pare a Amèrica.

Això és un parany (una trampa per fer creure que Cambó no va tenir res a veure amb les coses passades en aquest país entre 1936 i 1939) i una mentida deliberada. La vida política de Cambó no va acabar-se el juliol del 1936. El document que donem fotografiat a continuació demostra que a finals del mes de setembre d'aquell any seguia fent política decididament, i demostra que Cambó no va ser un testimoni distant i innocent de la guerra civil, sinó un combatent més : a les files de Franco. Que a la família no li interessi avui que se sàpiga, és una altra cosa. Però a la biografia política de Cambó del professor Pabón li manquen encara uns capítols, que comencen justament pel juliol del 1936. La carta de Cambó, signada autògrafament, que reproduïm a continuació parla prou explícitament per ella mateixa. No hi afegirem cap comentari més. La sola modificació feta ha estat la supressió del nom del destinatari, per tal de no comprometre la persona que ens l'ha proporcionada.

Abbazia, 25 Setembre 1936

Benvolgut amic.

Suposo deuen informar-lo de la terrible tragedia de Catalunya. A Barcelona pot dir-se (sense que sigui del tot cert) que els assassinats i els incendis i els pillatges, son obra dels no catalans. A fora, per desgracia, son catalans els que incendien i assassinen. I, al costat d'això; exemples de covardia com el d'En Millet fent cantar a l'Orfeó, i dirigint-los, l'himne anarquista i l'himne de la RAI en castellà. I En Pau Casals saludant, en el Concert del Liceu, amb el puny clos enlaire al public que l'aplaudia. L'exemple que donen la major

part dels nostres intel·lectuals, que tindrien la obligació d'ésser més forts que l'ambient, és deplorable. Als nostres amics polítics, els exterminen arreu amb senyalada preilecció. Llevat els pocs que nauran pogut sortir, dels altres en trobarem pocs de vius al tornar a Catalunya.

En Ventosa i jo i altres companys més, treballam desde el primer moment per ajudar al triomf de l'exèrcit, única manera de conseguir que, al venir el triomf, poguem atenuar el càstic que inexorablement caurà sobre Catalunya.

En aquests moments crec que tots hem de treballar avui per avui, V. tal volta podria trobar algunes subscripcions en Lonedá extrangera, de catalans que tenen divises. Si és així sapiga que s'han d'enviar de la següent forma: si son francs francesos, al Sr. Guñones de Leon que viu al Hotel Maurice a Paris. Si son lliures han d'entregar-se a M.O. Tinckler - Westminster Bank Stal-Lombard Street - London. El que li prego és que, si obté algun donatiu, me l'avisi perquè jo pugui comunicar-lo al Govern de Burgos.

-2-

Jo sé que els germans Larrañaga son a Montecarlo, tenen una immensa fortuna, gairebé tota a l'extranger. Els coneix V.? Tindria manera de fer una gestió prop d'ells perquè fessin un donatiu en relació amb la seva fortuna?

El saluda afectuosament

Pot escriure'm a nom de Madame Bonnemaison - Hotel Eden - Abbadia.

Robert Lafont

EL PROLEG QUE LA CENSURA HA PROHIBIT PER A L'EDICIÓ CATALANA DE « SUR LA FRANCE »

El nostre col·laborador i amic, Robert Lafont, professor a la Universitat de Montpeller, ens ha fet arribar l'estudi que havia escrit expressament com a pròleg a l'edició catalana de Sur la France (en la traducció: Per una teoria de la nació: el cas de França, Editions 62, Barcelona, 1969). La censura franquista «aconsellà» tals mutilacions que l'autor ha preferit retirar el seu pròleg.

«Nous Horitzons», tot i senyalant que alguns dels conceptes expressats en l'estudi no són compartits per nosaltres i per tant els deixem a la responsabilitat de l'autor, l'oferim íntegrament als nostres lectors.

En l'edició francesa aquest llibre era molt arriscat, com ho proven, no tant les polèmiques que ha promogut i l'entusiasme d'alguns, com l'acolliment, favorable i reductor a la vegada, de la premsa parisenca: com si hom no tingués més remei que reconèixer, a París, la realitat d'un drama de la nació francesa, i hom s'esforcés a situar-lo a una profunditat acceptable, poc perillosa.

Essent com és Catalunya el país de l'Europa occidental on el problema de la pròpia personalitat és viscut d'una manera més dolorosa, cosa que no facilita pas l'anàlisi, em penso que en l'edició catalana és igualment arriscat. De més a més, Catalunya no sabia pensar en el problema de la nació sense orientar la reflexió de cara a França, i així a causa de la mateixa contradicció que França li presenta: Estat que s'ha centralitzat en el transcurs de tota la seva història, Estat destructor de les nacionalitats integrades, l'exemple del qual ha pesat feixugament sobre Europa, especialment sobre l'Espanya dels Borbons o posterior als Borbons; però també «nació de les nacions», que ha elaborat i difós el dret dels pobles a disposar de si mateixos. França, si hom vol servir-se d'una imatge, és, alhora, el gas carbònic i l'oxigen del pensament nacional, cosa que a Catalunya hom comprèn molt bé. Tant és així que tot allò que l'autor diu de França desvetlla ineluctablement una ressonància catalana.

Hi ha una altra articulació de l'interès català i dels fets francesos, una mica negligida a Barcelona, però que em sembla important, i que aquest llibre podria contribuir a aclarir. L'autor, abans que tota altra cosa, és un escriptor occità, amarat de cultura catalana, que considera aquesta cultura com una germana històrica de la seva, en la mateixa mesura que recusa el romanticisme fàcil de la Copa Santa. Es veu, doncs, obligat a dibuixar el punt de convergència de les dues Renaixences literàries, que són conegudes i defensades a banda i banda dels Pirineus al segle XIX, i llur punt de divergència. Al mateix temps, exposa les raons de dos encaminaments històrics distints, és a dir, una sociologia de la Renaixença ètnica nacional, en la qual la situació dels rossellonesos es veu molt més semblant a la dels occitans que no pas

a la dels catalans del Principat. Des d'aquest punt de vista pot xocar i suscitar la impugnació, tal com ha passat a propòsit d'un llibre precedent.¹

No obstant això, és inevitable que parlant dels occitans es parli dels catalans i hom intervingui en el seu encaminament ideològic. Tot escrivint *Sur la France*, he tingut sovint la impressió d'escriure *per a Catalunya*. Hom trobarà, doncs, normal que si un escriptor occità ha necessitat un prologuista a Paris, Jacques Madaule, per a fer-li passar la duana davant el públic francès, agafi ell mateix la ploma per a presentar-se a Barcelona, pagant de la pròpia butxaca els drets de duana intel·lectual. Ho farà sota la forma d'unes quantes reflexions ordenades, no pas per fer una crida al lector perquè el llegeixi millor (cosa que fóra inconvenient), sinó per a orientar-li la reflexió cap a aquesta nova ocasió que li és oferta i que ell havia ja implícitament previst. Al mateix temps se sent cridat a parlar dels esdeveniments de maig-juny de 1968 a França, que donen una nova responsabilitat al seu llibre.

1) L'essencial d'aquest llibre és una teoria de la nació que reconeix la legitimitat històrica de dos tipus nacionals, el tipus primari, o ètnic; el tipus secundari, o polític. No han pas mancat els comentaristes que han fet notar que, al capdavant, aquesta distinció recobria la dualitat ben coneguda Nació-Estat. Per a certs occitans, que pensen com jo que Occitània és una nació, França, tal com la coneixem, no és una nació, sinó un Estat, someguerament disfressat de nació. D'aquesta manera s'incorporen, com és normal, a la línia recta del pensament català que travessa i recolza la Renaixença. Recordem una declaració, entre moltes d'altres, que té el merit d'ésser una deu clara, la del *Compendi de la Doctrina Catalanista* de Prat de la Riba (i Pere Muntanyola): «L'home només té una pàtria, com només té un sol pare i una sola família. Allò que generalment és designat amb el títol de *pàtria gran*, no és sinó l'Estat compost de diverses agrupacions socials que tenen la condició de veres pàtries.» Si hom reemplaça la terminologia envellida de *pàtria* (gran o petita), per la de nació, que no tolera cap adjectiu, es veu ben bé que en aquesta frase és recusada la idea d'una dualitat de pertinença nacional. El nacionalisme català, com tots els nacionalismes, és una pretensió simplificadora de les implicacions històriques.

Justament el que refusa la teoria nacional que proposem aquí és la simplificació. No per prudència tàctica, sinó per retre compte de la mateixa realitat històrica. Per això defuig les explicacions mecanicistes que encara ara estan de moda, fins i tot en el pensament marxista. Així com el fenomen històric de la classe social és pres amb el màxim de justesa a nivell de la consciència de classe, motor «esdevenimencial» (pensem ara en Lukács), així la nació en la història és essencialment una consciència nacional. El que és actiu, el que amotina els pobles, no és pas una existència nacional intrínseca, capital mort, tradició glaçada, sinó la consciència, adquirida un bon dia i cultivada, d'aquella existència. Cal reconèixer paral·lelament que nacions ètnicament «falses», fetes d'existents nacionals sotmesos, integrats i alienats, en la mesura que elaboraren una consciència comuna han pogut fer la història, i la fan encara, més vigorosament que nacions amb consciència purament ètnica. El cas de França és el més esclatant.

Una tal anàlisi no evita pas, de cap manera, la denúncia de la centralització autoritària i de les alienacions greus de què es responsable l'ètnica predominant en la nació secundària. Al contrari, resulta que aquests fets de tirania no són comprensibles més que en la mesura que hom té en compte el dinamisme del pensament de la nació, lluire d'assenyalar els subterfugis que acompanyen i desvien aquest dinamisme.

1) Vegeu la discussió sobre el paper de la burgesia catalana en el treball de Manuel Cruells, publicat com a pròleg a l'edició catalana de *La revolució regionalista* (Edicions d'Aportació Catalana, Barcelona, 1968). Vegeu, també, l'article de Francesc Vallverdú *Una visió dinàmica del fet nacional* («Serra d'Or», novembre de 1968). D'aquesta edició, en tornarem a parlar més endavant.

Per posar un exemple clar —i que suscita la controversia— no m'ha pas semblat que l'anàlisi nacional hagués de condemnar el tipus jacobí de la nació, elaborat per un Robespierre. Aquella visió democràtica de la piràmide nacional, constituï aleshores un progrés molt gran del pensament europeu. Donava a la ciutadania un camp polític obert que abans no havia pas conegut. Fins i tot si aquest pensament estava ja aleshores podrit per les tradicions heretades de l'Antic Règim —el refús oposat a la supervivència de les nacions ètniques esdevingudes «provincies», i l'imperialisme, cultural i militar a la vegada—, fins i tot si no podia fer altra cosa que romandre ideal (la Constitució de Robespierre havia estat suspesa tan bon punt promulgada), és important de no condemnar-lo en allò que té de pur. De fet, durant molt de temps no s'ha pas dut a terme a França la confusió entre el centralisme revolucionari dels jacobins i la centralització autoritària bonapartista. Aquesta confusió no ha esdevingut definitiva fins al Segon Imperi, al moment que l'obscuriment (la degenerescència) del pensament nacional era total a França.

2) Admesa la dualitat dels tipus nacionals, en el que té de realista, comporta conseqüències importants que afecten la comprensió del nostre temps. Serveix per a orientar l'acció actual.

Tornem altra vegada a l'alienació nacional, fenomen d'una gran complexitat, però en el qual hom pot reconèixer algunes línies essencials de desenvolupament. Pel que fa a la nació primària, és evident que l'alienació és, d'entrada, el procés mitjançant el qual un nacional perd la consciència de si mateix, oblida la cultura que li és pròpia, considera la seva llengua com un dialecte o un patuès, pren partit a favor de qui el somet i el destrueix, aporta a aquesta adhesió l'exageració del neòfit.

Però cal no oblidar que la cultura només existeix com a actualització d'una tradició, reavaluació permanent, creació contínua. Hi ha una alienació de replegament i d'identificació que consisteix a desfer la cultura a la nevera de la tradició. Aquesta alienació acompanya visiblement la primera. Fou així com la Renaixença occitana al segle XIX s'immobilitzà per un doble fracàs de la desalienació del poble d'oc; d'una banda no pogué deturar el moviment de desoccitanització lingüística, impedir que el personal polític occità esdevingués l'eina principal del centralisme i de la destrucció econòmica d'Occitània, que els occitans es possessin al servei del colonialisme francès interior; de l'altra banda, suscità una literatura de replegament ferotgement identificadora, idealment nacionalista i finalment provincial. La Renaixença catalana va passar aquests dos perills, i si els va superar va ésser perquè els dominava conjuntament, en un procés actiu de desalienació.

En el cas d'una nació secundària, l'alienació és també l'oblit de la creació cultural, en sentit ampli: la política n'és la peça essencial. Una identificació orgullosa en si mateixa, l'exaltació d'una tradició, un imperialisme recíxit o purament ideal, l'absència de transformació de les relacions socials internes, tals són els senyals de l'alienació. Car una nació política s'aliena si s'enquista en la història. Espanya en forneix un exemple ella mateixa només si es transforma, si *produeix*.

Evidentment totes les alienacions recolzen entre si, i aquest llibre assaja de demostrar-ho. França no pot ésser democràtica, és a dir, ella mateixa seguint el seu contracte d'existència, només si aprofundeix al concepte de democràcia en lligam amb l'època, si eixampla en si mateixa les ocasions de creativitat. No pot fer-ho si continua alienant les nacions primàries que amaga. Cada vegada que proclama la unitat ètnica, destrueix una part del seu projecte existencial. A la pràctica, sempre troba alienats ètnics per a fer-li el mal servei d'exalçar la seva perennitat.

D'això, se'n dedueix que la desalienació ha d'ésser empresa a diversos nivells i en diversos dominis. A parer meu, els occitanistes tenen actualment un doble paper a representar: com a occitans han de desalienar llur poble, tornar-li la dignitat cultural, no tant per una exaltació de la identitat lingüística com pel progrés d'una cultura d'oc inventiva, creadora, rigorosament moderna; com a nacionals francesos han de tre-

ballar en *l'aggiornamento* de la nació francesa, la qual cosa comprèn necessàriament la democratizació regionalista i, per tant, l'alliberació de la vida occitana concreta.

El pitjor fóra un replegament, per condemnaió de França com a tal, que abandonaria el terreny de política francesa on precisament es debat el futur d'Occitània. En l'acceptació d'aquests nivells no hi ha ni poc ni gens l'esperit de col·laboració que els nacionalistes han estigmatitzat sempre: jo hi veig, simplement, un realisme a llarg termini. Però cal ésser clar: l'adhesió a la nació secundària no pot ésser adhesió a la forma glaçada, alienada de la nació, sinó a un existent històric obert, que s'ultrapassa incessantment. Al capdavant, ben cert, França ja no és aquella França que coneixem. Pot ésser Europa o una societat internacional.

Em sembla que aquestes reflexions podrien ésser útils als catalans, engatjant-los en la recerca de solucions noves (que no em correspon de traçar) als problemes diversos que llur pensament actual ha d'abordar: la inserció del destí nacional en una descentració espanyola, en una construcció ibèrica; el problema de l'associació a l'esdevinença nacional de les poblacions menys desenvolupades que les del principat; el problema de les relacions orgàniques a establir amb l'emigració espanyola interna; el problema de les relacions amb la Catalunya esdevinguda francesa; la mateixa construcció europea.

3) Aquest llibre sortia a París pel gener de 1968, denunciant la immobilització del destí francès pel gaullisme i l'«era cerimonial». El 24 de març, a Lió, el general De Gaulle semblava respondre a aquesta acusació i desarmar la crítica anunciant en termes d'història, l'acabament d'una centralització multiseular. Entre maig i juny la vida francesa era sotraguejada per un moviment social d'una amplària i d'una profunditat inòides. Després de tot això el llibre és tal com era, però no serà llegit de la mateixa manera.

El destí francès s'ha bellugat. Es aviat encara per a dir si el moviment és irreversible, i en quin sentit. És difícil d'intentar una anàlisi sense sotmetre a discussió de manera més o menys radical, les organitzacions polítiques i sindicats que, no havent previst l'explosió, s'han esforçat a controlar-la, i sense encetar d'aquesta manera una polemica de la qual la premsa francesa ha estat un reflex aquest estiu. D'altra banda, el lloc de discussió no és pas aquest pròleg.

M'acontentaré amb dues reflexions, relacionades amb la teoria nacional.

La primera concerneix la nació secundària França. Em sembla que pel maig d'aquest any una onada profunda ha estat a punt d'arrencar-la d'aquell enquistament històric que havia seguit la pèrdua d'Argèlia i l'acabament de l'aventura colonial. Bloquejada sobre si mateixa, remirant-se les velles glòries, França semblava no tenir res a dir al mon. Però cal creure que el dinamisme nacional no era pas mort. Comprimit, se l'encaminava a explotar de la manera més imperiosa, més creadora. L'explosió s'ha produït precisament allà on la pressió autoritària era més forta, a les consciències, a la Universitat que havia romàs napoleònica. Immediatament ha posat en incandescència els tions de pensament que cremaven, d'ací i d'allà a tots els medis universitaris d'Europa. Un immens fogar del pensament innovador, en el desordre d'un debat intemperant, ha llençat les seves flamarades durant unes quantes setmanes. Els qui ho han viscut no ho oblidaran. Immediatament, repensant-se a si mateixa, França acusa el seu nacionalisme. Per tots dos costats: un ressorgiment de l'internacionalisme acusava la tradició nacional glaçada; una recerca de la participació o tots els graons de la vida nacional posava a l'ordre del dia una descentralització democràtica radical. No és pas inútil de saber que a molts llocs, i per començar a l'interior de la Sorbona, les nacions primàries han pogut expressar-se i exhibir les proves de llur vida cultural.

El que ha vingut després era previsible. L'empenta innovadora no podia sinó topar amb les consciències determinades a la immobilitat. Seria fals d'acusar només el gaullisme d'aquest reflux d'història nacional. El que és veritat és que s'ha apro-

fitat del reflux en un escrutini de resultats inesperats. Però no és pas menys cert que l'oposició, fins a l'extrema esquerra, ha participat d'aquesta por d'un desgla-ment del cos ciutadà a partir dels elements més joves i menys travats. De l'esquerra a la dreta, França ha suspès la seva alienació i l'ha retrobada amb alleujament, al començament de l'estiu, tancant-se altra vegada sobre el seu ésser intemporal per por de veure's en l'obligació d'existir, és a dir, de viure, transformar-se.

La segona reflexió fa referència a la imbricació de les nacions primàries i de la nació secundària. Malgrat la presència de les ètnies en el moviment de maig, és ben evident que aquest moviment no ha adoptat enlloc l'especte d'una alliberació d'aquestes ètnies. Concretament, els bretons, que s'havien mostrat molt actius els mesos de març i d'abril, pel maig no han pas proclamat llur autonomia. La reivindicació d'autonomia regional ha fet aparició a Tolosa, impulsada per joves occitanistes, però no ha pas estat un element determinant de la mobilització revolucionària. De manera general, França ha renovat els esquemes històrics del segle XIX: una vegada més Paris ha agafat i servat el cap del moviment. La qual cosa fa que hom no n'hagi vist el contingut de revolució regionalista.

Ara, vet aquí que la sortida del moviment és regionalista. I, al mateix temps, oposició i gaullisme s'esquincen intel·lectualment obrint el camp a una nova classificació. A l'esquerra, els esperits que reflexionen sobre la re-situació d'aquesta esquerra, sobre la renovació del seu programa, fan de la descentralització una fita preferent. Alhora acusen, exactament com els regionalistes, l'esquerra tradicional dels «notables» (implantada sobretot en Occitània), que sosté el servei del centralisme, i l'activitat de la qual s'assembla força sovint a un caciquisme.

A l'interior del gaullisme, l'esquinçament és semblant entre els qui volen treure lliçons justes de l'esdeveniment de maig i, en conseqüència, es fan regionalistes, de vegades d'una manera ardida, i els pensadors autoritaris com M. Debré (que es diu jacobí!).

Tot passa, doncs, com si el contingut, o un dels continguts del sotragueig ideològic hagués estat ignorat momentàniament, hagués travessat l'esdeveniment en profunditat i es revelés solament quan el moviment perd el seu romanticisme i es decanta.

Aquesta anàlisi ve a dir que, a nivell de la nació secundària, la natura de la qual és d'ésser política, el debat existencial perd certes formes, usa d'un cert vocabulari d'una gran generalitat. França, en tant que França, no debat el regionalisme, sinó la *participació*. No debat l'autonomia de les Universitats regionals o l'autonomia econòmica regional, sinó l'autogestió universitària i l'autogestió de les empreses. Però pràcticament l'autonomia regional deriva del debat i esdevé lícit a les nacions primàries, Bretanya, País Basc, Catalunya francesa, Còrsega, Alsàcia, etc... d'utilitzar el desbloqueig de les opinions així realitzat y d'ocupar el terreny d'acció dibuixat.

Al mateix temps llur ressorgiment històric ja no és un fenomen d'identificació pura i simple i d'«alliberació» mecànica. Va lligat a un procés creador de valors nous, socialment revolucionari, a un procés global de la consciència històrica dels pobles. El sentiment nacional renaixent no és un nacionalisme del tipus consagrat, sinó una de les cares del renovament del pensament polític que val per tots els pobles. Aquest sentiment té interdicta la tria revolucionària. Es condemnat a cabussar en el futur.

Hom pot objectar-me que l'opinió que exposo comporta una bona dosi d'optimisme. Jo no ho crec pas així, certament: no es tracta de farcir-se d'il·lusions, i prou exploració política.

Però, considerant els fets de prou enlaire, es dibuixa una direcció que, a parer meu, és tal com acabo de dir.

Aquesta direcció ens obliga ineluctablement a plantejar el problema de les responsabilitats de les diverses categories i classes socials en el moviment de desalienació a tots els nivells. D'aquesta manera baixem altra vegada de la tipologia nacional a tot d'anàlisis molt més esperades del fet nacional considerat com a diacronia de realització; pràcticament hem de parlar de la relació de la classe i del nacionalisme.

En aquest aspecte, aquest llibre no presenta cap teoria nova, però aporta algunes informacions que poden sorprendre, sobretot sobre el paper de la burgesia. El terme es indubtablement imprecís, i les precisions que hom aporta comunment, parlant de gran, mitjana i petita burgesia, no són més que aproximacions. Però, pel que fa a Occitània, hom no se sent gens engavanyat per estigmatitzar el conjunt de la burgesia regional. La integració a França ha estat tan completa i l'alienació ètnica tan avançada que a l'època del desenrotllament industrial europeu, mai aquesta burgesia no ha pogut ésser considerada com a occitana. Ha ignorat, doncs, tot reflex de defensa regional, ha exportat els capitals per aconseguir més rendabilitat en les empreses nacionals dominades pel nord, ha afavorit la inversió colonitzadora del nord, i culturalment ha jugat d'una manera contínua la carta de l'amalgama. Concurrentment, s'ha adherit al nacionalisme francès expansionista; ha afavorit, de la Revolució Francesa ençà, la decadència nacionalista de la democràcia a França.

En aquest fet hom veu la raó del fracàs, fora del domini literari, de la Renaixença occitana al segle XIX. A l'època que a Europa totes les burgesies esdevenien nacionals, la nostra seguia el moviment, però esdevenia nacional francesa, des de les capes més elevades, la responsabilitat històrica de les quals se situa abans de 1870, fins a les capes inferiors que han manifestat un xovinisme llastimós durant la guerra del 14 al 18 (2).

En aquestes condicions, la Renaixença podia teòricament ésser dirigida per les classes populars. Però l'esprimatxament del proletariat industrial autòcton, unit a la crisi del subdesenvolupament, donava ja de bon principi poques possibilitats a aquesta eventualitat, que no ha estat més que entrellucada per un Jean Jaurès. D'altra banda, la pagesia restava tributària de l'arcaisme ideològic del camp francès. I l'alienació ètnica rigorosament imposada per l'escola embolcallava tot desvetllament de consciència per a impedir-lo. De manera que el sosteniment aportat a la Renaixença vingué, de manera majoritària de les categories més reaccionàries de la societat. França fou l'únic Estat d'Europa on el regionalisme prengué un aspecte retrògrad. No podent enganxar-se al liberalisme burguès de l'era industrial i veinent-se interdita la meta revolucionària, la Renaixença d'oc fixà el seu ideal en l'època d'abans en un somni del passat. L'evolució de Mistral, entre 1870 i 1914, n'és la prova.

Es tot just a la nostra època quan canvien les dades del problema, i pel maig de 1968 acaba d'accelerar el canvi.

Avui sembla que la burgesia occitana s'adona, força tard, de l'error comès. De dos o tres anys ençà, el que en resta es revolta contra el progrés de la colonització, que l'exclou en particular dels grans beneficis de la parcel·lació capitalista del territori. Certs reflexos de defensa, que alimenten les tensions internes del gaullisme, es desenvolupen al Llenguadoc i a la Provença. Però hom veu ben clar quin combat de retardament hom entaula en aquest cas: car aquesta burgesia mitjana d'afers lluita contra la concentració capitalista, i vol deturar en ple curs un desenvolupament la legitimitat del qual no discuteix.

2) L'antologia de Pere Verdager, *Poesia rossellonesa del segle XX* (Edicions 62, Barcelona, 1968), dóna bons exemples d'aquests mateix xovinisme en la burgesia catalana integrada.

La burgesia catalana ha fet el seu paper. No pas, potser, la més alta burgesia, de manera clara, sinó la mitjana i la petita burgesies.. A *La Revolució regionalista* he esquematitzat aquest paper parlant de la Lliga Regionalista. Les raons d'aquesta divergència entre Occitània i Catalunya són prou visibles perquè no calgui fer altra cosa que enumerar-les: integració i alienació ètniques molt menys rigoroses a Catalunya; participació en una nació secundària portadora de valors polítics molt menys evidents i, per tant, sentida com a més coercitiva; permanència d'un sentiment nacional lligat a realitats institucionals no abolides (el dret català); sobretot, desequilibri econòmic invers del desequilibri francès, l'oposició de Catalunya a la *Meseta* corresponen qualitativament a l'oposició del nord i del sud del Loira.

La burgesia catalana ha estat, doncs, perfectament lògica acceptant de sostenir la Renaixença, afavorint el pas del regionalisme al nacionalisme, recolzant en la tradició catalana per a una nova partença nacional. És interessant de notar la profunda semblança sociològica i ideològica que hi ha entre Charles Maurras i Enric Prat de la Riba. Però mentre l'occità Maurras no podia fer altra cosa que convertir-se en el doctrinari del nacionalisme francès de dretes, i separar-se de l'ala liberal de la burgesia del seu país, Prat de la Riba donava un pensament coherent al nacionalisme català, pensament incorporat al liberalisme burgès de Barcelona. Sobre la lògica d'aquesta evolució estic perfectament d'acord amb Manuel Cruells.

Tot i això, s'havia de desenvolupar un malestar a partir d'aquesta tria, malestar sobre el qual hom discuteix molt en aquest moment. En veig la imatge antiga però clara, en els anys 1903-1907, quan a Catalunya s'enfronten un catalanisme que ineluctablement se situa a la dreta i un republicanisme lerrouxista que ineluctablement esdevé anticatalanista. S'ateny l'absurd quan Lerroux aprova l'operació contra el «Cu-Cut». A aquesta referència, hom li'n podria afegir moltes d'altres, més recents i més doloroses.

En considerar avui tota la cadena d'esdeveniments que han afaçonat el catalanisme, convé de protegir-se del judicis a *posteriori*, massa còmodes, que no poden sinó donar culpa o raó als uns o als altres a la llum d'opcions actuals. No hi ha hagut responsabilitat negativa total, com en el cas de la burgesia occitana (i encara en aquest cas l'acusació retroactiva no serveix per a res).

Hi ha hagut un remanent preferencial de la responsabilitat de renaixença nacional (que el cas d'una nació primària o ètnica incumbeix al conjunt del cos nacional) sobre una classe entre les altres. És a dir, que Catalunya, nació primària, ha fet el paper d'una nació secundària, cosa que era inevitable en l'òptica del nacionalisme «dinoucentista». En aquest moviment tenia el sabor i la fragilitat històriques d'una nació política que no posseeix el seu propi Estat. Sabor que ha exaltat els entusiasmes, fragilitat que s'ha fet tan evident...

Sens dubte avui, a Catalunya com pertot arreu del món, convé de procedir a una revisió dels criteris del nacionalisme. Aquest llibre podria ajudar-hi en la mateixa mesura que serà impugnat, en la mesura també que el que passa a França pot aportar elements de gran pes a aquesta revisió.

L'autor no vol pas substituir, repetim-ho, aquells que tenen vocació per a aquesta tasca. Crida simplement llur atenció sobre algunes dades que la nostra època revela, i que són sobretot dificultats: dificultat de pensar que el proletariat pugui prendre el relleu de la burgesia en l'elaboració del destí *nacional* (això concerneix tota l'ambigüitat de les revolucions nacionalistes tan de l'Amèrica del Sud com de l'Àfrica); dificultat inversament de creure que una alliberació *nacional* pugui d'ara endavant separar-se d'un moviment mundial d'emancipació i de promoció de les classes populars; dificultat de tancar aquesta emancipació i aquesta promoció en una fórmula estatal coneguda havent demostrat totes que serveixen de transmissió a alienacions i a tiranies molt

grets (3). Finalment l'autor creu que la dialèctica històrica ha de tenir en compte avui dia els dos fogars de creativitat: l'un se situa a nivell de la construcció política, que ha pres, pren encara, la forma del destí nacional secundari de tipus francès, però que naturalment tendeix a ultrapassar aquest destí, o a dur-lo a ultrapassar-se cap a una societat internacional (el mateix internacionalisme s'expressa en els accidents de la vida nacional); l'altre a nivell de l'alliberació del potencial cultural tancat a les nacions ètniques, atès que la cultura ha d'ésser presa en un sentit total i de cap manera en el sentit estret i esteticista de la literatura i de les belles arts. Les junccions de l'un i de l'altre nivells són puixants ocasions d'història, que no es poden determinar d'avantçada, però que hom reconeix pel fet que sorollen l'ordre de les coses.

Quan una cultura s'emancipa, no identificant-se amb una supèrbia inútil, sinó creant valors d'avantguarda i aquests valors se situen efectivament a l'avantguarda del progrés universal, la nació, aleshores, és justificada. Això és el que l'autor desitja a Catalunya, que tant estima.

R. L.

Nimes, juliol de 1968

MINISTERIO
DE CULTURA

3) Aquesta dificultat conté, naturalment, la crítica de l'estadisme socialista del tipus soviètic. No obstant això, no vull adherir-me al proudhonisme. Si el proudhonisme torna a ser moda, moda en la qual el regionalisme revolucionari no hi és estrany, no sembla pas que pugi admetre's sense crítica. en tots cas convé recordar a aquells qui avui recorren tan fàcilment al proudhonisme que es tracta d'una doctrina revolucionària radical — com ho prova la seva posteritat — que hom la castra quan només en reté el principi federatiu, inoperant per ell sol.

Lleó Vallès

ELS LLIBRES RTV I LA POLITICA CULTURAL DEL REGIM

En iniciar-se la dècada dels anys trenta, quan a Europa començava a desvetllar-se la bèstia feixista, el dramaturg alemany Bertolt Brecht adaptava al teatre *La mare*, la cèlebre novel·la de Màxim Gorki. D'aquesta adaptació veritablement modèlica, recordo l'escena en què Pelagea Vlassova, la mare, aprèn a llegir. El mestre vol ensenyar-li uns coneixements útils i necessaris per a tothom; ella, però, no és això el que necessita, sinó que li cal una arma més per a la seva lluita. Així, el primer que vol aprendre són els mots que defineixen aquesta lluita; vol veure aquests mots damunt el paper, amb una nova perspectiva, més àmplia que la que tenia fins aleshores, i més « útil » per a ella com a membre d'una classe oprimida. Heus aquí, a parer meu, una concepció adequada i exacta de la cultura popular.

He recordat aquesta escena de *La mare* mentre tenia a les mans un llibre « RTV », *La tia Tula*, de Miguel de Unamuno. Per vint-i-cinc pessetes — un preu a l'abast de tothom — podia llegir un escriptor que, sens dubte, forma part del patrimoni cultural del poble espanyol i pot ésser inclòs, amb totes les reserves ideològiques que hom vulgui, dins una « literatura nacional ». Aleshores he començat de fer-me preguntes: « Es que el règim franquista, a través d'una gran empresa editorial, obre les portes d'aquesta « literatura nacional » a la majoria del país? Podem parlar de cultura popular davant la publicació dels llibres « RTV »? Es que el nostre poble tindrà ara un instrument cultural nou al seu servei, fornit per les mateixes estructures d'un règim polista d'Estat? Què són en realitat els llibres « RTV » i a quins interessos responen? Em sembla que aquest tema és digne de consideració, per tal actual.

**

Els llibres « RTV » són editats per Salvat Editores S.A., amb la col·laboració d'Alianza Editorial. Segons que sembla, aquestes dues empreses editorials guanyaren un concurs convocat pel ministeri d'Informació i Turisme, el qual subvencionaria una col·lecció de llibres a preu mòdic, destinats a posar a l'abast del públic espanyol una sèrie de títols « bàsics ». El gran

desplegament publicitari que seguí a aquest projecte (es parla de trenta milions de pessetes en publicitat televisada), em va desvetllar les consideracions següents :

Durant els darrers anys, algunes editorials castellanques i catalanes llançaven llibres a bon preu. Va començar Alianza Editorial i després seguiren altres empreses : Seix y Barral, Ariel, Ciencia Nueva, Equipo Editorial. Cuadernos para el Diálogo, Nova Terra, etc. Els llibres específicament « de butxaca » solien costar unes 50 pessetes ; n'hi havia també que no passaven de les 100 pessetes, i d'altres que fins i tot tenien preus inferiors als deu duros. Així, podien adquirir-se obres d'escriptors clàssics marxistes i llibres d'assaig polític, històric, econòmic i filosòfic que abans no haurien estat autoritzats. Tot això responia a una «obertura » innegable, bé que sempre limitada, dels òrgans censors.

Aleshores, la idea del ministeri d'Informació i Turisme, en convocar el concurs esmentat, devia ésser la de canalitzar aquesta obertura mitjançant un control directe d'unes publicacions subvencionades. Es tractaria, doncs, d'un intent d'assimilar i seleccionar, dintre del possible, una gran part del material literari que proliferava després de la pretesa « obertura ».

L'altra cara de la qüestió és de tipus estrictament econòmic. El règim volia destinar un capital a « competir » d'una manera monopolista amb el món editorial que havia detectat les ànsies d'informació d'unes masses positivament contràries a les estructures culturals del règim i en lluita contra el mateix règim. Es tractava d'ofegar també econòmicament les editorials en qüestió.

Aquestes consideracions semblaven lògiques davant la campanya publicitària orquestrada pel ministeri d'Informació i Turisme, per Salvat Editores S.A. i per T.V.E. al voltant dels llibres « RTV » ; perquè pensar que el règim es preocupava sincerament d'alguna cosa que pogués ésser qualificada de « cultura popular » resultava senzillament ridícul.

∴

L'estat d'excepció havia incidit d'altra banda en aquesta situació. Algunes editorials van trobar-se amb molts títols « bloquejats », perquè els era negat el permís de circulació, alhora que els eren prohibits títols nous. Altres editorials (Ciencia Nueva, Equipo Editorial, Halcón i Ricardo Aguilera) eren anorreades pel ministeri Fraga. Les prohibicions afectaven de vegades els títols més innocuus, perquè els trets anaven ja contra les mateixes editorials en tant que empreses amb unes bases econòmiques que hom pretenia de minar. Mentrestant, el projecte dels llibres « RTV », és a dir el projecte de posar la cultura a l'abast de les masses populars (és un dir), anava tirant endavant. Per una banda, se'ns feia evident on podia arribar el règim en les seves « obertures », cosa que no ens venia pas de nou ; per altra banda comprovàvem que l'estat d'excepció no podia frenar l'obertura real, guanyada amb sacrificis immensos per la nova cultura espanyola, els representants de la qual són els intel·lectuals honestos, compromesos amb les masses del país en una lluita contra la dictadura i per la democràcia. Sobre aquest procés de lluita se situa aleshores l'aparició dels llibres « RTV », el projecte més important del règim en el terreny de la divulgació cultural durant els darrers anys.

Però heus aquí que el règim, en « protegir » aquesta empresa, desmentia les consideracions que havien aventurat sobre la competència amb les editorials avançades (en llur mateix terreny) i llançava una col·lecció que s'inseria d'una manera descarada dins el món del « consum ». En definitiva, hom preferia crear un nou instrument d'alienació. Vull dir que el sector de compradors de llibres de butxaca oberts a la ideologia marxista i a les inquietuds del món actual continuava augmentant d'una manera autònoma i no quedava afectat per l'existència d'uns altres llibres a 25 pessetes. I la raó d'aquest fet és simple : els llibres « RTV » són venuts com qualsevol altre producte de consum anunciat per la televisió espanyola.

L'aspecte més trist d'aquesta utilització del concepte de cultura popular es que sorprèn la bona fe de grans masses de lectors, àvids d'adquirir sigui com sigui un nivell cultural superior ; gent lliurada a l'autodidactisme, amb les immenses llacunes que comporta la manca d'una formació adquirida amb l'ajut d'uns organismes pedagògics competents. En aquest sentit, els llibres « RTV » constitueixen una lamentable i monstruosa estafa, una especulació indigna amb les necessitats reals de formació que sent el poble espanyol. No cal estendre's ara a enumerar les insuficiències del nostre país en el camp de l'educació ; tots les coneixem. I no solament afecten les escoles, sinó també la divulgació general de la cultura. El llibre barat existeix a França, Alemanya, Anglaterra i Itàlia (països capitalistes) des de fa molts anys i amb unes característiques que poques vegades s'han produït a casa nostra, i molt menys durant els darrers trenta anys. Per exemple, l'editorial Reclam, avui dividida en dues branques independents que corresponen a les dues Alemanyes, edita *tots* els escriptors clàssics i moderns del país des del segle passat i al mateix preu que un viatge en tramvia o que un paquet de tabac. Això és un fenomen insòlit entre nosaltres, i és en aquest sentit que els llibres « RTV » constitueixen, com he dit, un insult a les necessitats culturals reals dels nostres pobles.

..

Passem ara a la presentació i al contingut d'aquesta « Biblioteca Básica Salvat », d'aquesta panacea destinada a obrir les portes de la « cultura universal » a tots els espanyols. L'aspecte de les cobertes, d'urinari neocapitalista, ha estat concebut maquiavèlicament amb la dosi imprescindible de mal gust per a assolir una gran venda. No hi ha dubte que els cervells dels directors comercials i dels capitosts « opusdeistes » de Salvat Editores S.A. s'han expremut a fons. Però no cal exercir tan prematurament i tan gratuïtament una crítica destructiva d'intel·lectuals « ressentits ». Obrim el producte i veurem, a la cara posterior de la coberta i a la primera pàgina, una reproducció — mig fotogràfica, mig dibuixada — d'unes columnes gregues. Aquestes venerables columnes, mostra sacrosanta de la cultura occidental, ens retornen la confiança en la bona fe dels senyors Salvat. La selecció de títols també « acredita » la solvència d'aquesta empresa editorial, principal promotora de la « fasciculomania » a casa nostra. Seria senzillament estúpid dubtar de la importància d'un Unamuno, d'un Poe, d'un Larra, d'un Ortega, d'un Cela, d'un Molière, d'un Baroja, d'un Shakespeare. Però també en aquest aspecte, aparentment tan indiscutible, tenim alguna cosa a dir als « intel·lectuals ressentits ». En primer lloc, aquests autors són editats amb un criteri massa general i considerats més com a mite literari que com a instrument útil per a la promoció cultural ordenada i estructurada de grans masses de la població. Aquesta valoració mítica fa que hom segueixi una tònica de manual d'ensenyament mitjà, i més encara : de l'ensenyament mitjà tal com és concebut a l'Espanya del 1969 : s'editarà, posem per cas, un Shakespeare

traduït per Moratín, però mai un Voltaire traduït per l'abate Marchena (Editorial Ciencia Nueva havia publicat *Cándido*). A més, el lector, poc educat i mal informat, desconeix els antecedents i els contextos que calen per a aprofitar bé la lectura d'un Shakespeare, d'un Baroja o d'un Molière. Una altra característica dels títols editats és que s'aprofita material de col·leccions espanyoles i americanes acreditades en el camp de la divulgació cultural i literària des de fa més de trenta anys (principalment d'Espasa-Calpe, amb la seva col·lecció « Austral »); vull dir que no existeix ni el més mínim intent de vincular uns clàssics a una experiència cultural viva i activa dins les masses, sinó que predomina l'oportunisme comercial sobre qualsevol altra consideració. No s'amplia mai la perspectiva del simple mite literari. Si els llibres « RTV » fossin presentats com una col·lecció més entre moltes, aquests fenòmens tindrien menys importància. Però els llibres « RTV » constitueixen un intent d'orientar des del poder la vida cultural del país i compten amb un pressupost publicitari que supera, sense possibilitat de comparació, el que es pot permetre qualsevol altra editorial. Es en aquest aspecte que la « Biblioteca Básica Salvat » ens ha desvetllat els comentaris que acabem de fer. D'altra banda, resulta veritablement trist que un Larra i un Baroja siguin explotats pel règim amb aquest mateix criteri intemporal i mitificador. Però, quin altre criteri poden seguir uns senyors que només poden veure la veritable cultura « des de fora »? Quina idea de la cultura popular pot tenir un ministre franquista com Fraga Iribarne i uns editors sense escrúpols com els senyors Salvat? (*).

No cal dir que els prologuistes dels llibres « RTV » han estat també curiosament seleccionats: van des d'un orteguià tronat com Julián Marías fins a un historiador, crític i director teatral com Juan Guerrero Zamora, el qual mai no s'avergonyeix de defensar els valors purs, metafísics, estètics i apolítics de l'art, mentre que alhora ens ofereix la imatge perfecta de l'aprofitat. En un d'aquests pròlegs, el del professor Seco al llibre de Larra, la novel·la *La náusea* és atribuïda a Albert Camus. Que el professor Seco, historiador, tingui un lapsus en un camp que no és el seu (diguem-ho així), pot semblar greu, però és certament disculpable. Ara, el seu treball ha passat a les mans d'uns senyors que ignoren sistemàticament l'obra de Sartre i l'exclouen de la seva òrbita cultural (si podem qualificar-la així). Per a ells *La náusea* no representa res, i Sartre queda dins les tenebres exteriors on es debat la massa informe i maligna dels « ateos, comunistas y masones ». Ells desconeixen la generació de « la náusea », perquè pertanyen a la generació de l'eructe.

∴

Tots aquests fets coincideixen amb un altre, que considero molt important. Entre els dies 21 i 25 de juliol, els redactors dels diccionaris « Salvat Universal » i « Salvat català » efectuaven una acció de lluita reivindicativa laboral com a protesta per l'incompliment d'una promesa econòmica feta per l'empresa. La plantilla de redactors de l'editorial, formada per especialistes d'extracció universitària, donava proves de la seva consciència de personal assalariat, de gent obligada a vendre el propi treball en unes condicions idèntiques, o molt semblants, a les de qualsevol proletari. La resposta de l'empresa a aquesta acció dels seus empleats ha estat el llicenciament

(*) I tant sense escrúpols! Ja redactat aquest article de Lleó Vallés ha esclatat la bomba MATESA », a resultes de la qual el principal responsable de Salvat Editores, Manuel Salvat, ha ingressat a la presó de Carabanchel. Aquesta és la genteta que el règim afavoreix! (N. de la R.).

« sense indemnització » de disset persones. Salvat Editores S.A. s'ha tret la careta del paternalisme i ha posat en descobert la injustícia, la repressió, la corrupció, la insolvència i el menyspreu per la cultura que caracteritzen el franquisme.

L'acció dels redactors de Salvat ha estat la més important que s'ha esdevingut en el món editorial del país, i constitueix un símptoma revelador de moltes coses, entre les quals remarquem :

- 1) L'acció s'ha produït *precisament* a Salvat Editores S.A.
- 2) L'exemple de consciència de classe que han donat els redactors de Salvat confirma l'evolució dels tècnics i els professionals universitaris cap a una proletarització que no implica un descens en la valoració d'aquest treball especialitzat, sinó un canvi qualitatiu de les relacions de producció dins la societat capitalista actual (vegeu l'article de Garaudy al nº 60 de « Nuestra Bandera »).
- 3) La lluita dels redactors de Salvat (i d'altres editorials) demostra en el terreny de la pràctica fins a quin punt és important l'aliança de les forces del treball i de la cultura.

En resum : per a llançar els llibres « RTV », el règim ha col·laborat amb una empresa editorial que, per les seves proporcions, reivindica una posició de privilegi dins el món editorial espanyol. Però aquest contuberni té els seus riscos i les seves contrapartides. D'una banda se'ns fan evidents la feblesa i la insolvència cultural del règim (dels seus organismes i dels seus col·laboradors) ; d'altra banda es produeix una resposta a nivell laboral que implica un refús taxatiu i unànim de les estructures culturals, i també econòmiques i polítiques del règim. Heus aquí com, entre eructe i eructe, els senyors que desconeixen *La naúsea*, de Jean-Paul Sartre, poden arribar algun dia a « rebentar », de tant afartar-se amb la indigència del poble ; d'aquest poble, d'aquestes masses que, com Pelagea Vlassova, necessiten *estudiar* per a « ocupar el poder ».

Juliol de 1969.

REAPARICIO DE « VERITAT »

Amb data de juny de 1969 ha aparegut el primer número d'una segona època de VERITAT, antic full d'informació política i cultural del P.S.U. de Catalunya a Barcelona. Aquest primer número, de vuit pàgines en foli, representa la superació de dificultats diverses i porta un contingut ric i obert. A més d'informació útil i oportuna (sobre la conferència dels partits comunistes —encara no celebrada a la sortida del número—, el primer de Maig a Catalunya, la situació al País Basc, les lluites dels treballadors intel·lectuals de l'Editorial Salvat, les eleccions del Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències i Lletres, les eleccions franceses i el consell de guerra tingut a Barcelona el 26 de abril 19669), el número conté dos escrits d'interès per al treball dels intel·lectuals, comunistes barcelonins i catalans en general. L'article «Sobre els problemes dels intel·lectuals, pro-

fessionals i artistes» és un treball autocrític que enregistra aspectes negatius de l'activitat dels intel·lectuals comunistes de Barcelona en el passat immediat, com l'acartonament de la direcció del Front intel·lectual «...en la utilització de formes de lluita—recollida de signatures, assemblees—vàlides només si van acompanyades de clares perspectives generals i no es transformen en eix exclusiu de l'activitat», i, en general, el «fals activisme esterilitzador». L'article editorial, també molt ric en contingut d'interès, es refereix al temps transcorregut des de la primera època de VERITAT. Després de recordar que en aquest període han estat arrencats al Règim considerables sectors d'allò que va ser la seva base social, l'article examina l'acceleració del procés d'assalarització dels intel·lectuals, pren aquest procés— amb les seves múltiples conseqüències— com a base per a resumir-hi la política d'aliança de les forces del Treball i de la Cultura i desemboca en una proposta pràctica poc realitzada fins ara i que té la major justificació: «la discussió oberta amb una perspectiva amplament unitària, amb tots els partidaris del socialisme, és avui una tasca d'urgència».

NOUS HORIZONS saluda amb satisfacció profunda la reaparició, tan prometedora, de VERITAT

« ELECCIONS AL COL·LEGI DE LLICENCIATS »

(Reproduït de VERITAT, núm. 1, 2a època, juny 1969.)

«Han estat sis anys de lluita els necessaris per a portar a la victòria una candidatura demòcrata a les eleccions del Col·legi de Llicenciats de Barcelona i províncies catalanes i Balears.

«Es renovava mitja Junta, o sigui, sis càrrecs electius, entre els quals compta el Degà. Es a dir, la victòria del diumenge 18 de maig proppassat, significà un aconseguint considerable, tant pels càrrecs que es renovaren com pel caràcter d'aquestes eleccions. Per una banda, la vella Junta, burocràtica, anquilosada, retrògada i immobilitista, és decantada per a fer pas a un grup de persones d'esperit obert i democràtic, que representa els joves llicenciats com va poder comprovar-se el dia mateix de les eleccions. Qualsevol que hi hagués estat present hauria pogut observar l'enorme aflluència de gent jove per a votar, i votar pels candidats que representen la renovació, l'apertura, l'alternativa a una situació que ja es perllongava des de feia masses anys.

«Tan sols es presentaven dues candidatures. L'altra estava encapçalada per un jerarca sindical, home de la situació i ben incrustat dintre del sistema «vertical». Cal assenyalar que la victòria ha estat definitiva i aclaparadora. L'escrutini ha donat els resultats segents: Fuster, 543 vots; Comes,

515; Satué, 501; Montoriol, 522; Nadal, 510, i Garrabou 458. Els vots de l'altra candidatura van oscil·lar entre 250 i 300 vots.

«Cal fer les següents observacions: 1) L'assistència a les urnes ha augmentat considerablement pel que fa a les eleccions anteriors, la qual cosa demostra que una base més àmplia dóna recolzament a l'esperit progressiu dels membres elegits; 2) El cap pare de l'altra candidatura, home del «sindicats verticals», és, de tots els individus que es presentaven a aquestes eleccions, el qui menys vots ha obtingut.

«Queda clara, doncs, la victòria de la positura oberta i democràtica, enfront de l'immobilisme burocràtic de l'antiga Junta i enfront del «verticalisme» de l'altra candidatura.

«Ara ens toca a tots els qui hem lluitat per aquesta candidatura, per un Col·legi democràtic, obert a tots els llicenciats, obert a l'esperit jove de renovació, progressiu i antiburocràtic, donar suport a aquests homes, treballar amb ells, ajudar-los en llur programa, i dintre de tres anys quan es renovi l'altra meitat de la Junta, incorporar-hi llicenciats amb les mateixes aspiracions de llibertat, de democràcia i de progrés».

« TEATRE CATALA D'AGITACIO POLITICA »

Xaxier Fàbregas

Edicions 62 - Barcelona 1969

No creiem exagerar en afirmar que un dels llibres més importants escrits i editats a Barcelona enguany és el de Xavier Fàbregas. Ja en aquestes pàgines comentàvem el seu resum sobre teatre universal i el saludàvem com una contribució a l'esforç, que hem de fer tots, de divulgació cultural amb edicions a l'abast de la majoria i fugint del llenguatge excessivament tècnic que alguns assagistes utilitzen massa sovint. («*Nous Horitzons*», n° 8, quart trimestre 1966).

En la revista «*Serra d'Or*», per a la qual X.F. escriu les cròniques teatrals, hem pogut seguir la seva constant superació en l'estudi, anàlisi i síntesi de tot allò que fa referència al teatre i, concretament, al teatre català. No fanfarroneja F. Candel quan diu, en les pàgines de «*Tele-Express*», que el seu amic Xavier Fàbregas és «*el hombre que más entiende de teatro*».

Potser caldria precisar que, si no és el qui més hi entén en tot cas hi entén molt. No és, però, aquest fet el que convé destacar, doncs hom pot entendre molt de teatre i desentendre's de la circumstància socio-històrica en què neix o avança, reula o ensopeja el teatre. Hi han dues maneres d'entendre de teatre i de qualsevol altra manifestació cultural i artística: 1) es poden recollir i retenir dades, noms, versos i pàgines senceres de literatura, repetir-les com un lloro i guanyar tots els concursos a la ràdio o «tele» contestant a preguntes sobre el tema; 2) es pot estudiar tot això que hem dit amb un criteri determinant, situant-ho en el temps, en les condicions polítiques i econòmiques d'aquest, els condicionaments imposats per les classes dominants i l'ús que aquestes poden o no poden fer, en aquest cas, del teatre.

El llibre de X.F. és el que podríem dir-ne, «*un salt qualitatiu*» en la seva tasca, a la qual s'ha donat amb vocació pregona i amb tota sinceritat des de fa alguns anys, sense estridències, sense córrer, per un esforç tossut en l'estudi, no de teatre exclusivament sinó de la Història, abordant-la dialècticament, condició essencial per a poder situar el tema escollit i tractat, en el seu temps i circumstància. En la introducció del llibre s'hi diu: «*El teatre, que en això ha corregut la mateixa sort que tots els mitjans d'expressió susceptibles d'ésser utilitzats com a vehicles de difusió ideològica, no ha escapat al control de les classes socialment fortes; aquestes classes l'han emprat com a propagador i apologista de llurs interessos, llurs idees i llurs compromisos. I no sols per a consum intern d'elles mateixes sinó amb destinació a d'altres capes de la societat, amb la pretensió de vegades de saltar el clos de les pròpies estructures nacionals i estendre llur influència damunt les veïnes.*»

Per aquesta definició, el lector amb cert neguit polític ja pot tenir una idea de com li serà presentat, explicat i críticament comentat, el teatre d'agitació política. No serà el catàleg d'obres classificades per època, tema o autors per ordre alfabètic; no serà una imparcial ressenya feta a base de consultes a biblioteques o retalls de premsa; no hi haurà en l'exposició i anàlisi oportunisme d'un o altre caire; no tractarà l'autor de «quedar bé» amb ningú, ni de «venjar-se» de ningú; no serà *objectiu*, si per *objectivitat* hom entén «neutralitat» davant les classes socials i llurs conflictes. L'autor pren posició crítica al costat, *clarament*, de les forces de progrés. Si alguna cosa hi trobem a faltar (noms d'autors, obres i temes) hem de tenir en compte que X.F. ha escrit el llibre i l'ha editat l'any 1969, als trenta d'una dictadura

reaccionària i feixista que encara té unes lleis que condemnen l'expressió lliure. Cal, doncs, que el lector vegi el llibre de Fàbregas, *en la circumstància*. Com diu en l'artícle esmentat el seu amic Francesc Canticle: «*Fabregas no ha dicho en el libro todo lo que ha querido, pero si todo lo que ha podido*». (1)

Malgrat aquestes limitacions, en el capítol dedicat al «Teatre» durant la guerra 36-39, Xavier Fàbregas fa una anàlisi i treu conclusions de gran valor polític que ajuden a comprendre —sobre tot en l'explicació de l'obra «LA FAM», de Joan Oliver— els aspectes essencials d'aquella guerra revolucionària. Llàstima que encara no s'hagi pogut comentar amb més llibertat l'experiència que Piscator inicià a Barcelona en aquell període.

El llibre de Fàbregas revalorava alguns autors que en el seu temps foren boicotejats per les classes dominants, o disminuïts, i en desmitifica d'altres, entre aquests, Pitarra, per exemple. No ho fa amb rigor sinó serena i respectuosament. Era necessari recordar com es pot malmetre un home de talent i de neguit democràtic; com la classe posseïdora el pot domesticar i com la claudicació de l'artista ha de manifestar-se, forçosament, en un empobriment de la seva obra creadora, en la forma i en el contingut.

El bilingüisme en la creació literària catalana es tracta desde posicions de progrés i no pas de recul. El cas esbrinat per X.F. amb més deteniment i encert és el de Robrenyo i, en fer-ho, va més enllà i analitza el que se'n diu el «primitivisme» en l'art teatral. Un autor «primitiu», «populista», que, inclús, no escriu correctament, pot considerar-se un artista? El fenomen Robrenyo ha estat molt discutit, però Xavier Fàbregas ens demostra el paper positiu i progressiu que Robrenyo ha ju-

gat en el teatre català, la força d'atracció que tingué entre les masses populars de Catalunya, la seva capacitat per commoure catalans i no catalans que formaven el moll del país. Independentment de la voluntat d'una i altres, en virtut del propi desenrotllament econòmic i social.

La part del llibre de Fàbregas que estudia l'anti-militarisme en el teatre català no solament té una actualitat colpidora pel que suggereix als que avui combaten per la pau al Vietnam denunciant els crims i atrocitats ianquis, sinó que, des del punt de vista d'anàlisi històrica, és potser, la més reexida.

Considerant l'obra globalment (fer-ho per capítols seria massa llarg) se'n poden treure algunes lliçons que permeten entendre certs problemes plantejats actualment a la nostra cultura. 1) Quin català cal escriure i per a quin públic?; 2) pot considerar-se «art» l'expressió literària qualificada de «primitiva», cal rebutjar-la com anti-cultura?; 3) es pot fer cultura catalana en castellà?; 4) quins mitjans utilitza avui el capitalisme oligàrquic espanyol (el català n'és part important) per a domesticar autors i artistes populars, àdhuc quan es creuen progressistes? 5) com fer front a aquest intent de «domesticació»?; 6) amb quina llengua s'ha de fer «cultura catalana» entre la classe obrera de Catalunya, majorment no catalana?; 7) què és, avui, el patriotisme català i que és el patriotisme?

Xavier Fàbregas no dona receptes ni fa afirmacions absolutes. Les preguntes que acabem de formular no les planteja l'autor de «*Teatre català d'agitació política*» però és evident que, en els exemples que hi estudia, trobem algunes respostes.

El llibre de Fàbregas, fruit d'un treball d'investigació considerable, no és, únicament, treball de biblioteca ni recopilació. És l'obra més important editada fins ara sobre teatre d'agitació política, vist aquest en la retrospectiva i en la perspectiva, i vist críticament.

Recomanar-lo és el menys que podem fer els marxistes catalans, afegint que tots podem aprendre'hi molt.

T. P.

(1) Segons informe del Ministeri d'Informació i Turisme; des d'abril de 1968 a l'abril de 1969, s'incoarem 201 expedients, 118 dels quals es resolgueren amb SANCTIONS, per violar la «Ley de prensa» de Fraga Iribarne, 73 publicacions han estat sancionades, d'elles, 26 diàries i 47 d'altra periodicitat.

AL POBLE DE CATALUNYA

Cinc partits polítics catalans contra la Llei de successió.

El nomenament de successor a la « Jefatura del Estado » a títol de rei en la persona del Príncep Juan Carlos de Borbón, culmina un procés de segrestament sistemàtic de l'opinió pública, desenvolupat a través de les lleis fonamentals de l'estat.

Els procuradors, que han aclamat la decisió, n'haurien aclamat qualsevol altra, i aclamaran, si el cas es presenta, la marxa enrera que « legalment » pot fer el Cap de l'Estat proposant una altra persona al mateix títol o bé al de regent. La decisió té el vici d'origen d'haver estat presa amb menyspreu de l'opinió pública.

El poder continua essent feixista i totalitari; el poder descansa damunt una guerra civil, d'una rebel·lió contra les lleis votades veritablement pel poble. Això és encara tan real que tots els discursos que hem escoltat en ocasió de l'efemèrides, són inspirats per l'esperit de guerra civil.

L'intent continuïsta, de retop, posa de manifest l'inquietud causada per les actuals condicions del cap de l'estat. El successor ve a ser un tranquilitzant, almenys sobre el paper.

El successor no serà el rei dels súbdits de l'Estat Espanyol; serà el rei i el servidor de l'oligarquia, de la burocràcia sindical, de la part de militars lligats a les formes feixistes de poder i dels estrats més reaccionaris del catolicisme espanyol.

Dels discursos que hem pogut escoltar aquests dies, volem posar en relleu una afirmació particularment greu: Es tracta de l'acusació llençada contra el Govern de la República Espanyola d'haver ordenat l'assassinat de Calvo Sotelo. Aquesta afirmació ve desmentida per propis historiadors franquistes, com per exemple Ricardo de La Cierva, en el relat objectiu del fet que va costar la vida al cap de Renovación Española el 13 de juliol de 1936.

L'acusació, falsa de cap a peus, serveix l'esperit de guerra civil contra el qual s'han manifestat sense excepció tots els opositors al règim.

La referència a les « regiones » que amb la República van aconseguir una certa llibertat evidencia als bascs, als gallegos i als catalans, que sota el règim continuïsta restaran en la seva condició de pobles oprimits.

Per als obrers, vol dir que continuaran endogalats per la carcassa dels Sindicats verticals i la seva burocràcia, sense veu ni vot.

El continuïisme, doncs, és el contrari de qualsevol solució mitjançant el diàleg i basada en la lliure expressió de la llibertat popular, fonament indispensable sobre el qual ha de descansar un veritable Estat de Dret.

Els Partits signants, que es pronuncien per una forma republicana, afirmen que la veritable solució està únicament en l'ensorrament de la Dictadura per l'esforç coordinat de tots els sectors antifeixistes i en l'establiment d'una situació provisional que proclami:

1) L'amnistia de tots els empresonats, exiliats i condemnats per fets de guerra civil o lligats al seu esperit mantingut pel règim al poder.

2) L'establiment de formes democràtiques de govern que facin efectives totes les llibertats i concretament les nacionals d'Euskadi, Galícia i Catalunya.

3) La creació de les condicions per la posta en marxa d'una consulta popular autèntica i sincera, per la qual el poble decideixi lliurement i responsable el seu futur.

Enfront de l'intent feixista de perpetuar el domini de l'oligarquia i l'explotació de l'home; de negar al ciutadà les més elementals llibertats i als pobles de l'Estat Espanyol els seus drets, cridem a tot el poble de Catalunya, amant de la llibertat i els drets de l'home, a la lluita contra el feixisme de Franco o de qualsevol que el succeeixi en el camí de l'oprobri i l'esclavatge.

Catalunya, juliol 1969.

Esquerra Republicana de Catalunya,
Front Nacional de Catalunya,
Moviment Socialista de Catalunya,
Partit Socialista Unificat de Catalunya,
Unió Democràtica de Catalunya.

PER UNA AMPLA I FERMA ACCIO CONTRA LA REPRESSIO FRANQUISTA

Crida del Comitè de Barcelona del P.S.U. de Catalunya.

El Comitè de Barcelona del Partit Socialista Unificat de Catalunya denuncia les inhumanes condicions en les quals són mantinguts els empresonats dins les presons franquistes i els maltractes que se'ls fa sofrir. A la Presó Model de Barcelona han ocorregut darrerament fets greus. Un d'ells és la mort, per manca d'assistència mèdica, del detingut polític Julián Martínez Castro. A pesar de trobar-se greument malalt, no fou visitat pel metge ni tan solament transportat a l'enfermeria, on manquen llits perquè són ocupats pels delinqüents amb diners i influència, com l'estafador Vilà Reyes, que gaudeix de tots els privilegis a la Model de Barcelona i es permet — cas insòlit! — d'escriure des de la presó cartes a la premsa que són publicades en tots els periòdics. Per què es dona a aquest bandid de levita allò que és negat rabiosament als presos polítics? Perquè la dictadura franquista és el règim dels oligarques estafadors i l'enemic del poble treballador.

L'11 d'agost han estat condemnats a 40 dies en cel·les de càstig, pel Director de la Model, Enrique de la Morena, els presos polítics de la galeria de menors Santiago Rouret Llop, Alfons Bech, Antonio Ferrando, Miguel Torno, Antonio Ruiz i Garcia Galiano, juntament amb d'altres presos comuns. El motiu és l'haver participat en una protesta pels maltractes d'obra amb què un Cap de Serveis respongué a un pres d'aquella galeria que

s'havia tallat un dit — lesió per la qual fou assistit a l'Hospital de Sant Pau — i que sol·licitava ésser visitat pel metge de la presó a causa dels dolors que sentia en la ferida. El Director de la presó manobra prop dels presos comuns castigats i els proposa aixecar-los la sanció si declaren que els polítics són els únics responsables de l'acció. Als presos polítics els ha amenaçat amb obrir-los un sumari per sedició i rebel·lió, el qual podria comportar una condemna greu, de fins a dotze anys.

Denunciem el Director de la Model, Enrique de la Morena, que ha mostrat sempre un odi furibund envers els presos polítics i aprofita qualsevol situació, o bé la provoca, per infligir-los càstigs i ferlos-hi més penosa la seva permanència a la presó. Igualment denunciem el metge, Prado, personatge mancat de tota ètica professional i humana, responsable, juntament amb el Director, de la mort de Julián Martínez.

Reiterem la denúncia de la violenta repressió contra el poble basc i de la que és exercida arreu d'Espanya, i que a Catalunya s'ha reproduït en aquests dies: A Barcelona, Hospitalet i Santa Coloma han esta detinguts alguns treballadors, entre ells José Núñez Martínez, Antonio Martínez García, Antonio Requena Cerezo, Miguel Trabal Guerrero, Jaume Valls Piulach, Salvador Orihuela Herrero, José

Jurado Amil i Francisco Cebrián Medina. Tenim també notícia de detencions a Figueres i a La Bisbal.

Fem una crida a tots els barcelonins honestos, als comunistes en primer lloc. perquè, utilitzant al màxim totes les possibilitats, tant legals com extra-legals, i unint els esforços en una gran mobilització, continuïn, donant-li més ressó i un caràcter més públic i ofensiu, la lluita per acabar amb les tortures a les comissaries, amb els càstigs a les presons, amb els assassinats com el que acabem de denunciar; per posar fi als Consells de Guerra i als judicis del T.O.P.; per acabar amb la repressió i imposar l'Amnistia per a tots els presos i exiliats polítics. En aquest sentit, saludem la presa de posició de les forces polítiques d'oposició catalanes, exposada en el primer número del periòdic clandestí « Combat ».

Multipliquem els Comitès i Comissions de solidaritat amb els presos i les seves famílies, en els llocs de treball, a les barriades, pertot arreu. Organitzem accions de masses, actes públics, assemblees, manifestacions davant de la presó. Denunciem tots els casos d'arbitrarietat i de maltractes. Utilitzem la protesta davant dels organismes oficials, directament i a la premsa. Esforcem-nos per incorporar tots els demòcrates a la lluita contra la violència feixista.

Per una gran mobilització popular contra la repressió i per l'amnistia!

El Comitè de Barcelona
del Partit Socialista Unificat
de Catalunya.
Setembre del 1969.

País Basc:

UN FRONT COMU DE LLUITA CONTRA LA REPRESSIO

El 7 de juliol tingué lloc a París una roda de premsa organitzada per la revista Terre Entière en la qual representants del moviment Eta Ta Auskatazuna, del Partit Comunista d'Euskadi i del Moviment de Sacerdots bascs presentaren un recull de dades sobre la repressió que exerceix el poder franquista contra el poble basc. Com a introducció va ésser llegit el text que seguidament reproduïm:

Les tres forces revolucionàries avui aquí presents — E.T.A., P.C. d'Euskadi i Moviment de sacerdots basc — pels seus representants, considerem de la més gran importància informar-los de la situació política per la qual passa el nostre poble. Situació que ve donada per dos factors fonamentals:

- 1) Per l'alt nivell polític assolit pel nostre poble en la seva lluita per la llibertat nacional i el socialisme — que considerem proper — i, avui, en el decidit combat contra l'obstacle principal: la dictadura feixista, forma de Poder de l'oligarquia financera i terratinent des de fa més de trenta anys.
- 2) Per la salvatge repressió que el poder centralista, al servei d'aquella oligarquia, exerceix contra tot el nostre poble, en un intent de frenar i disgregar les formes revolucionàries d'organització i de lluita que el poble d'Euskadi ha creat en el seu quefer històric.

La lluita per l'autodeterminació dels pobles de les tres nacionalitats — Catalunya, Galícia i Euskadi — de l'Estat espanyol és anterior a la dictadura feixista. Lluny enrera en la història trobem ja l'ètnia basca partida en dos bocins. Un dins l'Estat francès, l'altre dins l'Estat espanyol, ambdós amb un procés de desenrotllament diferent donant en l'actualitat situacions diferents.

En una primera etapa i dins l'Estat espanyol, la lluita per les llibertats nacionals era un moviment pràcticament monopolitzat per les burgesies de cada nacionalitat. Aquestes, incapaces de realitzar la seva pròpia revolució burgesa per temor de les masses populars, pactant amb els elements feudals terratinents de la península, utilitzen el moviment nacionalista com d'un instrument de divisió d'aquestes masses populars i el sentiment nacional com una tapadora dels seus interessos de classe, per a perpetuar els seus privilegis, enfrontant entre elles les classes laborioses dels pobles de l'Estat espanyol.

El poble d'Euskadi ha comprès, al llarg d'un procés enriquit per la seva heroica lluita, que la llibertat nacional i l'interès de classe del poble treballador estan íntimament units. Efectivament, el nostre poble oprimat pel poder de l'oligarquia i humiliat en el seu sentiment nacional — impedit per les formes més brutals de repressió del seu dret a autodeterminar-se — és cada vegada més conscient que només el socialisme és capaç de donar solució a tots els problemes que avui té plantejats el nostre poble.

Les tres forces revolucionàries aquí presents han decidit oposar un front comú de lluita contra la repressió. No creiem que les diferències d'opinió sobre punts concrets, encara que els considerem fonamentals, ens impedeixin una unitat material efectiva.

7 de juliol del 1969.

Posteriorment, el següent comunicat ha estat fet públic :

COMUNICAT DE LES TRES FORCES REVOLUCIONARIES QUE HAN DECIDIT DE FER UN FRONT COMÚ DE LLUITA PER A OPOSAR-SE A LA REPRESSIO :

En aquests dies, a la Capitania General de Burgos, s'estan celebrant Consells de Guerra sumaríssims contra 150-160 patriotes bascs. És un moment difícil pel nostre poble. S'ha arribat a l'extrem de demanar nombroses penes de mort i condemnes de presó de desenes d'anys. És la continuació d'un procés de salvatge repressió contra tot el nostre poble, l'únic delictes del qual és la lluita per la seva llibertat.

En el moment en què tots els bascs, tinguin les opinions polítiques que tinguin, sofreixen i són víctimes del franquisme, les tres forces considerem que els anàlisis propis de cadascun de nosaltres, tant sobre la tàctica com sobre l'estratègia, com sobre la nostra visió de l'esdevenidor d'Euskadi, no han de ser un obstacle per a la col·laboració en un front antirepressió.

Cridem tot el poble basc a intensificar les accions unitàries contra la repressió. Només la unió impedirà nous crims.

17 de juliol del 1969.

MINISTERIO DE CULTURA

